

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V OLOMOUCKÉM KRAJI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	5
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	5
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	5
1.2.1	Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti.....	6
1.2.2	Charakteristika datového souboru	6
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	7
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	9
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Olomouckém kraji	12
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	14
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCÍ TÉTO INTERVENČE	15
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	16
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCÍ TÉTO INTERVENČE.....	18
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	19
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	21
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH	24
3	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Olomouckém kraji	30
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	32
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCÍ TÉTO INTERVENČE	33
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	34
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCÍ TÉTO INTERVENČE.....	37
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	38
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	39
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	42
4	Podpora polytechnického vzdělávání v Olomouckém kraji.....	48
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	50
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCÍ TÉTO INTERVENČE	51
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	52
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCÍ TÉTO INTERVENČE.....	55
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	56
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	58
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	61

5	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Olomouckém kraji.....	67
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	70
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	71
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	72
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	74
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	76
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	77
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	80
6	Rozvoj kariérového poradenství v Olomouckém kraji	86
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	88
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	89
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	90
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	93
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	94
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	96
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	99
7	Podpora inkluzivního vzdělávání v Olomouckém kraji	105
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	107
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	108
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	109
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	112
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	114
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	115
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	118
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	124
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI V OLOMOUCKÉM KRAJI	124
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ.....	125
9	Nepovinné oblasti	128
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ.....	128
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY	129
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	132
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	134
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	135

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky

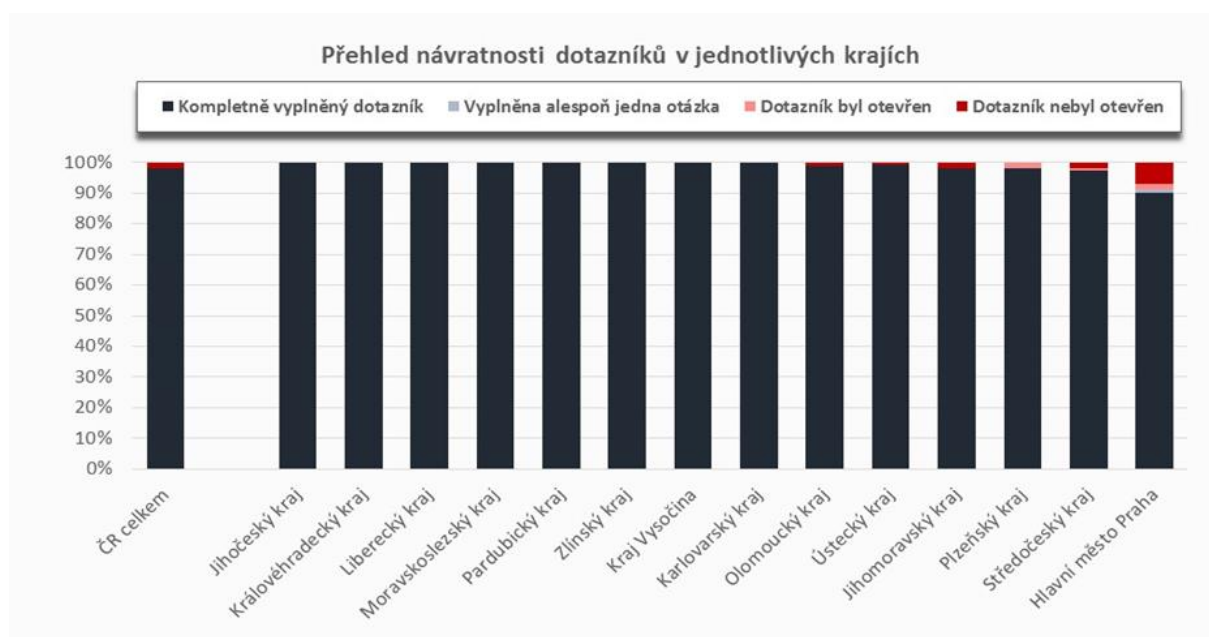
spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými guaranty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

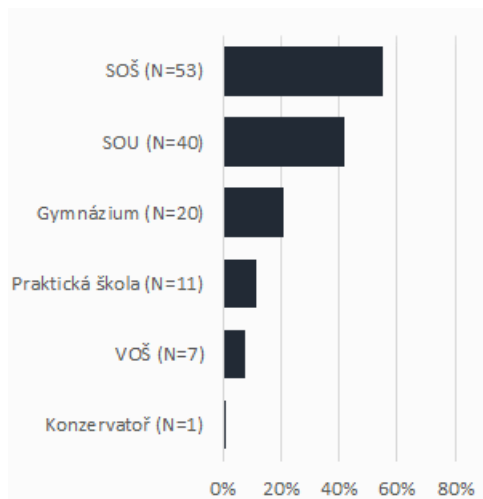
	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

1.2.2 Charakteristika datového souboru

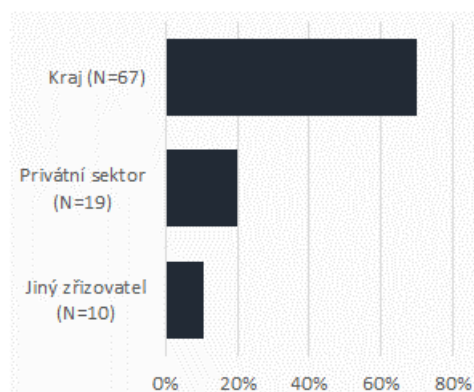
Ve struktuře středních a vyšších odborných škol olomouckého kraje jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy, konzervatoř a vyšší odborné školy. Kromě škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou školy často kombinované a nabízejí více

typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ, nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (55 %), dále školy s obory středního vzdělání s výučním listem (42 %), gymnázia (21 %), vyšší odborné školy (7 %), praktické školy (11 %) a nejméně je konzervatoří (1 %).

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje, přes 70 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (20 %). Podíl škol, kde je jiný zřizovatel, je pak 10 %.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

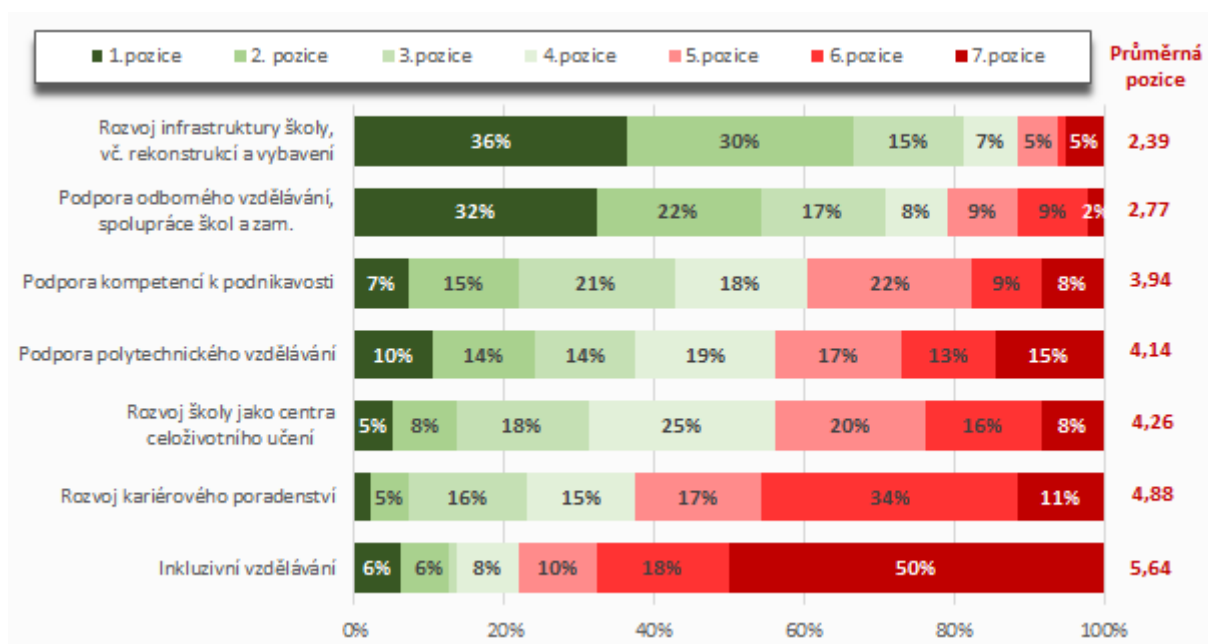
Střední a vyšší odborné školy v Olomouckém kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných oblastí a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi je pro střední a vyšší odborné školy v Olomouckém nejvíce důležitá oblast infrastruktury vč. rekonstrukcí a vybavení škol (viz. investiční část). Nejvyšší míru důležitosti oblasti infrastruktury přisoudilo 36 % škol, dalších 30 % druhou pozici. Pouze pro necelých 5 % škol je oblast infrastruktury nejméně důležitá z uvedených povinných oblastí.

Na dalším druhém místě je podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Až 32 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 22 % ji přisuzuje druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí podle škol je podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě, kterou školy obvykle uváděly na druhém až pátém místě (nejdůležitější je pouze pro 7 % škol). Na čtvrtém místě je oblast polytechnického vzdělávání, u které je rozmístění všech pozic míry důležitosti poměrně vyrovnané (tj. 10 % škol ji považuje za nejdůležitější, 14 % ji přisuzuje druhé místo důležitosti atd.) s největším zastoupením středové čtvrté pozice (19 %).

O něco nižší celkovou důležitost přisuzují školy rozvoji škol jako center celoživotního učení. Pouze pro malou část škol je tato oblast zdaleka nejdůležitější (první pozice), obvykle ji školy přisuzují nižší míru důležitosti (v závislosti také na typu školy).

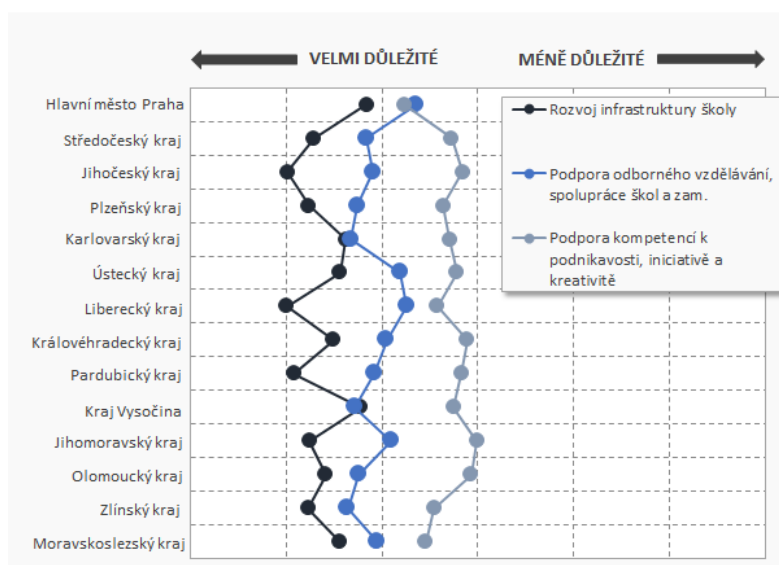
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Olomouckém kraji přisuzována nejmenší důležitost rozvoji kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání. Oblast rozvoje inkluzivního vzdělávání umístilo na poslední pozici polovina škol, naopak za nejdůležitější ji považuje pouze 6 % škol.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Olomouckém kraji

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol - rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě – jsou hodnoceny odlišně v jednotlivých krajích.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pro školy v krajích Libereckém, Jihočeském a Pardubickém. V krajích

Vysočina a Hlavní město Praha je důležitost této oblasti pro školy ve srovnání s ostatními kraji relativně nižší. V Olomouckém kraji dosahuje důležitost této oblasti ve srovnání s ostatními kraji spíše lehce podprůměrných hodnot.

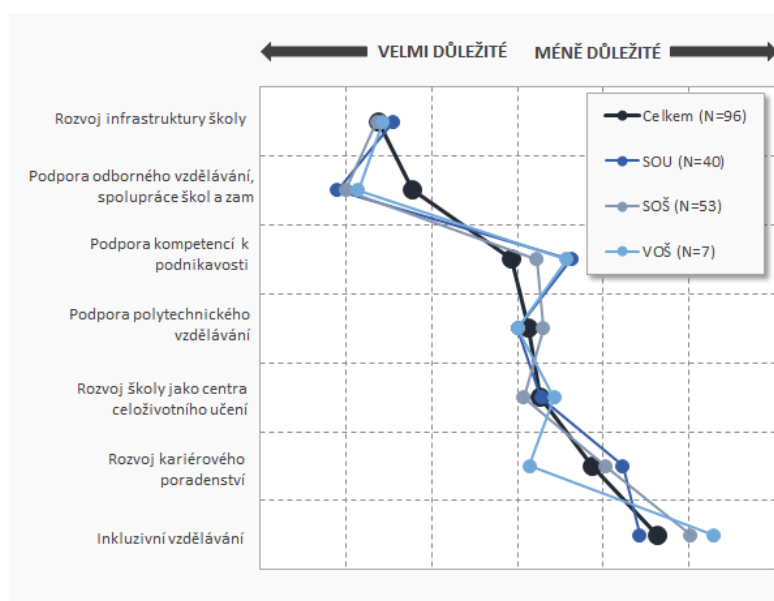
Důležitost podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů je deklarována především v Zlínském a Karlovarském kraji a v Kraji Vysočina. Relativně nejméně důležitá je pro kraj Hlavní město Praha (školy v Praze přisuzují vyšší důležitost podpoře kompetencí k podnikavosti než podpoře odborného vzdělávání). V Olomouckém kraji je tato oblast ve srovnání s ostatními kraji poměrně důležitá.

Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za vysoce důležitou zejména v Hlavním městě Praha, dále v Moravskoslezském a Zlínském kraji. Jihomoravský a Olomoucký kraj uvádí relativně nízkou míru důležitosti této oblasti.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí školami pro Krajský akční plán se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v Olomouckém kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

SOU, SOŠ a VOŠ v Olomouckém kraji vyzdvihují především důležitost podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli. Větší důraz kladou také na rozvoj infrastruktury školy vč. rekonstrukcí a vybavení škol.

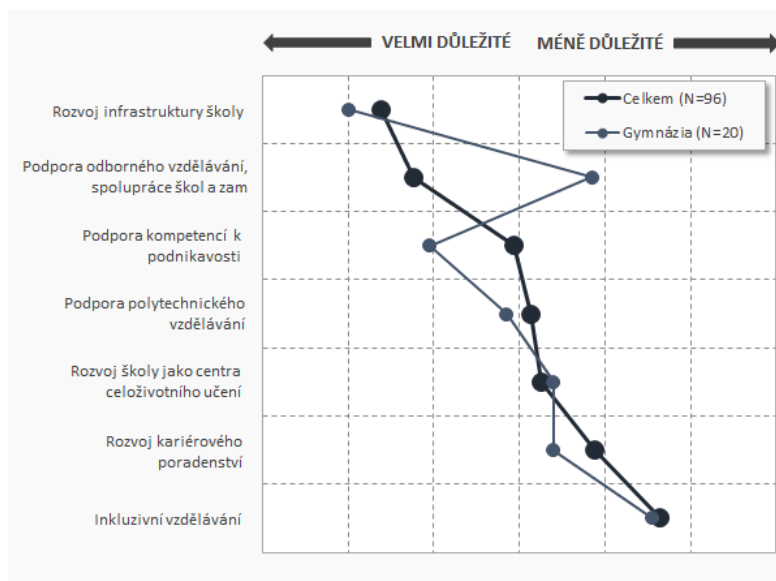
SOU na dalších místech zdůrazňují podporu polytechnického vzdělávání, rozvoje školy jako centra celoživotního učení a podporu kompetencí k podnikavosti. SOŠ a VOŠ považují dále za důležité oblasti: rozvoj školy jako centra

celoživotního učení, podpora kompetencí k podnikavosti a podpora polytechnického vzdělávání.

Z povinných oblastí je pro SOU, SOŠ a VOŠ relativně nejméně důležitý rozvoj kariérového poradenství a inkluzivní vzdělávání.

Ve srovnání s celkovými výsledky hodnocení povinných oblastí všech typů škol Olomouckého kraje je pro SOU, SOŠ a VOŠ výrazně důležitější podpora odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů a naopak je méně důležitá oblast podpory kompetencí k podnikavosti (jiné typy škol přisuzují této oblasti vyšší důležitost). Pro VOŠ má dále větší význam oblast rozvoje škol jako center celoživotního učení. SOŠ a VOŠ vyjádřily relativně nízkou míru důležitosti oblasti inkluzivního vzdělávání.

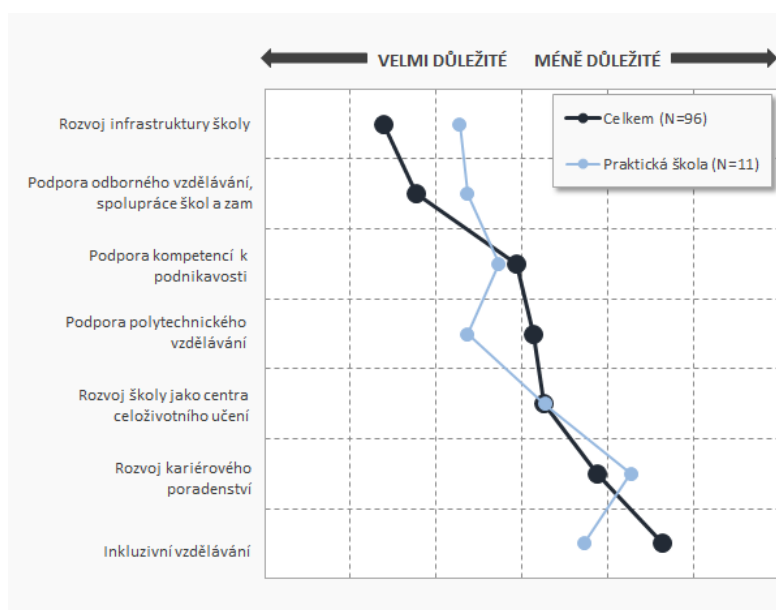
Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Olomouckém kraji – gymnázium

V případě gymnázií je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu kompetencí k podnikavosti a podporu polytechnického vzdělávání. V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu rozvoj kariérového poradenství a rozvoj škol jako center celoživotního učení. Relativně malou důležitost přisuzují gymnázia podpoře odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů a inkluzivnímu vzdělávání.

Na základě porovnání důležitosti jednotlivých oblastí gymnázií s celkovým hodnocením všech škol v kraji vyplývá, že pro gymnázia je výrazně více důležitá oblast podpory kompetencí k podnikavosti, dále také oblast infrastruktury školy, rozvoj kariérového poradenství, ale i podpora polytechnického vzdělávání. Naopak výrazně menší důležitost připisují gymnázia oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Olomouckém kraji – praktická škola

Pro praktické školy je prioritou především rozvoj infrastruktury školy, podpora polytechnického vzdělávání a podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli. O něco menší důležitost přisuzují oblasti podpory kompetencí k podnikavosti.

Z dalších oblastí je pak pro praktické školy důležitý rozvoj školy jako centra celoživotního učení a inkluzivnímu vzdělávání.

Relativně nejmenší důležitost přisuzují rozvoji kariérového poradenství

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na podporu polytechnického a inkluzivní vzdělávání. Naopak menší důraz kladou praktické školy na rozvoj infrastruktury škol, podporu odborného vzdělávání i rozvoji kariérového poradenství.

Tab. 2: Prioritizace povinných oblastí v Olomouckém kraji – konzervatoř

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=96)	Konzervatoř (N=1)
Rozvoj infrastruktury školy	2,4	1,0
Podpora odborného vzdělávání	2,8	5,0
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,9	3,0
Podpora polytechnického vzdělávání	4,1	7,0
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,3	2,0
Rozvoj kariérového poradenství	4,9	6,0
Inkluzivní vzdělávání	5,6	4,0

Konzervatoř klade v rámci sledovaných oblastí důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. O něco nižší míru důležitosti připisuje rozvoji kompetencí k podnikavosti inkluzivnímu vzdělávání a podpoře odborného vzdělávání. Téměř mimo

její zájem je podpora rozvoje kariérového poradenství a polytechnického vzdělávání (této oblasti přisuzuje výrazně nižší důležitost než celkové hodnocení všech škol).

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Olomouckém kraji

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

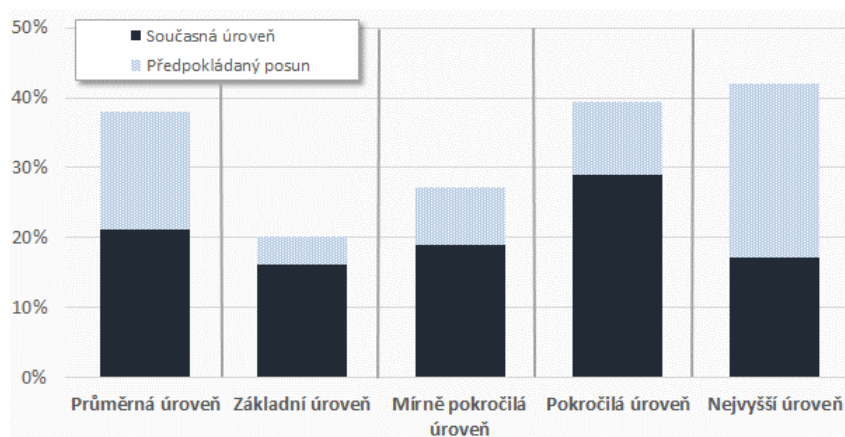
- Většina škol se v rámci této oblasti zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň), případně jsou činnosti podporující systematickou spolupráci se zaměstnavateli o další aktivity doplňovány (především SOU, SOŠ a VOŠ). Vzhledem k akcentaci důležitosti této oblasti chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň (opět SOU, SOŠ, VOŠ a konzervatoř).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na realizaci odborného výcviku/praxe na pracovištích zaměstnavatelů a na zapojování odborníků z praxe do výuky (především SOU, SOŠ a VOŠ). Odbornému výcviku na pracovištích zaměstnavatelů přikládají školy také velkou důležitost a je jejich prioritní aktivitou v této oblasti. Gymnázia vyvíjejí aktivitu především v zajišťování přednášek a zapojování odborníků z praxe ve výuce, za důležitější ale považují kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli a zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištěním žáků před vstupem na pracoviště – tento problém zmiňují především SOU a SOŠ. Školy dále uvádějí nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (tento problém zmiňují častěji SOU, SOŠ a VOŠ) a omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy). Gymnázia se v oblasti spolupráce se zaměstnavateli angažují v menší míře, jedním z důvodů je i malá dostupnost firem vhodných pro daný obor.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a pro zajištění praxe žáků (SOU, SOŠ, VOŠ i praktické školy). Školy dále zdůrazňují potřebu zapojování odborníků z praxe do výuky (SOU a VOŠ této aktivitě na rozdíl od gymnázií přisuzují nižší důležitost) a odborný výcvik/praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů (SOU, VOŠ, konzervatoř a praktické školy). Gymnázia zmiňují potřebu přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a stáže žáků v zahraničních firmách (stáže ale nepovažují za důležitější).

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Většina škol se v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – 29 %) – školy se snaží rozvíjet sledovanou oblast systematickou spolupráci se zaměstnavateli (školy mají smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek na školách, odborný výcvik je realizován v modelovém pracovním prostředí). Školy vykonávají také řadu aktivit rámci mírně pokročilé úrovně (19 %), kde není spolupráce se zaměstnavateli systematická, ale probíhá v podobě dílčích činností. Dále školy vykonávají také řadu aktivit v rámci nejvyšší úrovně (17 %). Systematická spolupráce se zaměstnavateli je v takových případech doplňována dalšími dílčími aktivitami (například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školy nebo vybrané žáky podporují). V nejmenší míře je realizována činnost spadající do základní úrovně (16 %), kdy je spolupráce se zaměstnavateli a podpora odborného vzdělávání realizována pouze v omezené (základní) podobě.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje odborného vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 25 %) – školy deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Silný zájem o rozvoj oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je koneckonců dobře patrný také z prioritizace povinných oblastí intervencí – tato oblast je ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi hodnocena jako druhá nejdůležitější. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 %) a rozvojem činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 %).

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené (základní) podobě.

Mírně pokročilá úroveň – spolupráce se zaměstnavateli není systematická, probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit).

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz. Příloha 1), jsou na většině **SOU, SOŠ a VOŠ** realizovány činnosti s prvky systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – 45 % SOU, 39 % SOŠ a 35 % VOŠ) – tyto školy mají se zaměstnavateli smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek a odborný výcvik probíhá v modelovém pracovním prostředí. SOU, SOŠ i VOŠ zároveň plánují se v budoucnu zaměřit na rozšiřování systematické spolupráce se zaměstnavateli o další dílčí aktivity a posunout se tak na nejvyšší úroveň v rámci této oblasti.

V rámci **gymnázií** je rozvíjena spolupráce se zaměstnavateli převážně na základní úrovni a probíhá v omezené podobě. Předpokládaný posun škol je v této oblasti obecně nízký.

V případě **konzervatoře** jsou rozvíjeny činnosti ve velmi malé míře a pouze na pokročilejší úrovni, kde je již spolupráce se zaměstnavateli systematická (pokročilá úroveň – 14 %). Plánuje se dále zaměřit na rozvíjení systematické spolupráce (nejvyšší úroveň - předpokládaný posun o 38 %).

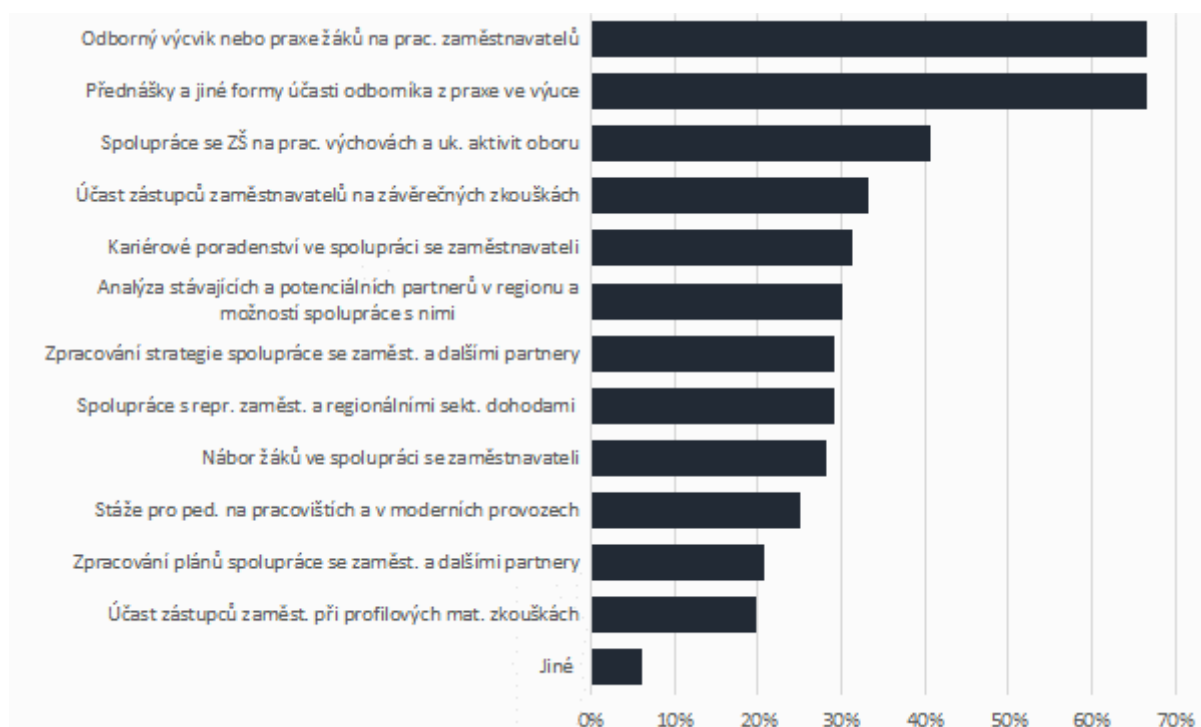
Spolupráce **praktických škol** se zaměstnavateli probíhá nejčastěji pouze v omezené podobě (základní úroveň – 30 %), případně vykazuje prvky systematické spolupráce (pokročilá úroveň – 14 %). Předpokládaný posun škol je v této oblasti obecně nízký.

2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli patří mezi nejčastější aktivity zajišťování odborného výcviku nebo praxe žáků přímo na pracovištích zaměstnavatelů a zapojování odborníků z praxe do přednášek a jiných forem výuky (67 %). Celkem 41 % středních a vyšších odborných škol spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

V menší míře školy dále zajišťují účast zástupců z řad zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (33 %), uskutečňují kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (31 %), provádějí analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce s nimi (30 %), zpracovávají strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (29 %) či spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami (29 %).

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Z hlediska zaměření škol (viz. Příloha 2) jsou v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů nejvíce aktivní **střední odborná učiliště a střední i vyšší odborné školy**. SOU (85 %) a SOŠ (94 %) se v rámci rozvoje této oblasti zaměřují především na odborný výcvik a praxe žáků u zaměstnavatelů. SOU dále na zajištění účasti zaměstnavatelů u zkoušek (78 %) a v menší míře na

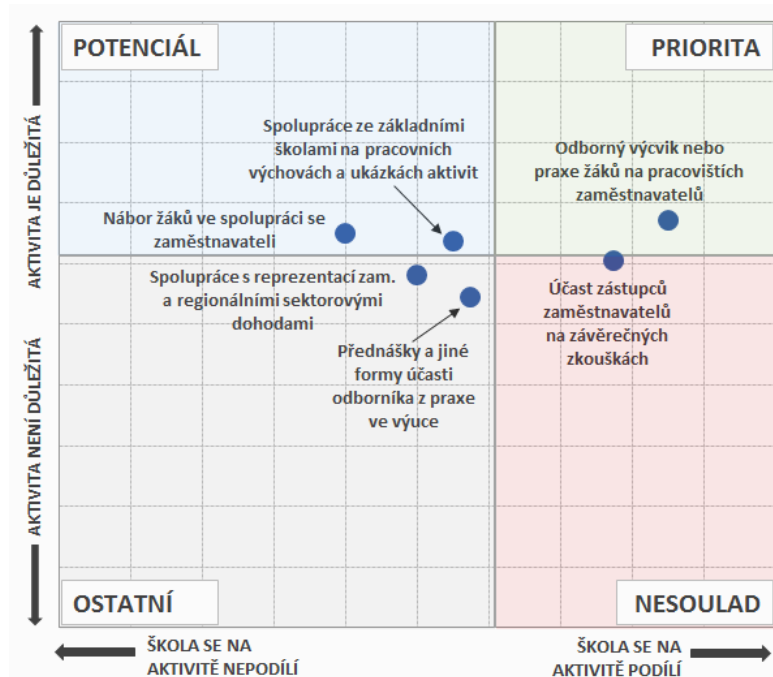
zapojení odborníků z praxe do výuky a přednášek v rámci studia (58 %). SOŠ také zapojují odborníky z praxe do výuky a přednášek (79 %) a spolupracují se základními školami na pracovních aktivitách a ukázkách oboru (62 %). Všechny vyšší odborné školy se v této oblasti výrazně angažují v zajišťování přednášek a účasti odborníka z praxe ve výuce (100 %). Z dalších aktivit zajišťují odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů (71 %), a analyzují možnosti spolupráce s partnery v regionu (také 71 %).

Méně aktivní jsou **gymnázia**. O nichž se dá říci, že se soustředí především na zapojení odborníků z praxe do výuky (70 %) a na rozvíjení kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (35 %). V případě praktických škol i konzervatoře jsou aktivity v rámci podpory odborného vzdělávání omezené na zajištění odborného výcviku či praxe žáků přímo u zaměstnavatelů.

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Vzhledem k oborovému zaměření SOU je zcela logické, že se činnost soustředí primárně v odborném výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (85 %). Ve většině SOU je zajištěna účast zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek (78 %), do značné míry jsou také zapojeni odborníci z praxe do výuky (58 %). 55 % škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, polovina SOU spolupracuje s reprezentací zaměstnavatelů ve vyučovaných oborech, případně s regionálními sektorovými dohodami. Mezi další častěji zmiňované aktivity lze zařadit nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %) a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (38 %).

Graf 11: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

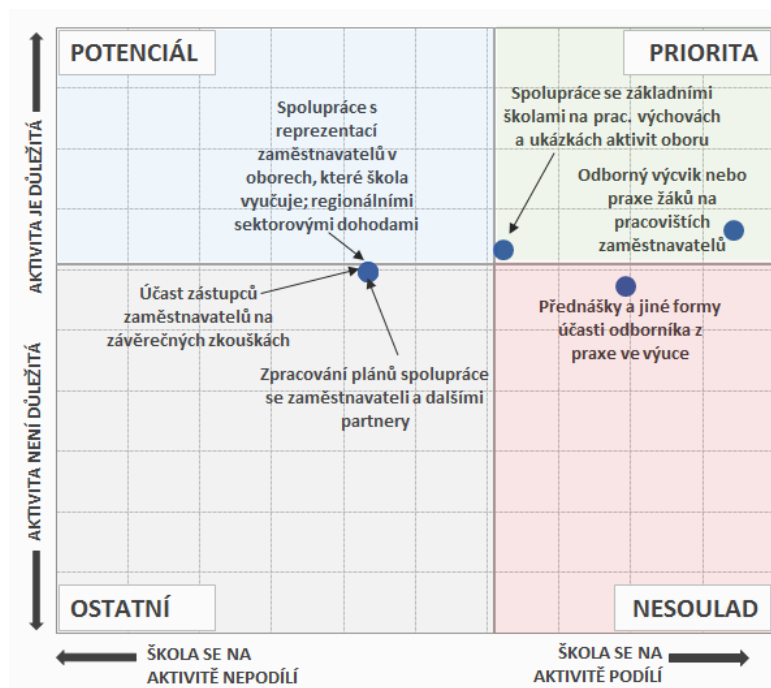
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro SOU je především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů. Na této aktivitě se školy podílejí nejvíce a zároveň je školami vnímána jako nejvíce důležitá. Vysoká míra důležitosti je SOU přisuzována také spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli – na těchto aktivitách se nicméně SOU nepodílejí v takové míře, jako je tomu u odborného výcviku na

pracovištích zaměstnavatelů. Z hlediska realizovaných aktivit se SOU soustředí více na zajištění účasti zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek, deklarovaná důležitost je u této aktivity nicméně mírně nižší.

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli patří mezi nejčastější aktivity SOŠ zajišťování odborného výcviku nebo praxe žáků přímo na pracovištích zaměstnavatelů (94 %). Dalšími nejčastěji zmiňovanými aktivitami jsou: zapojování odborníků z praxe do přednášek a jiných forem výuky (79 %), spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách

aktivit oboru (62 %). V menší míře již SOŠ zajišťují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (43 %), spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které jsou na škole vyučovány (43 %), zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (43 %) a nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %). Kariérové poradenství je rozvíjeno ve spolupráci se zaměstnavateli ve 40 % případů.

Graf 12: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost

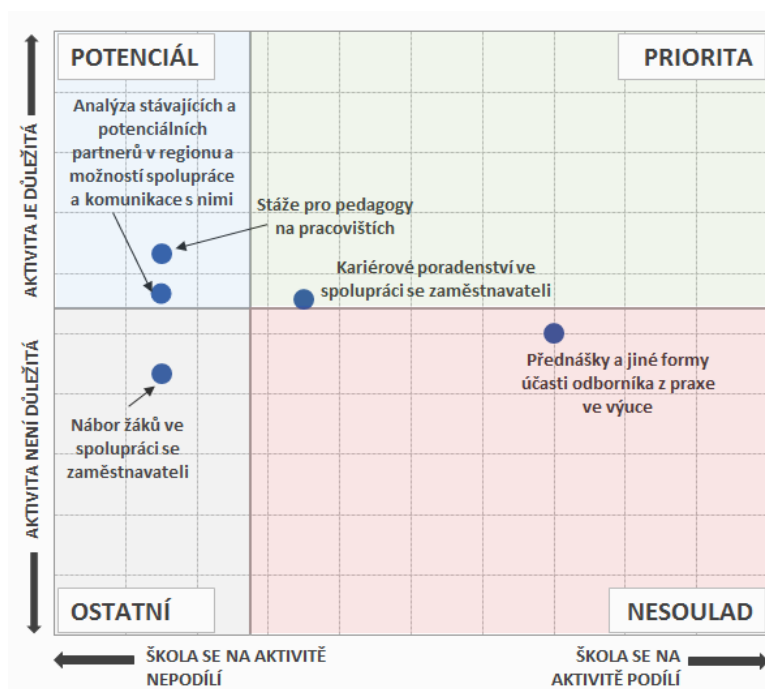
Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit je pro SOŠ prioritou odborný výcvik a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tato aktivita je realizována téměř všemi SOŠ a je jí zároveň přisuzována největší důležitost. Za další prioritu pro SOŠ lze označit spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru – ve srovnání s hlavní prioritou (odborný výcvik u zaměstnavatelů) je tato aktivita realizována v menší míře, nicméně ji SOŠ hodnotí jako poměrně důležitou aktivitu.

Ačkoliv se SOŠ v rámci svých aktivit soustředí i na přednášky

a účast odborníků z praxe ve výuce, přisuzují této aktivitě nižší míru důležitosti ve srovnání s ostatními činnostmi. Za relativně důležité považují SOŠ i další aktivity: spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje, účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách a zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli s dalšími partnery. Tyto činnosti jsou nicméně ve srovnání s ostatními realizovány v menší míře a můžou představovat určitý potenciál v dalším rozvoji škol v oblasti odborného vzdělávání.

Gymnázia rozvíjejí tuto oblast především prostřednictvím zapojování odborníků z praxe do výuky např. formou přednášek (70 %). Častěji zmiňovanou aktivitou je rozvíjení kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (35 %). Pokud jde o ostatní zmiňované aktivity, jsou gymnáziím realizovány spíše sporadicky a v omezené míře (pouze 15 % z nich), ať už jde o stáže pro pedagogy na pracovištích, analýza stávajících a potencionálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce s nimi a nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli.

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska srovnání četnosti vykonávaných aktivit a jejich přisuzované důležitosti, je pro gymnázia prioritou kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli.

Největší důležitost je gymnázii přisuzována stážím pro pedagogy na pracovištích, nicméně tato činnost není školami rozvíjena ve větší míře. Aktivita - stáže pro pedagogy i analýza stávajících potenciálních partnerů v regionu s možností spolupráce představují pro gymnázia určitý potenciál pro další rozvoj této oblasti.

Gymnázia se primárně zaměřují na zajištění účasti odborníků z praxe ve výuce předmětů, deklarovaná důležitost této činnosti nicméně není ve srovnání s ostatními zmiňovanými aktivitami příliš vysoká. Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli je v gymnáziích realizován v menší míře, stejně tak důležitost nedosahuje nadprůměrných hodnot.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli, školy v Olomouckém kraji nejčastěji zmiňují finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů (42 %). Druhým nejčastěji zmiňovaným problémem je nedostatečná disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (38 %).

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Mezi další nejčastěji zmiňované překážky lze zařadit omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (36 %), dále malou dostupnost firem vhodných pro vyučovaný obor a zaměření (35 %) a deklarovaný nezájem firem o spolupráci se školami (v 34 % případů). 26 % škol uvádí, že firmy sice mají o spolupráci zájem, nicméně nemohou spolupráci ve svých podmínkách organizovat.

V souvislosti s překážkami školy uvádějí také finanční nákladnost spolupráce (23 %), vysoké požadavky firem z hlediska standardu práce, zručností a dovedností, kterých žáci na SŠ ještě nemohou dosahovat (22 %) a nižší zájem zaměstnavatelů o účast při závěrečných zkouškách a maturitách (18 %). Pouze 11 % škol uvádí, že na nenaráží na žádné překážky.

Z hlediska typu školy (viz. Příloha 3) stejně jako nejvíce aktivit v oblasti odborného vzdělávání vykonávají **SOU, SOŠ a VOŠ**, stejně tak i nacházejí nejvíce překážek v oblasti rozvoje této oblasti. SOU a SOŠ zmiňují jako největší překážku finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (63 % SOU a 66 % SOŠ). Dalšími zmiňovanými problémy jsou nedostatečná disciplinovanost a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí i nedostatečná možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků.

V případě **VOŠ** je v souvislosti s překážkami zmiňován především problém, kdy firmy mají zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat (86 %) a další překážky, které s tím souvisejí jako např. malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření, nebo že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků.

Vzhledem k oborovému zaměření **gymnází** školy v této oblasti většinou na žádné překážky nenarážejí (35 %). Pokud ano, týká se to omezené dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření (30 %) a nedostatečné disciplinovanosti žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (20 %).

Konzervatoř uvádí nezájem firem o spolupráci s nimi a nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí. **Praktické školy** nejčastěji naráží na to, že se firmy nemohou vzdělávacím potřebám žáků přizpůsobit (55 %) a na malou dostupnost firem vhodných pro obor a zaměření je velmi omezená (47 %).

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

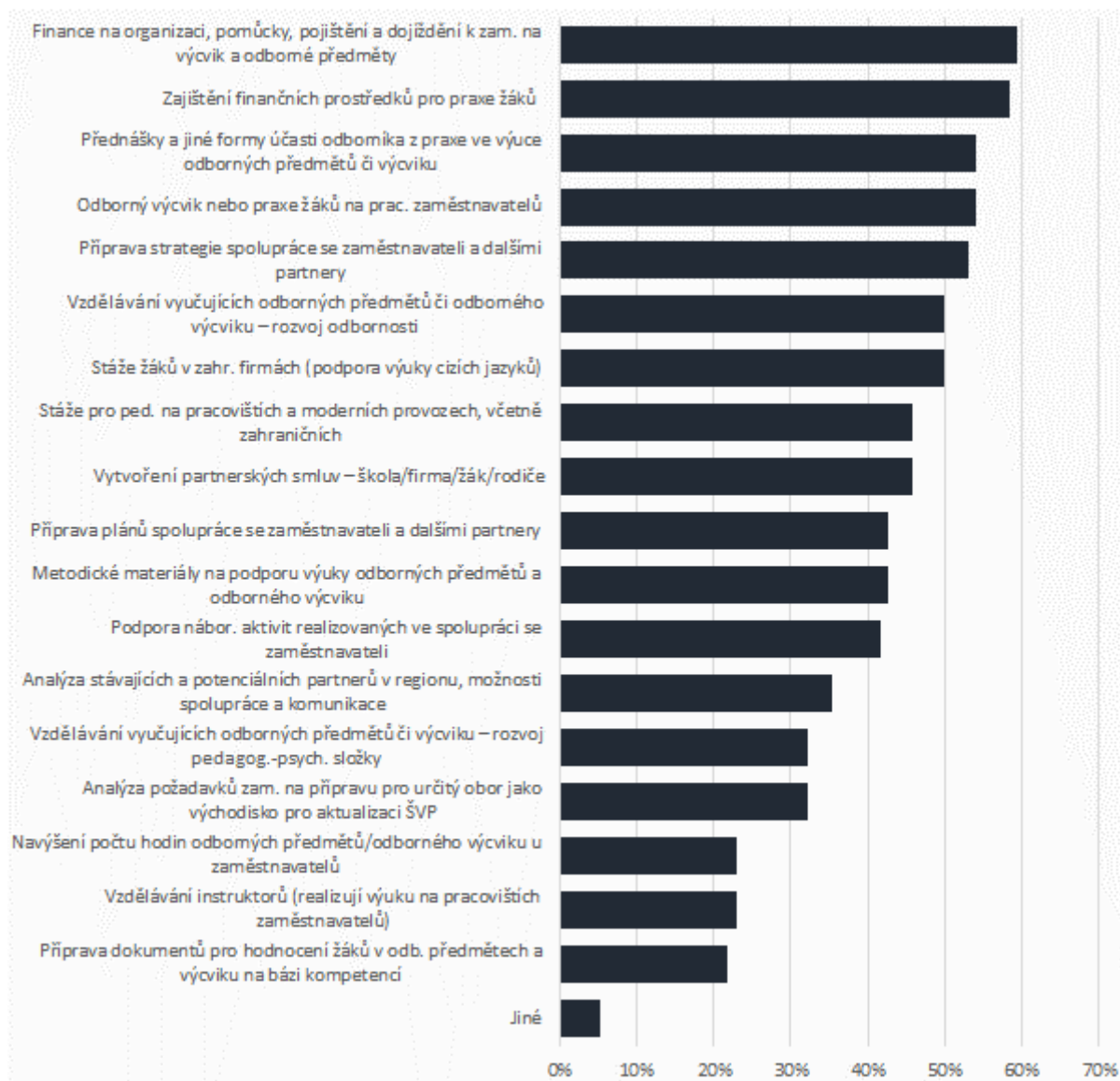
V dalším rozvoji oblasti podpory odborného vzdělávání by školám nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty (59 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, včetně úhrady zdravotních prohlídek (58 %). Školy dále často zmiňují zajištění odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (54 %), účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů nebo odborného výcviku (také 54 %) a přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (53 %). Polovina škol zahrnuje mezi opatření pro zlepšení realizace dané intervence i vzdělávání vyučujících odborných předmětů nebo odborného výcviku a rozvoj jejich odbornosti a stáže žáků v zahraničních firmách, které by zároveň podpořily výuku cizích jazyků.

Mezi další častěji zmiňovaná opatření patří stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (46 %), vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (46 %), příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (43 %), tvorbu a dostupnost metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a výcviku (43 %) a podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %).

Školy dále uvádějí potřebu zpracovat analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (35 %), analýzu požadavků vybraných zaměstnavatelů na přípravu pro konkrétní obor, která by byla východiskem pro aktualizaci ŠVP (32 %) a potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů

a odborného výcviku (také 32 %). V menší míře dále zmiňují navýšení počtu hodin odborných předmětů nebo odborného výcviku, vzdělávání instruktorů (ideálně v podobě výuky na pracovištích u zaměstnavatelů) a přípravu dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech (22 – 23 % škol).

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Když se zaměříme na typ školy (viz. Příloha 4), v rámci opatření **SOU a SOŠ** zdůrazňují především důležitost financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění žáků k zaměstnavatelům na odborný výcvik a na zajištění praxe žáků (u obou opatření 75 % SOU a 72 % SOŠ). SOŠ ve stejné míře uvedly i potřebu stáží žáků v zahraničních firmách jako podporu výuky cizích jazyků. Dvě třetiny SOU dále zmínily potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odb. výcviku, také odborného výcviku nebo praxe žáků přímo na pracovištích zaměstnavatelů a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku.

VOŠ se shodují v potřebě zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích. Dalšími velmi často zmiňovanými opatřeními jsou: stáže žáků v zahraničí, výcvik žáků u zaměstnavatelů, zajištění finančních prostředků

pro praxe, účast odborníků ve výuce a analýza partnerů v regionu pro možnost spolupráce a komunikace.

Gymnázia doporučují především zajištění stáží žáků v zahraničních firmách jako podporu výuky cizích jazyků a přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (obojí 40 %). Třetina gymnázií zmiňuje také potřebu stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a přednášek či jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odb. výcviku.

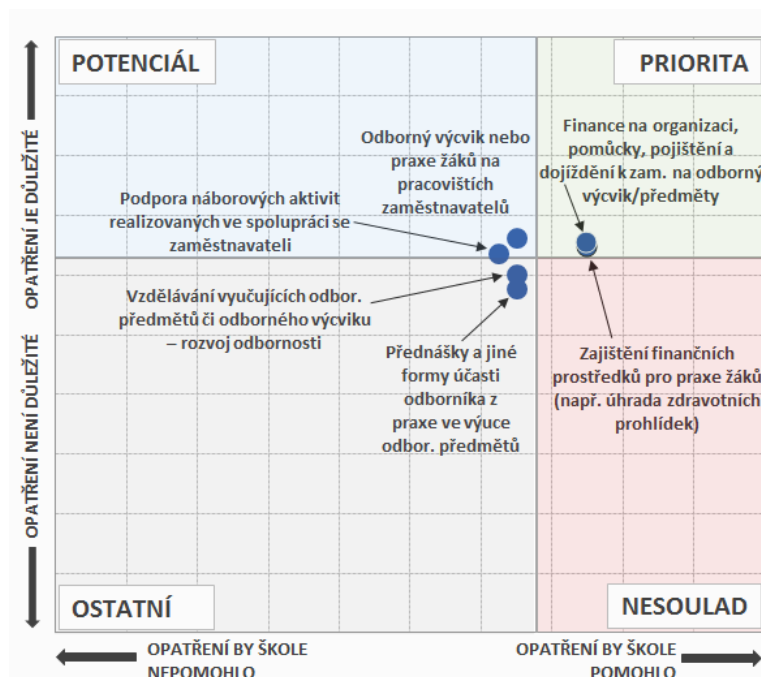
Konzervatoř by ocenila celou řadu opatření, např. zajištění financí na odborný výcvik, navýšení počtu hodin odborných předmětů apod.

Praktické školy zdůrazňují potřebu financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (73 %), dále odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů (64 %) a zajištění finančních prostředků pro praxi žáků (také 64 %).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

SOU by v dalším rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (75 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (také 75 %). Z dalších opatření 65 % SOU zdůrazňuje potřebu odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku a účast odborníků z praxe ve výuce např. formou přednášek. SOU by dále pomohla podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (63 %), příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (60 %), metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (60 %) a vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (také 60 %).

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

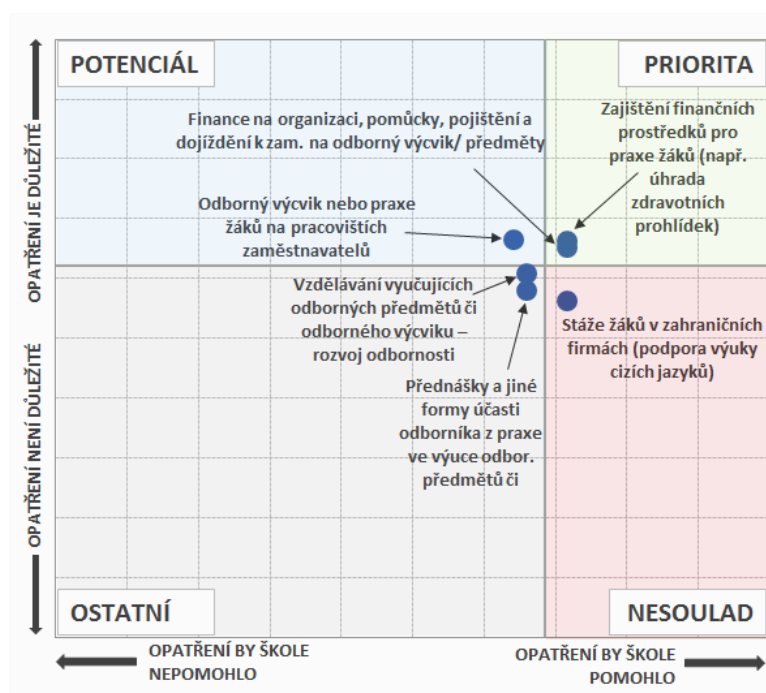
Mezi hlavní priority SOU v oblasti opatření patří zajištění finančních prostředků pro praxi žáků a také na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění žáků na praxi k zaměstnavatelům. SOU zajištění těchto finančních prostředků uvádějí v hojné míře a současně jim přiřkládají i vysokou důležitost.

Potenciál lze vysledovat u samotného zajištění odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů. SOU je toto opatření zmiňováno méně často než zajištění dostatečných finančních prostředků, nicméně je školami považováno za velmi důležité. Určitý potenciál je

i v podpoře náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, protože školy těmto náborům přiřkládají značnou důležitost. Vzdělávání vyučujících odborných předmětů a účast odborníky z praxe ve výuce považují SOU za méně důležité.

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními v oblasti rozvoje odborného vzdělávání, která uvádí 72 % SOŠ jsou finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a stáže žáků v zahraničních firmách. SOŠ dále zdůrazňují potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku ve smyslu rozvíjení odbornosti (66 %), účasti odborníků z praxe ve výuce v rámci oborové nabídky (také 66 %) a potřebu odborného výcviku a praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů (64 %). 58 % SOŠ by ocenilo mít k dispozici metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku, dalších 57 % škol má zpracované strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. SOŠ zdůrazňují i potřebu stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (55 %) a vytvoření partnerských smluv mezi školou, firmou, žákem a rodiči (55 %).

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, stává se prioritou zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (úhrada zdravotních prohlídek) – tato opatření jsou SOŠ vnímána jako nejvíce potřebná a zároveň jsou školami hodnocena jako nejvíce důležitá.

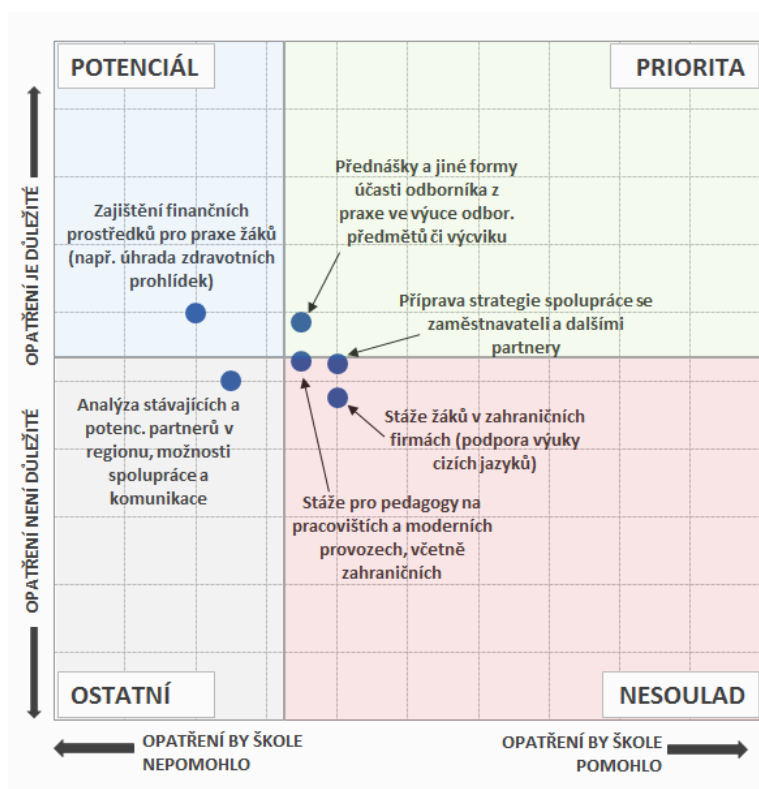
Ačkoliv potřebu odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů uvedlo relativně méně škol,

přisuzují tomuto opatření vysokou důležitost.

Určitý nesoulad lze naopak vyzorovat v případě stáží žáků v zahraničních firmách, které by zároveň mohly podpořit výuku cizích jazyků – ačkoliv SOŠ hodnotí toto opatření jako velmi potřebné, jeho důležitost není ve srovnání s ostatními sledovanými opatřeními tak vysoká. Nižší důležitost můžeme pozorovat také u opatření, které se týká vzdělávání vyučujících odborných předmětů ve smyslu rozvoje odbornosti a účasti odborníků z praxe ve výuce odborných předmětů.

Gymnáziím by ve vazbě na rozvoj spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohla pomoc s přípravou plánů spolupráce a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (40 %) a stáže žáků v zahraničních firmách, což by vedlo také k podpoře výuky cizích jazyků (40 %). Dále pak zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (35 %) a účast odborníků z praxe ve výuce např. formou přednášek (také 35 %). Mezi další opatření můžeme zařadit analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (25 %), zajištění finančních prostředků na praxe žáků (20 %). Zbylá opatření uvádí méně než 15 % gymnázií.

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Jako prioritu lze v případě gymnázií označit účast odborníka z praxe ve výuce – toto opatření je školami zmiňováno relativně často a zároveň je mu přisuzována vysoká důležitost. Do prioritních opatření lze částečně zařadit také přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech. I tato opatření jsou školami zmiňována častěji a zároveň jsou pro gymnázia ve srovnání s ostatními opatřeními poměrně důležitá.

Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. formou úhrady zdravotních prohlídek) je gymnázii zmiňována méně, ale gymnázia ji přisuzují vysokou míru

důležitosti. Toto opatření může vytvářet pro školy do budoucna určitý potenciál.

Stáže pro žáky v zahraničních firmách jako možná podpora výuky cizích jazyků je uváděna gymnázii relativně často, ale současně tomuto opatření nepřikládají větší význam. Nachází se tedy v určitém nesouladu.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (60 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (55 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

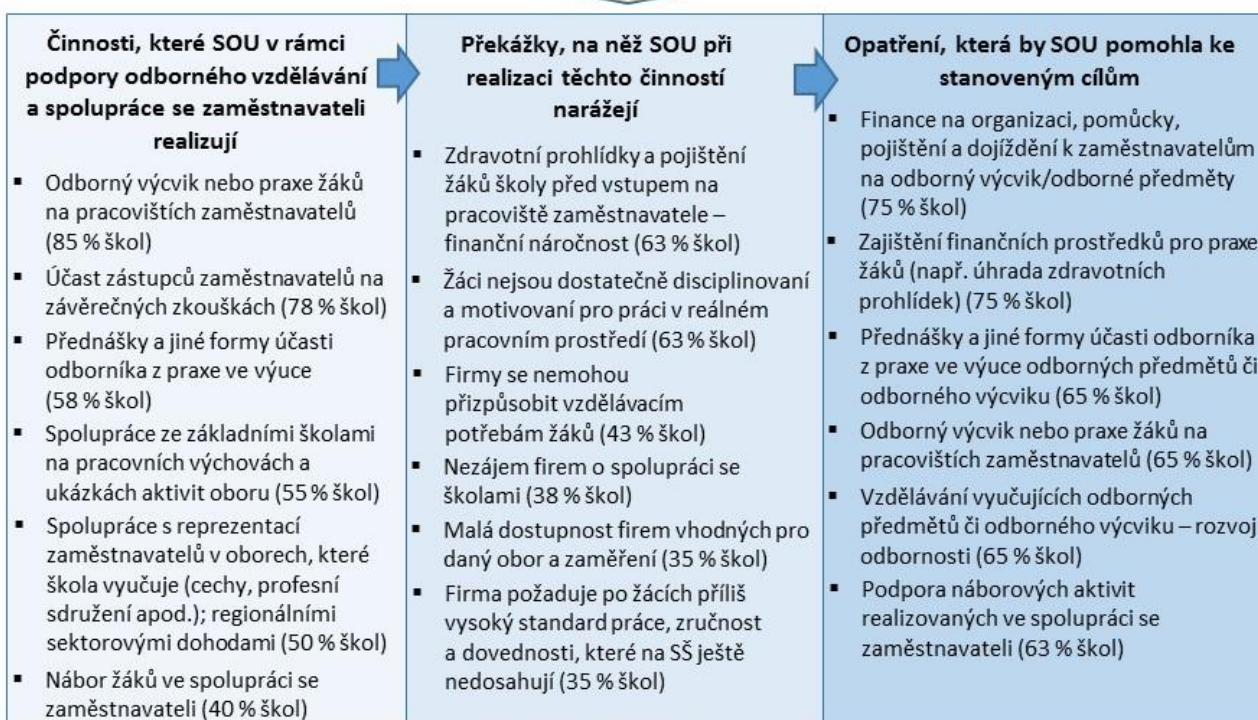
úroveň 4

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (50 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (48 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (45 % škol)

Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 2 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 35% žáků technických a 50% žáků netechnických oborů, praxe pak 70% žáků maturitních oborů. (43 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (75 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (70 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (68 % škol)

Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (63 % škol)

Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90% žáků netechnických oborů, praxe pak 90% žáků maturitních oborů. (63 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (60 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=40)	Průměrná úroveň	 30%	 + 19%
	Základní úroveň	 9%	 + 3%
	Mírně pokročilá úroveň	 19%	 + 4%
	Pokročilá úroveň	 45%	 + 11%
	Nejvyšší úroveň	 25%	 + 29%
SOŠ (N=53)	Průměrná úroveň	 27%	 + 21%
	Základní úroveň	 10%	 + 2%
	Mírně pokročilá úroveň	 20%	 + 8%
	Pokročilá úroveň	 39%	 + 10%
	Nejvyšší úroveň	 23%	 + 34%
Gymnázium (N=20)	Průměrná úroveň	 7%	 + 10%
	Základní úroveň	 33%	 + 6%
	Mírně pokročilá úroveň	 20%	 + 8%
	Pokročilá úroveň	 5%	 + 9%
	Nejvyšší úroveň	 3%	 + 13%
VOŠ (N=7)	Průměrná úroveň	 24%	 + 20%
	Základní úroveň	 4%	 + 4%
	Mírně pokročilá úroveň	 29%	 + 11%
	Pokročilá úroveň	 35%	 + 6%
	Nejvyšší úroveň	 18%	 + 34%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	 5%	 + 23%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 0%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 14%	 + 14%
	Nejvyšší úroveň	 0%	 + 38%
Praktická škola (N=11)	Průměrná úroveň	 13%	 + 9%
	Základní úroveň	 30%	 + 9%
	Mírně pokročilá úroveň	 11%	 + 14%
	Pokročilá úroveň	 14%	 + 12%
	Nejvyšší úroveň	 10%	 + 7%

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	34	 85%	64	 67%
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	31	 78%	32	 33%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	23	 58%	64	 67%
SOŠ (N=53)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	50	 94%	64	 67%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	42	 79%	64	 67%
	Spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	33	 62%	39	 41%
Gymnázium (N=20)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	14	 70%	64	 67%
	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	7	 35%	30	 31%
VOŠ (N=7)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	7	 100%	64	 67%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	5	 71%	64	 67%
	Analýza stávajících a potenc. partnerů v regionu a možností spolupráce	5	 71%	29	 30%
Konzervatoř (N=1)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	1	 100%	64	 67%
Praktická škola (N=11)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	4	 36%	64	 67%

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	25	63%	40	42%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	25	63%	36	38%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	17	43%	35	36%
SOŠ (N=53)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	35	66%	40	42%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	23	43%	35	36%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	22	42%	36	38%
Gymnázium (N=20)	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	6	30%	34	35%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	4	20%	36	38%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	3	15%	33	34%
VOŠ (N=7)	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	6	86%	25	26%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	4	57%	34	35%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	4	57%	36	38%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	4	57%	33	34%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	4	57%	35	36%
Konzervatoř (N=1)	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	1	100%	36	38%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	1	100%	33	34%
Praktická škola (N=11)	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	6	55%	35	36%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	5	45%	34	35%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	3	27%	33	34%

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	30	75%	57	59%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	30	75%	56	58%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	26	65%	52	54%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	26	65%	52	54%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	26	65%	48	50%
SOŠ (N=53)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	38	72%	57	59%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	38	72%	56	58%
	Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)	38	72%	48	50%
Gymnázium (N=20)	Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)	8	40%	48	50%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	8	40%	51	53%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	7	35%	52	54%
	Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	7	35%	44	46%
VOŠ (N=7)	Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	7	100%	44	46%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	6	86%	56	58%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	6	86%	52	54%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	6	86%	52	54%
	Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)	6	86%	48	50%
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	6	86%	34	35%
Konzervatoř (N=1)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	1	100%	57	59%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	1	100%	52	54%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	1	100%	52	54%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	1	100%	51	53%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	1	100%	31	32%
	Navýšení počtu hodin odborných předmětů/odborného výcviku u zaměstnavatelů	1	100%	22	23%
Praktická škola (N=11)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	8	73%	57	59%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	7	64%	52	54%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	7	64%	56	58%

3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Olomouckém kraji

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role

může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkJP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VkJP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Hlavní zjištění

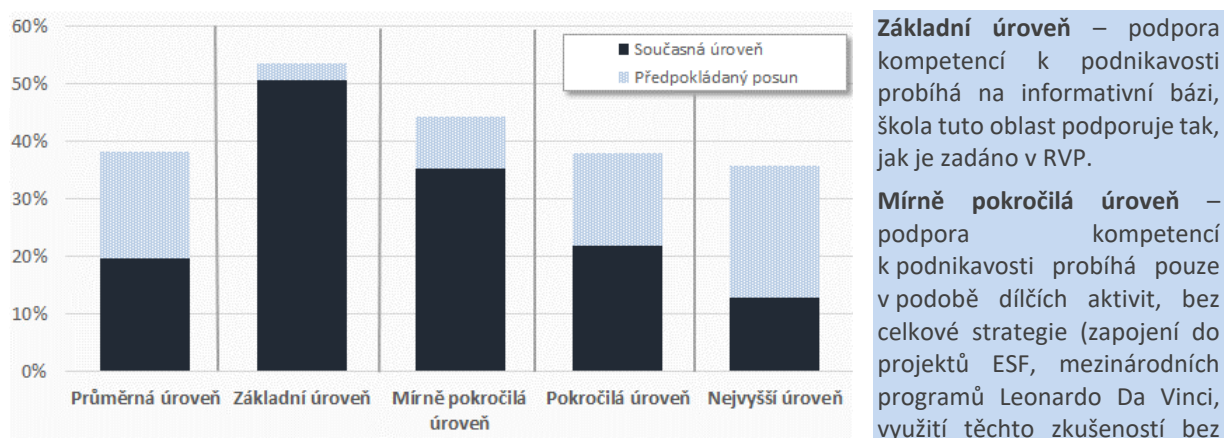
- Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí většina škol pouze na základní úrovni a v rámci zadání RVP, případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni – podpora podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP. Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet. Výrazný posun lze očekávat v rámci pokročilé úrovně – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti – a nejvyšší úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti jednou z priorit školy (posun v rámci nejvyšší úrovně je výrazný především u VOŠ, SOU, SOŠ a gymnázií; u praktických škol a konzervatoří je očekávaný pouze malý posun).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na to, aby naučily žáky myslet kriticky a inovativně (tato činnost je velmi často zmiňována většinou typů škol) a na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného (gymnázia, praktické školy) či odborného vzdělávání (SOU, SOŠ, VOŠ). SOU, SOŠ a gymnázia se dále v této oblasti snaží začleňovat ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů. Pedagogové všech typů škol mají snahu získávat informace a podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a kreativitě (gymnázia tuto aktivitu považují za velice důležitou, pro SOU a SOŠ má relativně nižší důležitost).
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku a s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (tyto problémy jsou zmiňovány u většiny typů škol). Dalším velmi často zmiňovaným problémem je malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy). V případě gymnázií je také zmiňován nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogů v této oblasti.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především: podpora školních projektů (toto opatření zdůrazňují všechny typy škol, praktické školy v menší míře), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy (pro SOU, SOŠ i gymnázia je toto opatření velice důležité), zapojení odborníků z praxe do výuky (uvádějí ho všechny typy škol kromě konzervatoře, ale přisuzují mu nižší míru důležitosti). Dále mezi častěji zmiňované opatření patří dostatek metodických materiálů a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku podnikavosti.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP, nebo do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá zejména na základě zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů. V rámci základní úrovně vykonávají střední a vyšší odborné školy polovinu činností (51 %), v rámci mírně pokročilé úrovně pak v současnosti realizují více než třetinu činností (35 %) a v rámci pokročilé úrovně 22 % činností. Nejmenší podíl aktivit (13 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 23 %). O něco méně výrazný posun (o 16 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 9 % a jen k velice nízkému posunu (o 3 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 19: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz. Příloha 5), na **SOU a SOŠ** nejintenzivněji probíhá podpora kompetencí k podnikavosti pouze na základní úrovni dle zadání RVP nebo formou dílčích aktivit bez celkové strategie (48 % SOU, 50 % SOŠ). U SOU i SOŠ je nicméně patrný zájem o systematické rozvíjení kompetencí k podnikavosti na nejvyšší úrovni. **VOŠ** podporují podnikavost pouze v rámci dílčích aktivit, bez celkové strategie (mírně pokročilá úroveň – 43 %), případně mají na VOŠ zpracovanou celkovou koncepci a strategii rozvoje podnikavosti (pokročilá úroveň – 26 %). Největší rozvoj aktivit plánují v oblasti systematického rozvoje podobory kompetencí k podnikavosti, tj. na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 29 %).

Podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na většině **gymnází** pouze ve své základní podobě, v rámci RVP (základní úroveň – 55 %). Předpokládaný posun je v případě gymnází méně výrazný - určitý

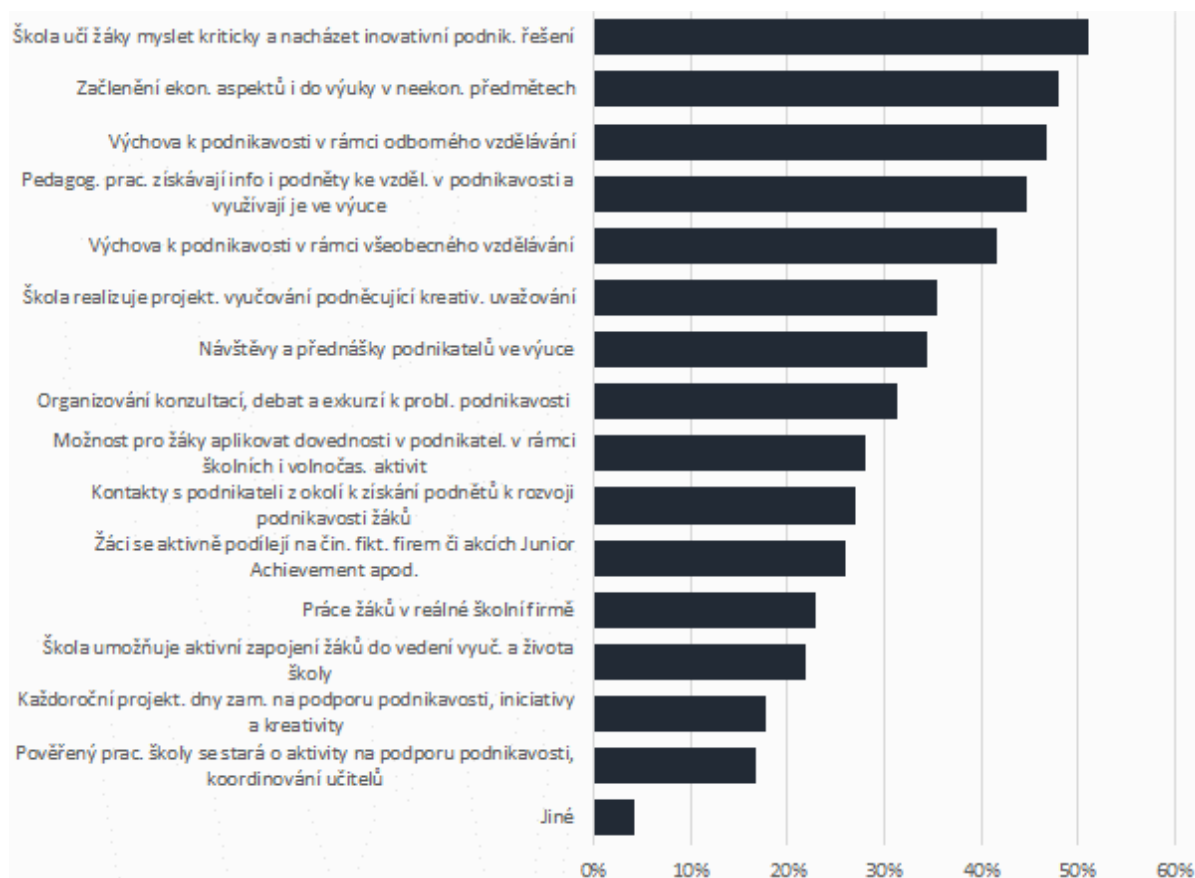
posun lze očekávat v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 16 %) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 21 %).

Konzervatoř vyvíjí činnost zejména na základní úrovni (50 %). Výrazný posun nelze v případě konzervatoří očekávat. **Praktické školy** realizují činnosti, jež spadají také především do základní úrovně (59 %) a mají pouze malý zájem o další rozvíjení podnikavosti, přitom nejvíce na pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 12 %).

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Z hlediska aktivit, které v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě realizují, školy nejčastěji zahrnují určité podněty a podporu těchto kompetencí přímo do výuky, zejména učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (51 %) a začleňují ekonomické aspekty do výuky neekonomických předmětů (48 %). Další část škol se zaměřuje na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (47 %) nebo v rámci všeobecného vzdělávání (42 %). Ve 45 % škol pedagogové získávají informace a podněty ke vzdělávání v oblasti podnikavosti a využívají je ve výuce. Přibližně třetina škol realizuje i konkrétní aktivní kroky, které spočívají organizování různých akcí nebo zapojení dalších subjektů do výuky. Zejména se jedná o realizaci projektového vyučování, které podněcuje kreativní uvažování žáků (35 %), dále návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (34 %), organizaci konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (31 %). Již v menší míře školy aplikují dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (28 %), navazují kontakty s podnikateli z okolí školy, které vedou k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (27 %), zajišťují aktivní účast žáků na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement a dalších (26 %), zajišťují práce žáků v reálné školní firmě (23 %) a aktivně zapojují žáky do vedení vyučování a života školy (22 %).

Graf 20: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

Situace, kdy školy pořádání každoročních projektových dnů zaměstnavatelů na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (18 %) a kde se pověřený pracovník školy stará o aktivity na podporu podnikavosti a koordinování učitelů (17 % škol), je zatím poměrně málo častá.

V rámci aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti existují rozdíly z hlediska typu škol (viz. Příloha 6). **Střední odborná učiliště a střední odborné školy** se soustředí především na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (68 % SOU a 64 % SOŠ) a na začlenění ekonomických aspektů do neekonomických předmětů (53 % SOU a 58 % SOŠ). Pedagogové SOU také získávají podněty ke zlepšování vzdělávání v oblasti podnikavosti (53 %), SOŠ učí žáky myslet kriticky a inovativně (62 %). **VOŠ** vedou své žáky ke kritickému a inovativnímu myšlení a realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (obojí 71 %).

Na **gymnáziích** je v rámci této oblasti soustředěna pozornost na výchovu k podnikavosti ve všeobecném vzdělávání (75 %). Dále učí své žáky myslet kriticky a inovativně (55 %), začleňují ekonomické aspekty i do neekonomických předmětů a pedagogové získávají podněty ke zlepšení vzdělávání v podnikavosti (obojí 45 %).

Praktické školy se soustředí na podporu podnikavosti v rámci odborného (45 %) i všeobecného (36 %) vzdělávání a pedagogové získávají podněty ke zlepšení vzdělávání v podnikavosti (45 %).

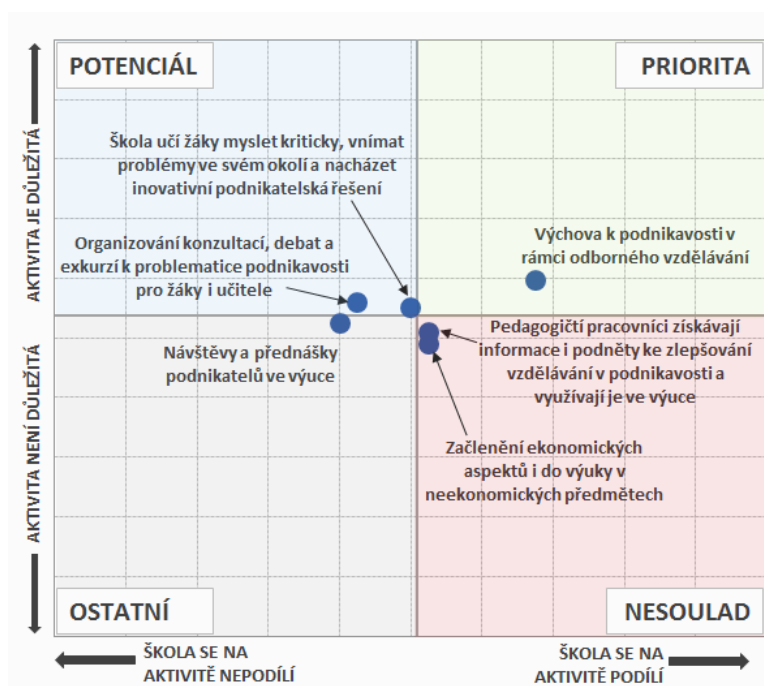
3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Jednoznačně nejčastější aktivitou, na které se v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě střední odborná učiliště podílejí, je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (68 %). Dále se školy věnují začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (53 %), pedagogičtí pracovníci získávají informace a podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (53%) a učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (50 %).

Značná část SOU, podobně jako SOŠ, organizuje konzultace, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (43 %) a zajišťuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (40 %). Žáci 38 % SOU se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (např. Podnikavá škola). SOU realizují i projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (35 %) a zajišťují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (též 35 %).

Třetina středních odborných učilišť poskytuje možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit, umožňuje žákům pracovat v reálné školní firmě, a také realizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. Čtvrtina SOU umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování. V nejmenší míře SOU pověří vybraného pracovníka školy, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů (20 %) a pořádají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (15 %).

Graf 21: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě představuje prioritu středních odborných učilišť výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Na této aktivitě se školy podílejí v nejvyšší míře a zároveň ji ve srovnání s ostatními považují za velmi důležitou.

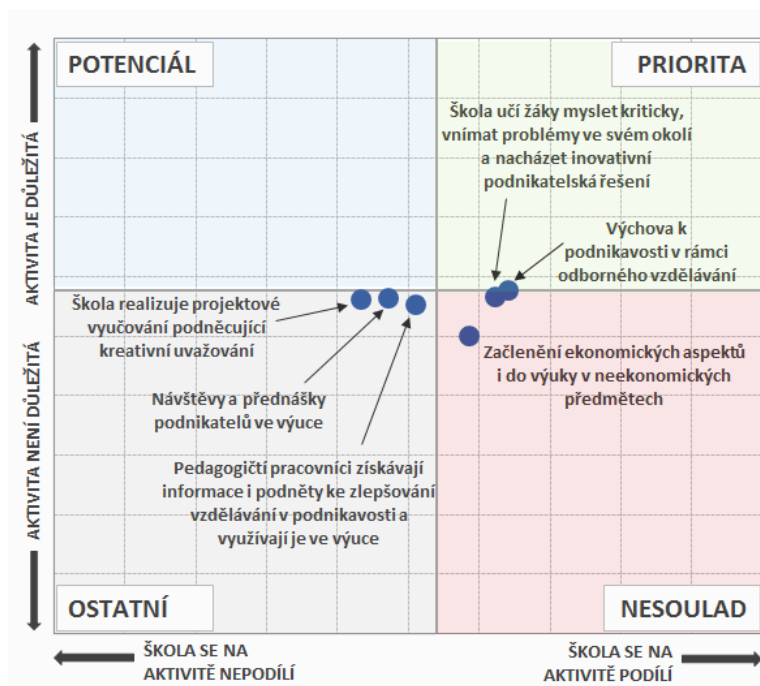
Aktivitou, kterou učiliště rovněž považují důležitou, ale SOU se podílejí na ní v menší míře ve srovnání s aktivitou prioritní, je snaha učit žáky myslet kriticky a nacházet inovativní

podnikatelská řešení. V menší míře také organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti, ale považují je za důležité. Tyto aktivity představují určitý potenciál pro další rozvoj škol v této oblasti.

Začlenění ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů a získávání informací a podnětů pedagogy ke zlepšení vzdělávání v podnikavosti patří k aktivitám, na kterých se střední odborná učiliště podílejí, ale nepovažují je za příliš podstatné.

Nejfrekventovanější aktivitou, kterou v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě střední odborné školy realizují, je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (64 %). Značná část SOŠ učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (62 %) a začleňuje ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů (58 %). Pedagogové rovněž získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (51 %). Střední odborné školy častěji než učiliště zajišťují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (47 %) a realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (43 %). Jejich žáci se také o něco více aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (42 %). 40 % SOŠ organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele a poskytuje možnost žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit.

Graf 22: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

i do výuky v neekonomických předmětech.

Pedagogičtí pracovníci části SOŠ získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti, školy dále zajišťují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce i realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování, ale školy těmto činnostem nepřikládají vysoký důraz, i když v některých případech můžou představovat potenciál pro rozvoj školy v této oblasti.

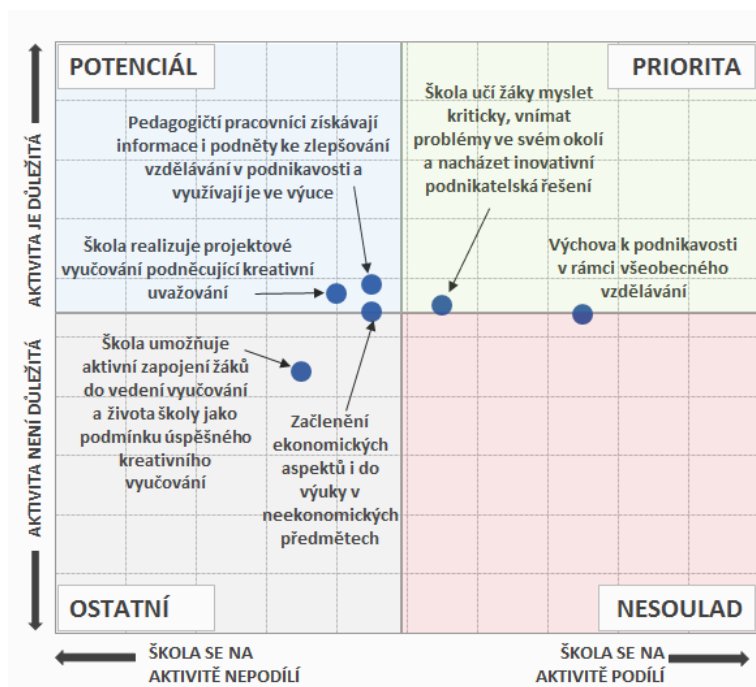
Z dotazníkem vymezených aktivit se gymnázia nejčastěji zaměřují na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (75 %) a učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (55 %). 45 % škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech a pedagogové na gymnáziích získávají informace a podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce. Dále realizují i projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (40 %), umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování (35 %) a organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti (30 %). Čtvrtina gymnázií zajišťuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a 20 % z nich poskytuje možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit příp. zde probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity.

Ve srovnání s odbornými školami gymnázia vzhledem ke všeobecnému zaměření výuky častěji uvádějí výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a rovněž častěji aktivně zapojují žáky do vedení vyučování a života školy. Naopak v nižší míře pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce a rovněž méně často organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti nebo realizují návštěvy a přednášky podnikatelů.

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit pro podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě představují pro střední odborné školy největší priority především výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a rozvoj kritického a inovativního myšlení u žáků. Tyto aktivity zmínili velké množství škol a zároveň jsou jimi v porovnání s ostatními považována za relativně důležitá.

Aktivita, kterou školy také relativně často zmiňovaly, ale není jimi v porovnání s ostatními hodnocena jako příliš důležitá, je začlenění ekonomických aspektů

Graf 23: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představují priority gymnázií výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání či rozvoj kritického myšlení a hledání inovativních řešení nalezených problémů. Tyto aktivity gymnázia zmiňovala velmi často a ve srovnání s ostatními je považují zároveň za poměrně důležité.

Určitý potenciál lze spatřovat v intenzivnějším získávání podnětů pedagogů pro zlepšování vzdělávání, v realizaci projektového vyučování a začleňování ekonomických

aspektů i do výuky neekonomických předmětů – přestože se na těchto činnostech gymnázia podílejí ve srovnání s ostatními sledovanými aktivitami méně, jsou tyto činnosti školami pokládány za důležité.

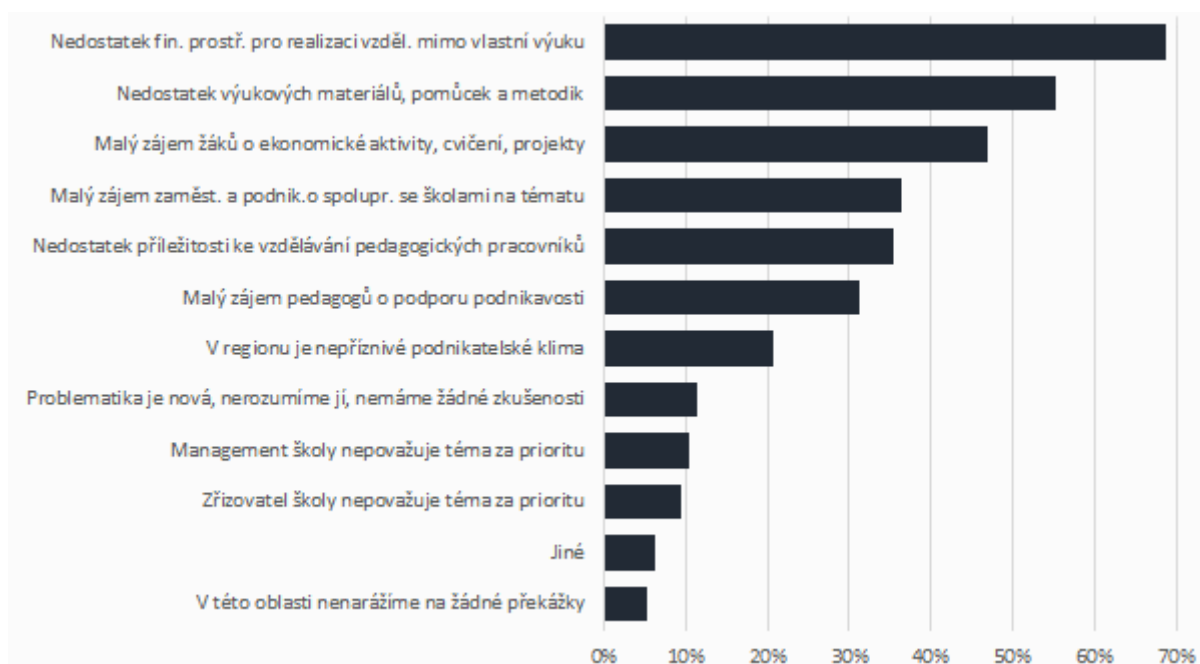
3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Zaměříme-li se na překážky, které školám brání ve větší podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, je dominantní nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (69 %). S tím souvisí i další významný problém, nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (55 %).

Další skupinu překážek tvoří nízký zájem o podporu kompetencí k podnikavosti, a to jak na straně žáků, kteří projevují malý zájem o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (47 %), tak na straně zaměstnavatelů a podnikatelů, kteří mají malý zájem o spolupráci se školami na tomto tématu (36 %). Nezájem zaměstnavatelů může souviset s další, méně často uváděnou překážkou, kterou je nepříznivé podnikatelské klima v regionu (21 %). Necelá třetina škol pak uvádí rovněž nízký zájem pedagogů o podporu podnikavosti (31 %).

Školy dále identifikovaly jako další skupinu překážek nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (35 %) i skutečnost, že problematika je nová, školy jí nerozumějí a nemají s ní žádné zkušenosti (11 %). Problém, kdy téma podpory kompetencí k podnikavosti není managementem (10 %) nebo zřizovatelem školy (9 %) považováno za prioritu, uvádějí školy poměrně málo často. Přibližně 5 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 24: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Z hlediska typu školy (viz. Příloha 7) je v rámci **středních odborných učilišť** a **středních odborných škol** mezi překážkami nejčastěji zmiňován nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (68 % SOU a 71 % SOŠ), nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (65 % SOU, 60 % SOŠ) a malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (60 % SOU, 57 % SOŠ). **VOŠ** uvádějí nejčastěji také nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (71 % z nich) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (také 71 %).

Za největší problém považují **gymnázia** také nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (70 %), dále nedostatek výukových materiálů (55 %) a nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti (45 %).

V případě **konzervatoře** i části **praktických škol** (45 %) je problémem, stejně jako u ostatních typů škol, především nedostatek finančních prostředků na vzdělávání mimo výuku. Praktické školy dále upozorňují na nedostatek výukových materiálů a malý zájem žáků o ekonomické aktivity (27 %).

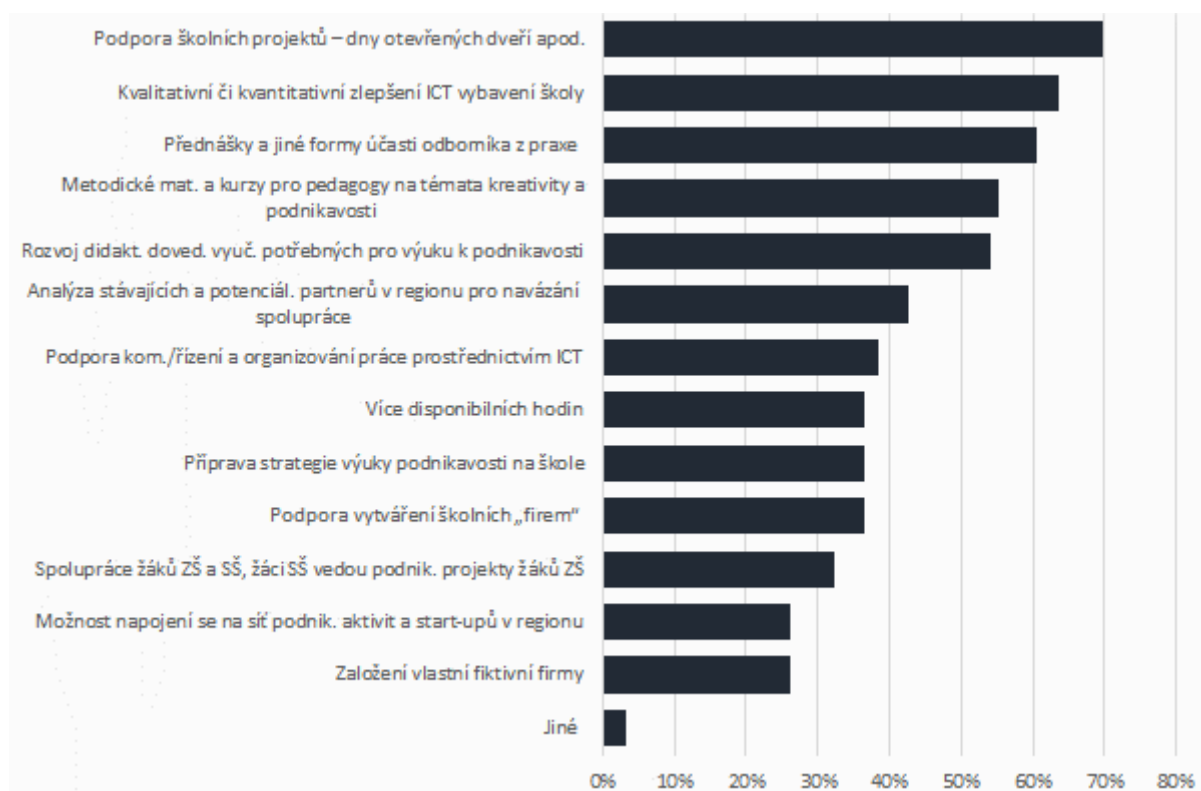
3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K opatřením, která by školám pomohla v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě, patří zejména podpora školních projektů – dny otevřených dveří a další (70 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (64 %) a dále přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (60 %). Vzhledem k tomu, že k významným překážkám patří nedostatečná připravenost pedagogů a téma podpory kompetencí k podnikavosti je nové a pedagogové s ním nemají dostatečné zkušenosti, by školy potřebovaly metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti (55 %) a podporu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (54 %).

Méně často zmiňovanými opatřeními jsou analýza stávajících a potencionálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (43 %), podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (39 %), více disponibilních hodin (36 %), příprava strategie výuky podnikavosti na škole (36 %), podpora vytváření školních „firem“ (také 36 %) a spolupráce základních a středních škol (32 %). Pětina škol vidí

příležitost pro zlepšení v možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu a založení vlastní fiktivní firmy.

Graf 25: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Při pohledu na jednotlivé typy škol (viz. Příloha 8) je podpora školních projektů opatřením, které by v rámci podpory kompetencí k podnikavosti nejvíce pomohlo **SOŠ** (83 %) a **SOU** (68 % z nich). Z dalších opatření pak **SOU** a **SOŠ** uvedly kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení škol (63 % **SOU** a 74 % **SOŠ**) a účast odborníků z praxe ve výuce (68 % **SOU** a 72 % **SOŠ**). **Vyšší odborné školy** by nejvíce uvítaly podporu komunikace a organizování práce prostřednictvím ICT a účast odborníků z praxe ve výuce (obojí 86 %).

Gymnázia nejčastěji zmiňují kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení škol (70 %), podporu školních projektů (65 %) a dostupnost metodických materiálů a kurzů pro pedagogické pracovníky (také 65 %). **Konzervatoř** zdůrazňuje potřebu více opatření - podpory školních projektů, rozvoje didaktických dovedností vyučujících, podpory organizování práce prostřednictvím ICT, spolupráce žáků ZŠ a SŠ atd. **Praktické školy** nejčastěji zmiňují podporu rozvoje školních projektů (36 %), další opatření pouze v malé míře.

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

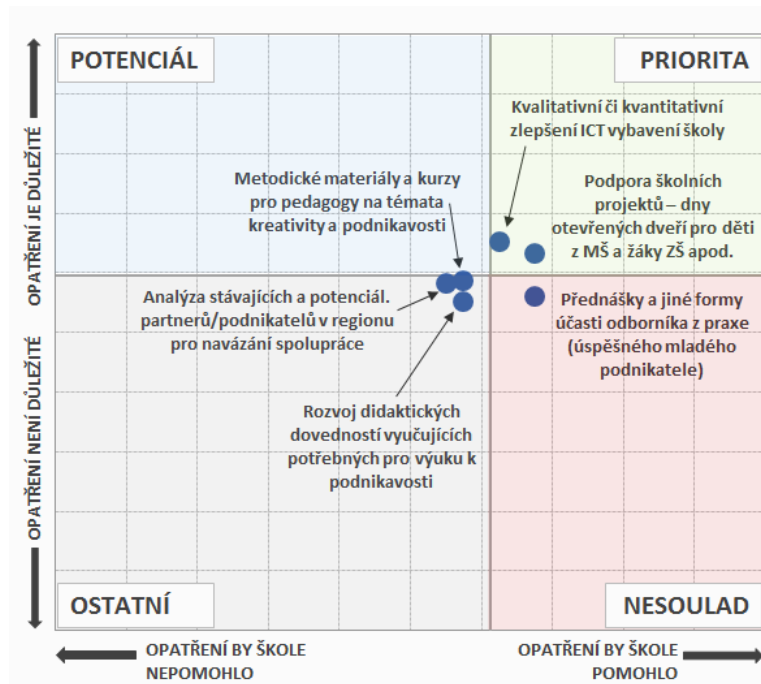
K opatřením, která by **SOU** nejvíce pomohla v podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, patří podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod., dále účast odborníka z praxe ve výuce např. formou přednášky (obojí 68 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (63 %).

Vzhledem k tomu, že téma podpory kompetencí k podnikavosti je poměrně nové, potřebným opatřením jsou i zajištění dostatečného množství metodického materiálu a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (58 %), rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro

výuku k podnikavosti (58 %), analýza stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (55 %), příprava strategie výuky podnikavosti na škole (48 %) a požadavek na větší množství disponibilních hodin (45 %).

V menší míře školy uvádějí potřebu podpory pro vytváření školních „firem“ (43 %), potřebu hlubší spolupráce žáků ZŠ a SŠ (40 %), podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (38 %), založení vlastní fiktivní firmy (35 %) a třetina škol uvedla i opatření týkající se možnosti napojení na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu.

Graf 26: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje pro střední odborná učiliště největší prioritu podpora školních projektů, jako jsou například dny otevřených dveří a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření je pro školy ve srovnání s ostatními opatřeními důležitá a zároveň je uvádí hodně škol.

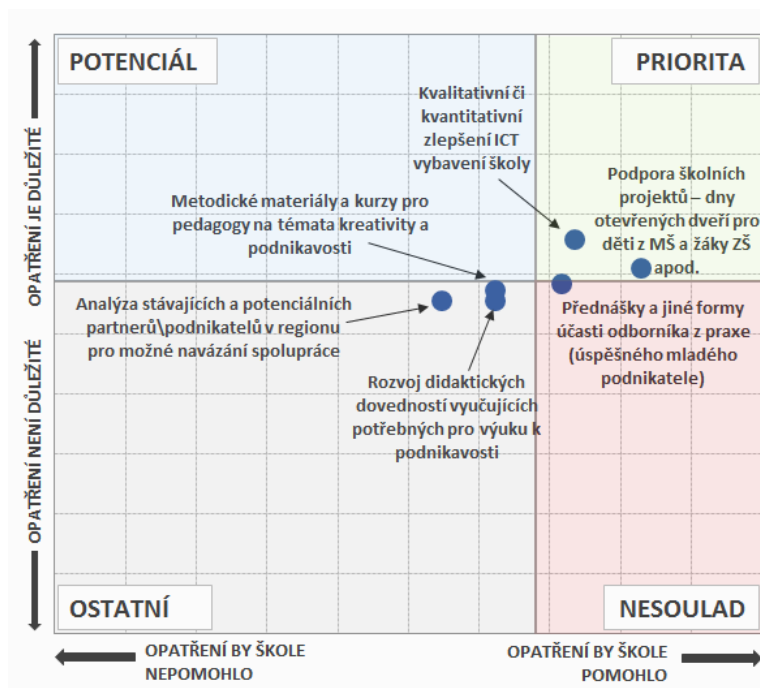
Prostor pro další rozvoj podnikavosti by mohly přinést metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti, příp. analýza

stávajících a potencionálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce. Tyto opatření tedy představuje jistý potenciál podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě ve školách.

Přestože jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce označovány za potřebné, důležitost tohoto opatření pro SOU je ve srovnání s ostatními o něco nižší.

K hlavním opatřením, která by středním odborným školám pomohla, patří podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod. (83 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (74 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (72 %). Pro podporu pedagogů a zvýšení kvality výuky jsou potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (62 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (62 %). Více než polovina středních odborných škol uvádí jako potřebu zpracování analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (55 %), polovina škol požaduje podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT a podporu při vytváření školních „firem“. Naopak nejméně škol uvedlo, že by jim pomohla možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (32 %).

Graf 27: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření pro podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě představují pro střední odborné školy největší priority podpora školních projektů, jako je například organizace dnů otevřených dveří, a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy. Tato opatření zmínilo velké množství škol a zároveň jsou jimi v porovnání s ostatními považována za relativně důležitá. Zejména zlepšení ICT vybavení přisuzují školy značnou důležitost.

Účast odborníka z praxe ve výuce lze také částečně označit za prioritní opatření. Školy jej

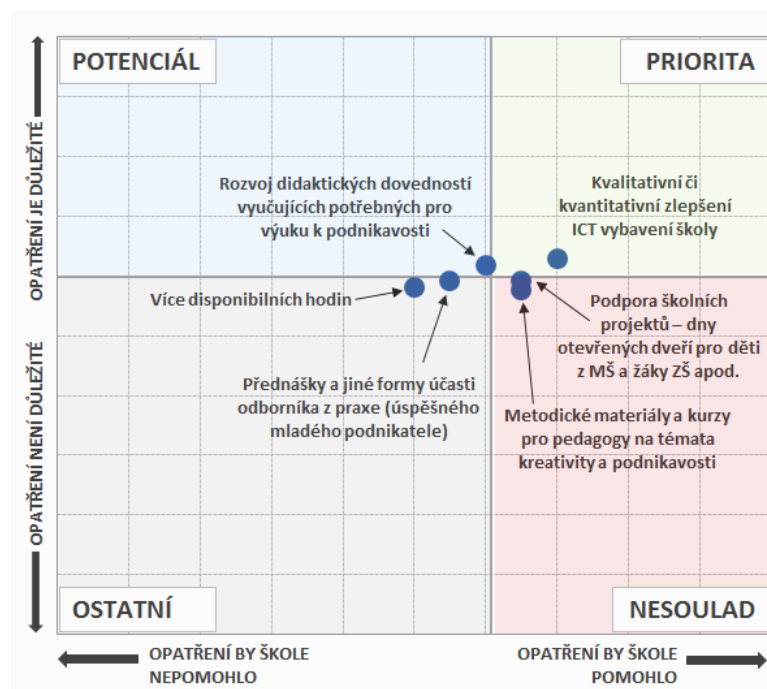
zmiňovaly v značné míře, i když ve srovnání s podporou školních projektů nebo zlepšení ICT vybavení školy, přisuzují tomuto opatření o něco nižší míru důležitosti.

Z opatření, která by školám pomohla v rozvoji podnikavosti, považuje většina gymnázií za důležité kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (70 %), školní projekty a jejich podporu – například dny otevřených dveří pro děti z MŠ či žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy (60 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 %).

Dalšími oblastmi, které jsou pro gymnázia důležité, jsou rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (60 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (55 %). Polovina škol požaduje více disponibilních hodin, 40 % podporu pro komunikaci, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT a přípravu strategie výuky podnikavosti na škole.

Méně frekventovaná jsou opatření, která spočívají v zapojení gymnázií do spolupráce s dalšími subjekty na různých úrovních. Gymnázia uvádí potřebu spolupráce se žáky ZŠ (30 %), zpracování analýzy stávajících a potenciálních partnerů a podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (25 %), dále možnost napojení na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (25 %) a dále i podporu vytváření školních „firem“ a založení vlastní fiktivní firmy (20 %).

Graf 28: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Opatření, které gymnázia považují za prioritní, je kvantitativní či kvalitativní zlepšení ICT vybavení školy. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za nejdůležitější.

Podporu školních projektů jako například dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ a zajištění metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti gymnázia zmiňují také poměrně často, ale přisuzují jim nižší důležitost než zlepšení ICT vybavení školy.

Opatření, která jsou pro školy poměrně důležitá, ale zároveň je zmiňovalo již menší množství škol, jsou rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a účast odborníků z praxe ve výuce. Tato opatření tedy představují jistý potenciál dalšího rozvoje podnikavosti na gymnáziích. Méně podstatné je ve srovnání s ostatními opatřeními zajištění více disponibilních hodin, které gymnázia zmiňují v menší míře a rovněž tomuto opatření přisuzují podprůměrnou důležitost.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (75 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (50 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

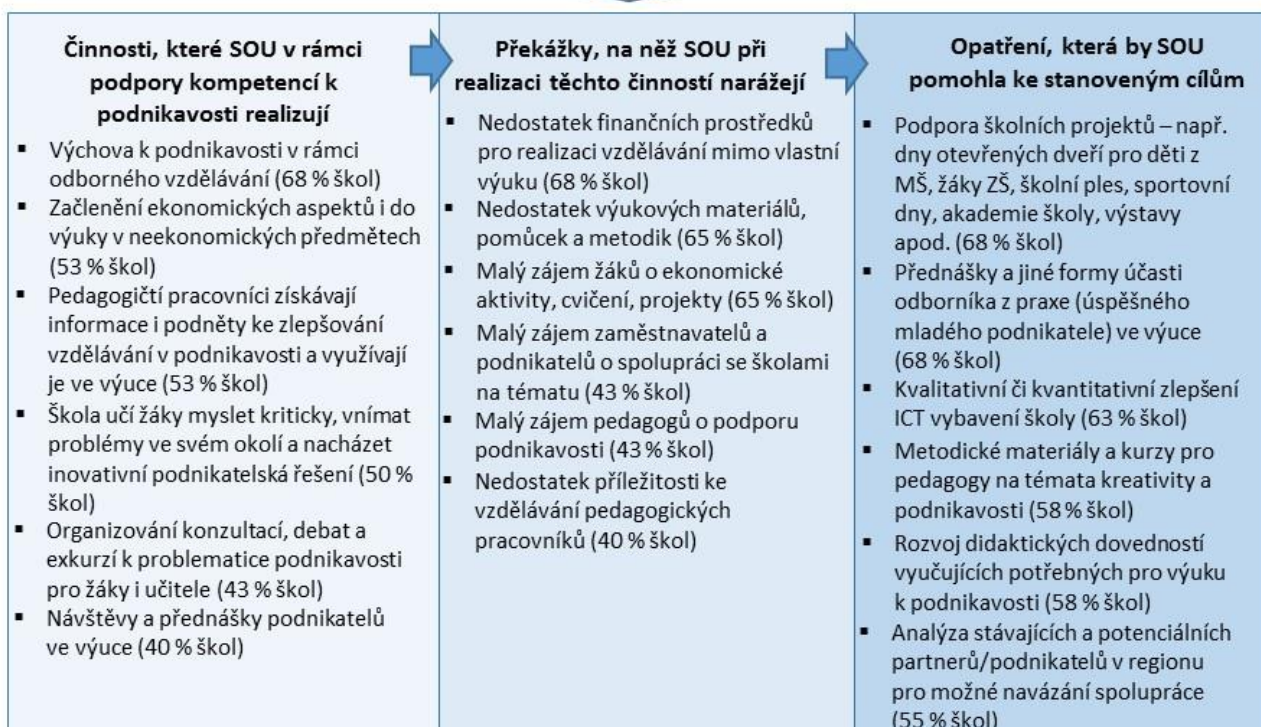
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (30 % škol)

Škola již získala zkušenosti a hodlá je využít pro širší podporu podnikavosti v ŠVP. Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie. (28 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (28 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (25 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (25 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (80 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (63 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (60 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (50 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (45 % škol)

Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (38 % škol)

Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a některé vyučující je využívají. (38 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (38 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (77 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (58 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (40 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (40 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (34 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (30 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (64 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (62 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (58 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (51 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (47 % škol)
- Škola realizuje projektové vyučování podnětující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (43 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (77 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (60 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (57 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (43 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (43 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (38 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (83 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (74 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (72 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (62 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (62 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (55 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (79 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (70 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (70 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (66 % škol)

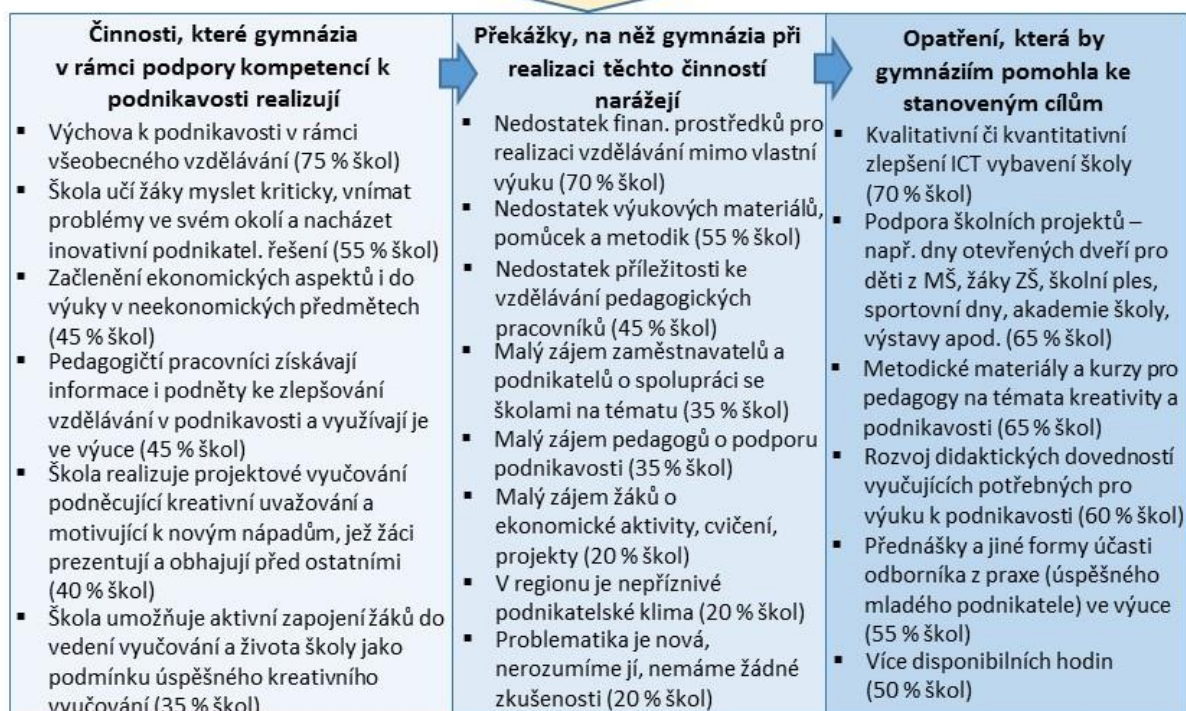
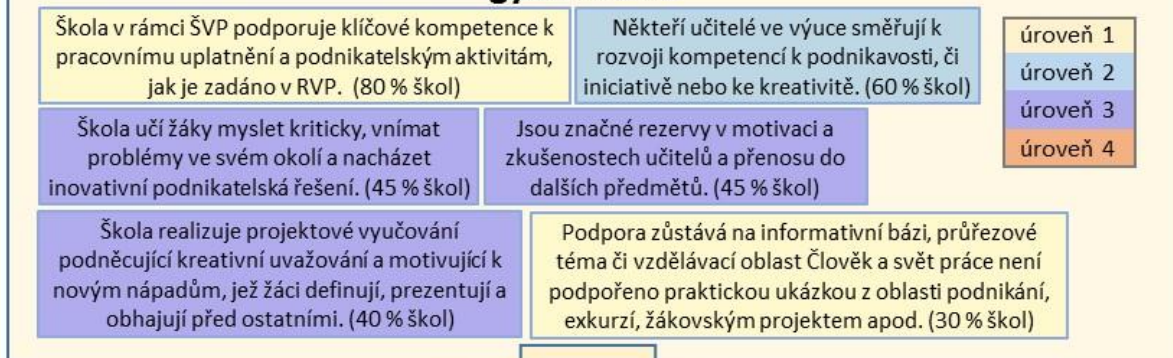
Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (57 % škol)

Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (49 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podnětující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (49 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 5: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun - podle typu školy

			Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=40)	Průměrná úroveň		18%	+ 19%
	Základní úroveň		48%	+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		32%	+ 9%
	Pokročilá úroveň		22%	+ 15%
	Nejvyšší úroveň		11%	+ 23%
SOŠ (N=53)	Průměrná úroveň		23%	+ 21%
	Základní úroveň		50%	+ 1%
	Mírně pokročilá úroveň		39%	+ 10%
	Pokročilá úroveň		26%	+ 18%
	Nejvyšší úroveň		16%	+ 27%
Gymnázium (N=20)	Průměrná úroveň		18%	+ 18%
	Základní úroveň		55%	+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň		33%	+ 14%
	Pokročilá úroveň		24%	+ 16%
	Nejvyšší úroveň		9%	+ 21%
VOŠ (N=7)	Průměrná úroveň		23%	+ 22%
	Základní úroveň		21%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		43%	+ 0%
	Pokročilá úroveň		26%	+ 24%
	Nejvyšší úroveň		16%	+ 29%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň		10%	+ 7%
	Základní úroveň		50%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		25%	+ 0%
	Pokročilá úroveň		17%	+ 0%
	Nejvyšší úroveň		0%	+ 13%
Praktická škola (N=11)	Průměrná úroveň		13%	+ 8%
	Základní úroveň		59%	+ 9%
	Mírně pokročilá úroveň		30%	+ 2%
	Pokročilá úroveň		14%	+ 12%
	Nejvyšší úroveň		6%	+ 7%

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	27	68%	45	47%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	21	53%	46	48%
	Pedag.prac. získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti	21	53%	43	45%
SOŠ (N=53)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	34	64%	45	47%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	33	62%	49	51%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	31	58%	46	48%
Gymnázium (N=20)	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	15	75%	40	42%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	11	55%	49	51%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	9	45%	46	48%
	Pedag.prac. získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti	9	45%	43	45%
VOŠ (N=7)	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	5	71%	49	51%
	Škola realizuje projekt. vyučování podnětující kreativ. uvažování	5	71%	34	35%
Konzervatoř (N=1)	Jiné: žáci navštěvují praxe potenciálních budoucích zaměstnavatelů	1	100%	1	1%
Praktická škola (N=11)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	5	45%	45	47%
	Pedag.prac. získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti	5	45%	43	45%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	4	36%	40	42%

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	27	68%	66	69%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	26	65%	53	55%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	26	65%	45	47%
SOŠ (N=53)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	41	77%	66	69%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	32	60%	53	55%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	30	57%	45	47%
Gymnázium (N=20)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	14	70%	66	69%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	11	55%	53	55%
	Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků	9	45%	34	35%
VOŠ (N=7)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	5	71%	66	69%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	5	71%	53	55%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	4	57%	45	47%
Konzervatoř (N=1)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	1	100%	66	69%
Praktická škola (N=11)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	5	45%	66	69%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	3	27%	53	55%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	3	27%	45	47%

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	27	68%	67	70%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	27	68%	58	60%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	25	63%	61	64%
SOŠ (N=53)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	44	83%	67	70%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	39	74%	61	64%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	38	72%	58	60%
Gymnázium (N=20)	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	14	70%	61	64%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	13	65%	67	70%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	13	65%	53	55%
VOŠ (N=7)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	6	86%	58	60%
	Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT	6	86%	37	39%
Konzervatoř (N=1)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	1	100%	67	70%
	Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti	1	100%	52	54%
	Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT	1	100%	37	39%
	Příprava strategie výuky podnikavosti na škole	1	100%	35	36%
	Podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod)	1	100%	35	36%
	Spolupráce žáků ZŠ a SŠ. Žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ	1	100%	31	32%
Praktická škola (N=11)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	4	36%	67	70%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	3	27%	61	64%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	3	27%	58	60%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	3	27%	53	55%
	Více disponibilních hodin	3	27%	35	36%

4 Podpora polytechnického vzdělávání v Olomouckém kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů (bez ohledu na zaměření školy). Vyšší podíl škol dále realizuje činnosti také na mírně pokročilé úrovni – pouze v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP – a na pokročilé úrovni (systematická podpora polytechnického vzdělávání). Výraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami (týká se především gymnázií a také SOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na zapojení žáků do soutěží/olympiád (všechny typy škol kromě praktických – pro gymnázia je to zároveň velmi důležitá oblast), na

začlenění laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí do výuky polytechnických předmětů (bez ohledu na zaměření školy) a na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (SOU, SOŠ, VOŠ a také praktické školy – SOU a SOŠ jim přisuzují značnou důležitost). VOŠ a gymnázia navazují spolupráci s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření.

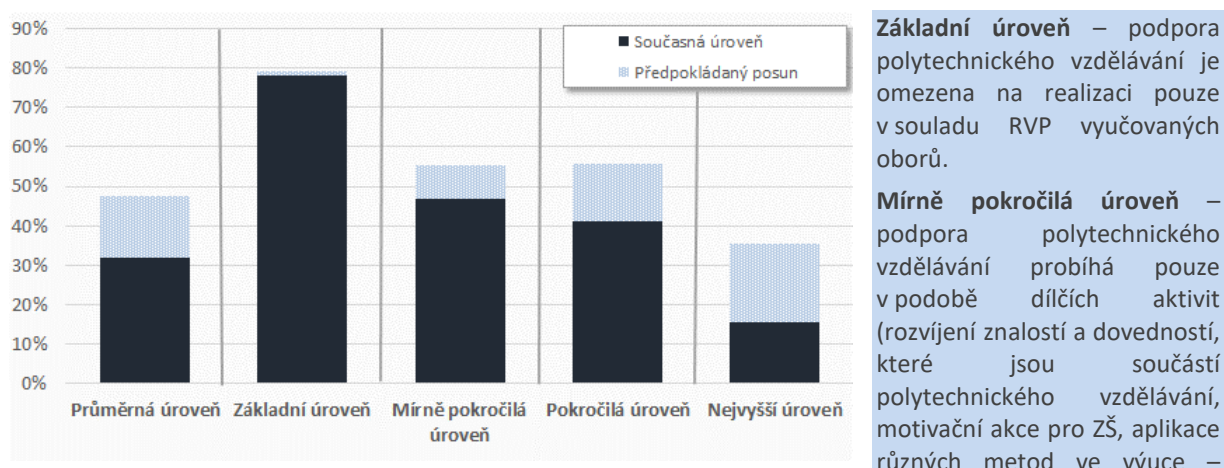
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (zmiňují všechny typy škol), nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (SOU, SOŠ a VOŠ) a nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (zejména SOŠ a gymnázia). Gymnázia poukazují na zastaralé vybavení IT pro výuku.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou: zvýšení kvality softwarového vybavení školy a zvýšení počtu a kvality počítačů a dalších zařízení na školách. Tato 2 opatření jsou pro školy prioritními - kromě toho, že je uvádějí nejčastěji, přisuzují jim také značnou důležitost. Dalšími častěji zmiňovanými opatřeními jsou: zlepšení vybavení odborných učeben a laboratoří (SOU a VOŠ) a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (SOŠ). Pro gymnázia může být přínosná v této oblasti úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy v Olomouckém kraji se v rámci polytechnického vzdělávání pohybují především v rámci vymezené základní úrovně vycházející z RVP, kde zabezpečují 78 % aktivit a nepředpokládají už velký posun, pouze o 1 p. b na 79 %. Z aktivit mírně pokročilé úrovně, kam spadají motivační akce pro žáky základních škol a různorodé metody výuky zacílené více na rozvíjení polytechnických dovedností žáků, uskutečňují školy 47 % vymezených dílčích aktivit. Rozšíření v rámci mírně pokročilé úrovně lze očekávat na 55 %. O něco větší rozšíření, a to na 56 % ze současných 41 %, očekáváme u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. Sem spadá vzájemné propojení polytechnických předmětů a jejich provázání s výukou matematiky, žákovské soutěže a další aktivity nad rámec RVP. Aktivity mírně pokročilé a pokročilé úrovně tak budou v budoucnu naplněny více než z poloviny.

V nejmenším měřítku školy provádějí aktivity nejvyšší úrovně, z nichž školy v současnosti realizují pouze 16 %. Rády by ale podporu polytechnického vzdělávání rozšířily o další dílčí aktivity této úrovně, takže by ji naplnily z téměř 36 %. Nejvíce se tedy školy v Olomouckém kraji plánují rozvíjet především směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která bude doplněná o další dílčí aktivity.

Graf 29: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz. Příloha 9) jsou na většině **SOU** i **SOŠ** pro podporu polytechnického vzdělávání realizovány činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů, tj. na základní úrovni (88 % SOU a 79 % SOŠ). Posun v rozvoji polytechnického vzdělávání lze očekávat především v rámci nejvyšší úrovně – školy mají v plánu realizovat aktivity, jež v sobě mají prvky systematické podpory a jsou dále rozvíjeny o další činnosti.

VOŠ vykonávají aktivity převážně na základní úrovni (43 %) a na pokročilé úrovni (také 43 %). Nejvíce aktivit plánují rozvíjet na nejvyšší úrovni, tj. na úrovni systematické podpory polytechnického vzdělávání a podpory v rámci dílčích aktivit.

Také **gymnázia** se soustředí především na činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů (základní úroveň – 65 %). Školy nicméně dále vykazují také aktivity, jež lze zařadit do pokročilé (56 %)

a mírně pokročilé úrovně (51 %). Výraznější posun lze očekávat v nejvyšší úrovni – školy deklarují zájem o realizaci činností s prvky systematické podpory, která je dále rozšiřována dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 26 %).

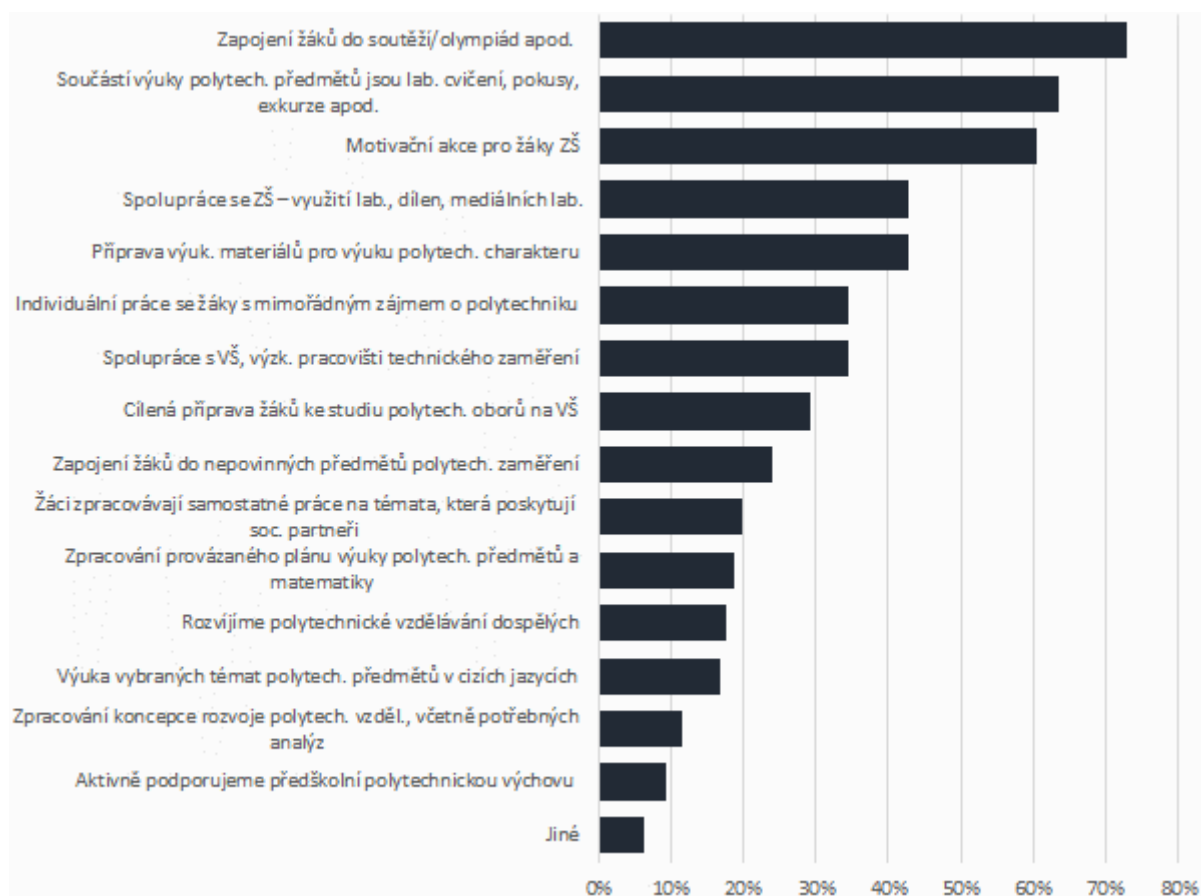
V případě **praktických škol** je naprostá většina aktivit podporujících polytechnické vzdělávání omezena RVP vyučovaných předmětů (základní úroveň – 91 %), případně je podpora polytechnického vzdělávání rozvíjena pouze v rámci dílčích aktivit (mírně pokročilá úroveň – 55 %). Praktické školy plánují pouze menší posuny, a to na úrovni systematické podpory (pokročilá úroveň – předpokládaný posun o 15 %) a současně i v rámci podpory rozvoje dílčích aktivit (nejvyšší úroveň - také o 15 %).

4.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Nejčastější aktivita škol v rámci podpory polytechnického vzdělávání má své těžiště už v samotné výuce. Na 73 % škol se pak aktivně snaží zapojit žáky do soutěží, olympiád a podobně a 64 % škol se výuku polytechnických předmětů snaží zpestřit zařazením pokusů, laboratorních cvičení a exkurzí.

Na třetím místě se co do četnosti využívání umístily motivační akce pro žáky základních škol, díky nimž se střední školy snaží nalákat potenciální budoucí studenty. Provádí je 60 % škol. Dalším způsobem podpory zájmu žáků základních škol o polytechniku a budoucí studium na příslušné střední škole je nabídka využití volné kapacity školních dílen a laboratoří základním školám. Tato varianta se však využívá v menší míře, v dotazníkovém šetření tuto aktivitu uvedlo pouze 43 %. Polytechnické vzdělávání na školách je z větší míry také rozvíjeno prostřednictvím přípravy výukových materiálů (43 %), individuální práce s žáky se zájmem o polytechniku (34 %) či aktivní spolupráce s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření (34 %).

Graf 30: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Až 29 % středních škol také cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Naopak mírně zaostává zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (24 %), možnost zadat žákům zpracování samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (20 %) a zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (19 %). Nepříliš čtenou aktivitou je dále rozvoj polytechnického vzdělávání dospělých (18 %), výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (17 %) a zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz (11 %). V nejnižší míře pak školy aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu (9 %).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz. Příloha 10) **SOU** a **SOŠ** se v rámci podpory polytechnického vzdělávání zaměřují zejména na zapojování žáků do soutěží či olympiád (75 % SOU, 83 % SOŠ), dále organizují motivační akce pro žáky ZŠ (73 % SOU, 64 % SOŠ) a začleňují laboratorní cvičení, pokusy a exkurze do výuky polytechnických předmětů (68 % SOU, 62 % SOŠ).

VOŠ aktivně navazují spolupráci s VŠ a s výzkumnými pracovišti polytechnického charakteru (86 %). 57 % škol zapojuje žáky do soutěží, zařazují do výuky laboratorní cvičení a exkurze, připravuje výukové materiály polytechnického charakteru, spolupracuje se ZŠ (využití laboratoří a dílen) a připravuje motivační akce pro žáky ZŠ.

Gymnázia jsou v oblasti podpory polytechnického vzdělávání velice aktivní. Především kladou důraz na zapojení žáků do soutěží či olympiád (100 %), dále zahrnují do výuky polytechnických předmětů laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí (90 %) a spolupracují s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření (70 %).

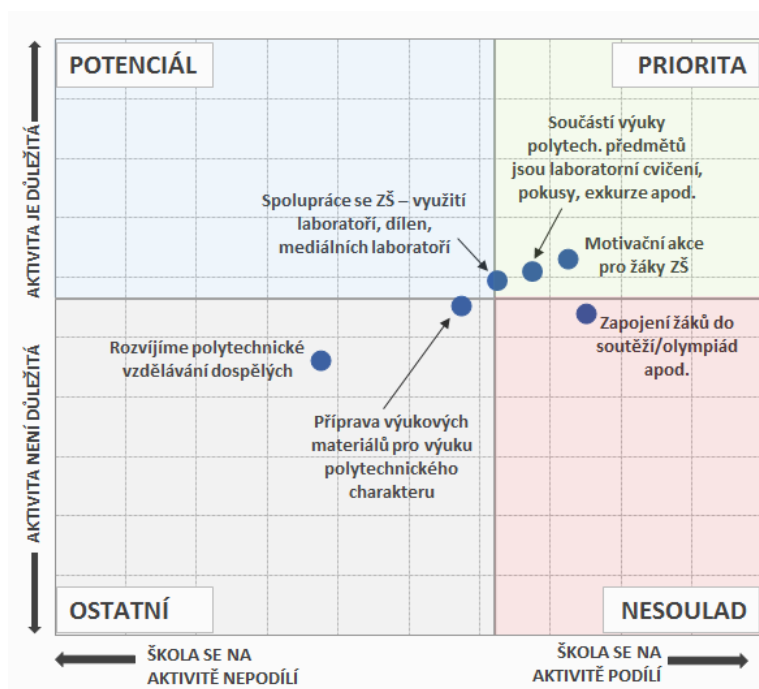
Praktické školy zaměřují aktivity v této oblasti směrem k organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (73 %), začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí (55 %) a na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (45 %).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště rozvíjejí polytechnickou výuku nejčastěji zapojováním svých žáků do soutěží a olympiád. Činí tak 75 % SOU. Výrazná je i jejich spolupráce se ZŠ – SOU pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (68 %) a poskytují ZŠ laboratoře, dílny i mediální laboratoře pro využití (63 %). Aktivita SOU se odráží i v samotné výuce polytechnických předmětů, součástí které jsou laboratorní cvičení, pokusy a exkurze (68 %) a na jejíž výuku připravují výukové materiály (58 %). V dalších činnostech jsou již SOU méně aktivní. 38 % středních odborných učilišť rozvíjí polytechnické vzdělávání dospělých a 28 % spolupracuje s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření.

Čtvrtina SOU umožňuje žákům zpracovávat samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři, dále zpracovávají provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky, soustředí se na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a zapojují žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Přestože jen malá část absolventů středních odborných učilišť pokračuje po nástavbovém studiu na vysoké škole, 23 % středních odborných učilišť provádí cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Pouze necelá čtvrtina SOU zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz (23 %) a pětina umožňuje výuku vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích. Aktivní podpora předškolní polytechnické výchovy je pro SOU zcela okrajovou aktivitou (činí tak pouze 13 % SOU).

Graf 31: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představuje pro střední odborná učiliště priority organizování motivačních akcí pro žáky ZŠ, začlenění do výuky polytechnických předmětů i laboratorní cvičení, pokusy a exkurze. Tyto aktivity jsou SOU vnímány jako důležité a současně je vykonává vysoký podíl škol. Částečný potenciál středních odborných učilišť pak představuje spolupráce se základními školami především na využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří, kterou realizuje menší počet škol, ale je ve srovnání s ostatními považovány za relativně důležité.

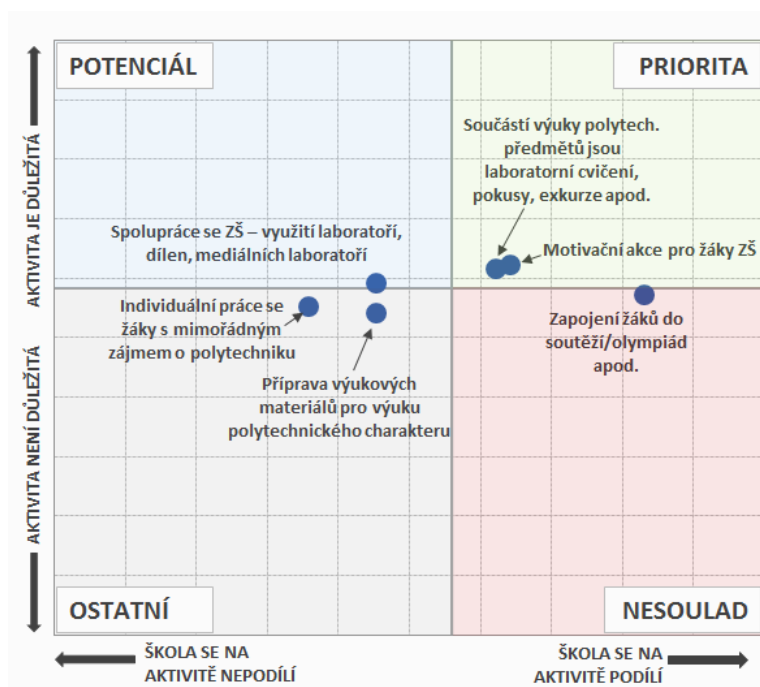
Přestože se SOU soustředí zejména na zapojování žáků do soutěží či olympiád, ale podle jejichž hodnocení této aktivitě nepřikládají vysokou důležitost (ve srovnání s prioritními činnostmi).

Určitý potenciál lze vidět v přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru – ačkoliv se SOU na této aktivitě nepodílí do takové míry jako v ostatních sledovaných případech, je tato činnost vnímána jako relativně důležitá.

Střední odborné školy se v současné době v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v největší míře věnují zapojování žáků do soutěží a olympiád (83 %). Motivační akce pro žáky základních škol jsou také časté, realizuje je 64 % středních škol. Součástí výuky polytechnických předmětů 62 % SOŠ jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. 45 % středních odborných škol se podílí na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a spolupracuje se základními školami při využití dílen, laboratoří a odborných učeben.

Více než třetina SOŠ středních odborných škol cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ (34 %) a najde si čas na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (36 %). Poměrně významná část SOŠ (32 %) spolupracuje s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření. Mezi další aktivity středních odborných škol patří: zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (28 %), rozvíjení polytechnické vzdělávání dospělých (také 28 %), zpracování samostatné práce žáků na témata, která poskytují sociální partneři (26 %). Čtvrtina škol dále zpracovává provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky a vyučuje vybraná témata polytechnických předmětů v cizích jazycích. Pouze malá část SOŠ, stejně jako SOU, má zpracovanou koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz (17 %) a aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu (8 %).

Graf 32: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit, které střední odborné školy ve velké míře realizují, představují pro školy prioritu především motivační akce pro žáky základních škol a začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky. Tyto aktivity realizuje relativně velké množství škol a zároveň jim přiřkládají nejvyšší důležitost.

K určitému nesouladu dochází v případě zapojení žáků do soutěží či olympiád – přestože se jedná o nejčastěji realizovanou činnost, její důležitost je spíše průměrná.

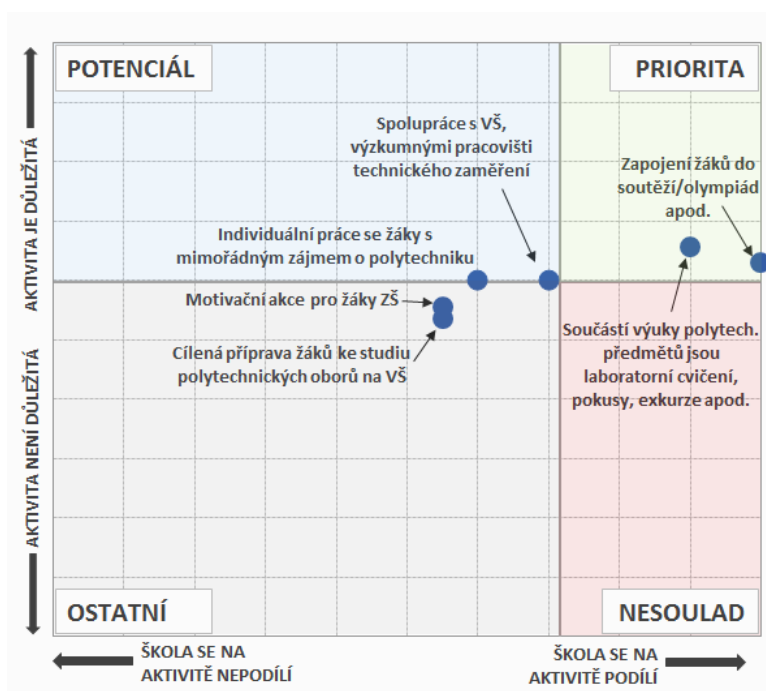
Prostor pro realizaci podpory

polytechnického vzdělávání lze u středních odborných škol spatřovat ve spolupráci se ZŠ (využití laboratoří a dílen). SOŠ, i když tuto aktivitu vykonávají v menší míře, považují ji za poměrně důležitou.

Na rozdíl od ostatních typů škol všechna gymnázia zapojují žáky do soutěží a olympiád (tj. 100 %). Další velmi četnou aktivitou gymnázií pak je zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů (90 %). Značná část gymnázií dále v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání spolupracuje s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření (70 %), individuálně pracuje s žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (60 %) a cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na vysokých školách (55 %). Více než polovina gymnázií pořádá motivačních akcí pro žáky ZŠ.

V menší míře jsou gymnázia aktivní přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (45 %), v zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (40 %) a ve spolupráci se ZŠ např. formou využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (35 %). Čtvrtina gymnázií má zpracovanou koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz. Žáci gymnázií v malé míře zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (tuto aktivitu provádí jen 15 % gymnázií). Zbývající aktivity jsou prováděny gymnázii pouze ve výjimečných případech.

Graf 33: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje priority gymnázií zapojení žáků do soutěží a olympiád a zařazení laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů. Nejen že gymnázia tyto dvě aktivity zmiňovala nejčastěji, ale zároveň je v porovnání s ostatními činnostmi považují za velmi důležité.

Určitý potenciál je patrný v navázání spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření i v individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku – gymnázia se těmito aktivitám věnují v menší míře,

nicméně je hodnotí jako důležité.

Pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ a cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ se věnuje více než polovina gymnázií, současně ale ve srovnání s ostatními prioritami, nepřikládají těmto aktivitám vysokou důležitost.

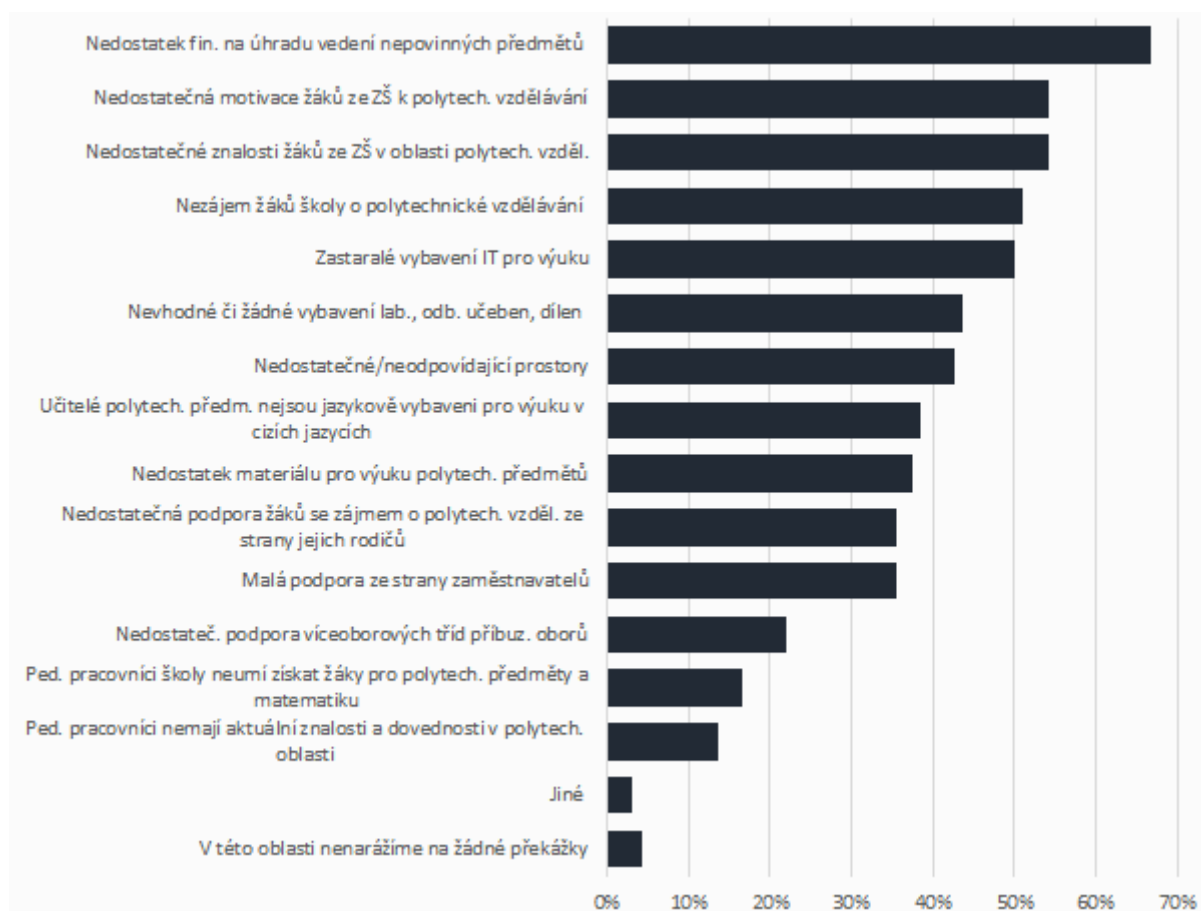
4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Při analýze překážek, na které školy narážejí při snaze podporovat polytechnické vzdělávání, se jako největší překážka jeví nedostatek finančních prostředků na úhradu vedení nepovinných předmětů (67 % škol). To je také vysvětlením pro nízký podíl škol realizujících nepovinnou výuku. Další velmi významný problém školy vnímají především v souvislosti se svými žáky. Na 54 % uvedlo, že žáci ze ZŠ nemají dostatečné znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání, stejný podíl škol uvedlo, že žáci nejsou k polytechnickému vzdělávání dostatečně motivováni a 51 % škol sdělilo, že žáci o tuto oblast nemají zájem. Polovina středních a vyšších odborných škol upozorňuje na zastaralé IT vybavení pro výuku, 44 % na nevhodné či žádné vybavení odborných učeben a dílen a 43 % na neodpovídající prostory.

Problémem 39 % škol je i nedostatečná jazyková vybavenost pedagogů pro výuku v cizích jazycích a 38 % škol nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů. Více než třetina škol (35 %) se nedostává dostatečné podpory polytechnického vzdělávání, a to strany rodičů vůči žákům se zájmem o polytechnické obory i ze strany zaměstnavatelů.

V relativně nejmenší míře se školy stěžují na nedostatečnou podporu víceoborových tříd příbuzných oborů (22 %). Dále uvádějí, že pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (17 %) a také nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (14 %). Pouze 4 % škol v této oblasti ani žádné problémy nenarazí.

Graf 34: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Z pohledu dle typu školy (viz. Příloha 11) v rámci podpory polytechnického vzdělávání **SOU** a **SOŠ** nejčastěji narážejí na nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (65 % SOU a 66 % SOŠ), nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (60 % SOU a 62 % SOŠ) a nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (60 % SOU i SOŠ). Také **VOŠ** nejčastěji zmiňovanými překážkami jsou nedostatek financí na vedení nepovinných předmětů a nedostatečná motivace žáků ZŠ k polytechnickému vzdělávání (obojí 71 %).

Všechny **gymnázia** se shodují v tom, že hlavním problémem je nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů. Další překážky rozvoje polytechnického vzdělávání vidí v zastaralém vybavení IT pro výuku (70 %) a v nedostatečných znalostech žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (55 %).

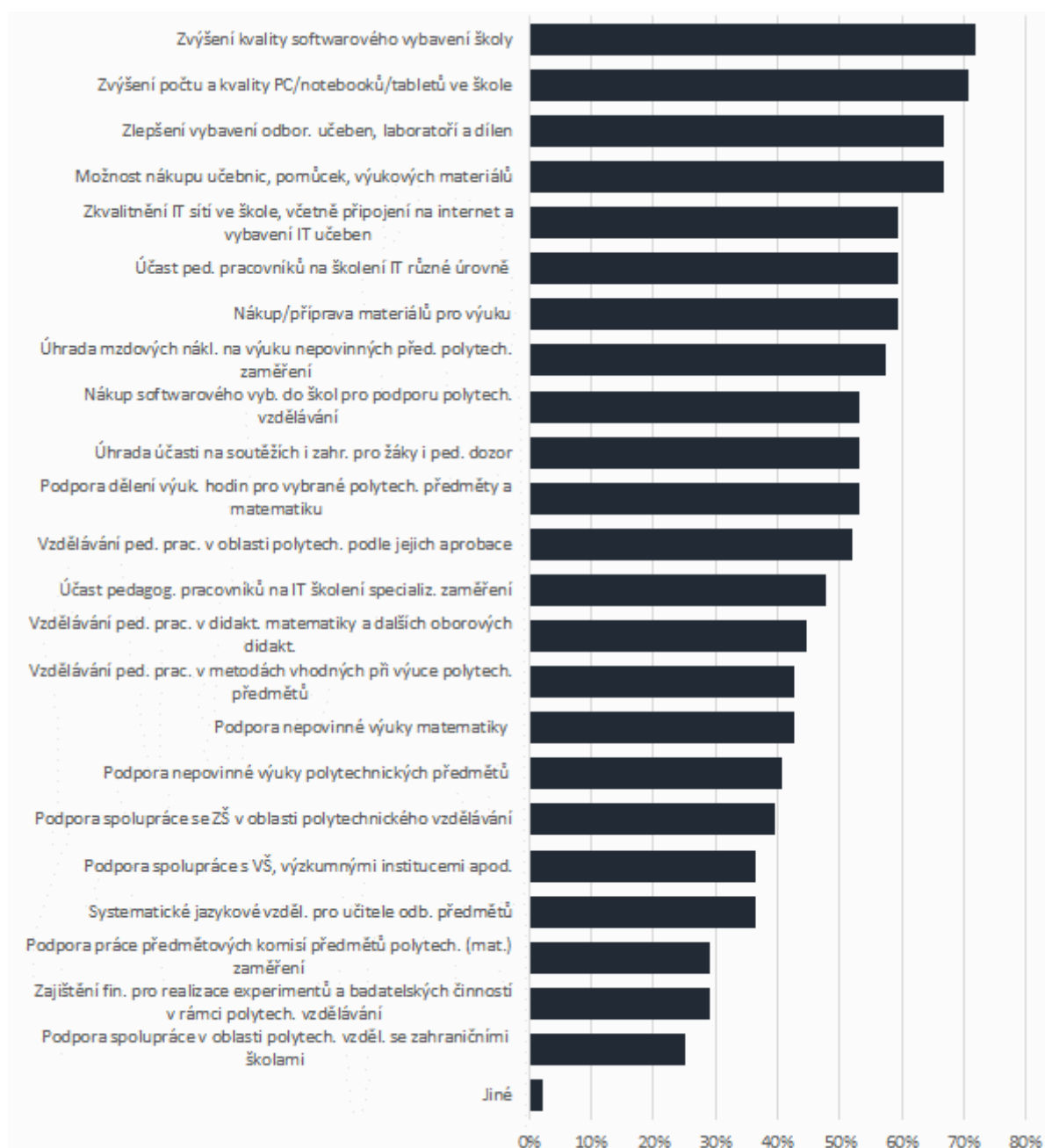
Pro **praktické školy** největší překážkou je nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (45 %). Další problémy spatřují v malé podpoře ze strany zaměstnavatelů, ale i v malé podpoře žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany rodičů. Setkávají se i s nedostatečnou znalostí žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání.

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K opatřením, která by školám Olomouckého kraje nejvíce pomohla v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, patří zvýšení kvality softwarového vybavení škol (72 %) a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole (71 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (67 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (67 %). Značný podíl škol (59 %) uvádí řadu dalších opatření: potřebu zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben,

nákup a přípravu materiálů pro výuku a potřebu účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně. Další v pořadí poptávaných opatření je pro zhruba 57 % škol úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor. Celkem 53 % škol se vyjádřilo kladně k děleným výukovým hodinám pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, ocenilo by podporu nepovinné výuky matematiky a úhradu účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor.

Graf 35: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Školy uvádějí celou řadu opatření, které se týkají vzdělávání pedagogů – potřebu vzdělávat pedagogy v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (52 %), dále jejich účasti na IT školení specializ. zaměření (48 %), jejich vzdělávání v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (45 %) a v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (43 %). Doporučují také podpořit nepovinnou výuku matematiky (43 %) a nepovinnou výuku polytechnických předmětů (41 %). Školy

dále navrhuji rozšířit spolupráci se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (40 %) a spolupráci s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (36 %).

Z hlediska typu školy (viz. Příloha 12) jsou v rámci **SOU** a **SOŠ** nejčastěji navrhovanými opatřeními zvýšení kvality softwarového vybavení školy (dvě třetiny škol) a zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole (75 % SOU a 68 % SOŠ). SOU by dále nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben (73 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (73 %). SOŠ dále zmiňují možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (68 %). **VOŠ** nejčastěji uvádějí potřebu navýšit počet a kvalitu počítačů ve škole a zkvalitnění IT sítě ve škole a vybavení IT učeben (obojí 86 %).

Gymnáziím by nejvíce pomohla úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů (90 %), dále podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, zvýšení softwarového vybavení školy i počtu a kvality počítačů ve škole.

Praktickým školám by v dosažení jejich cílů v oblasti podpory polytechnického vzdělávání nejvíce pomohl nákup a příprava materiálu (82 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (73 %) a vzdělávání pedagogů v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (také 73 %)

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

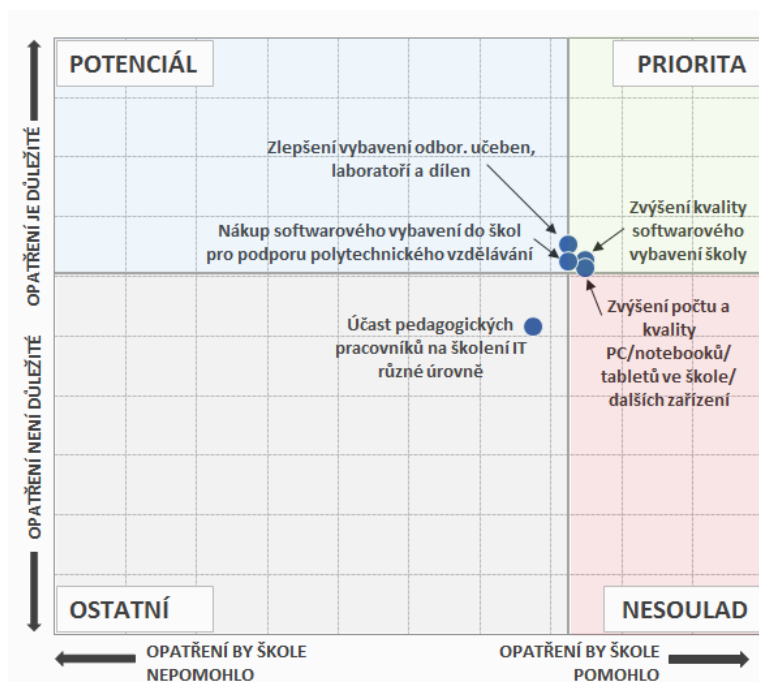
V oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním odborným učilištím nejvíce pomohlo zvýšit počet a kvalitu PC, resp. notebooků nebo tabletů ve škole a zvýšit kvalitu softwarové vybavení školy (obojí 75 %). Velký podíl škol (téměř 73 %) by dále uvítal zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a možnost nákupu a přípravy materiálů pro výuku. Podporu účasti pedagogických pracovníků na školení IT různě úrovně navrhuje 68 % SOU.

60 % středních odborných učilišť dále zmínilo potřebu zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben, potřebu nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů, dále poukazují na požadavek úhrady účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor i na nutnost vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace. Více než polovina SOU by uvítala možnost úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (55 %) a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (53 %).

Vzdělávání pedagogů se týkají i další doporučená opatření, a to: účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (45 % SOU), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (také 45 %) a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (38 %).

Střední odborná učiliště uvádějí i několik doporučení k výuce – zejména podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (48 %), podporu nepovinné výuky matematiky (45 %) a podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů (35 %). SOU si uvědomují potřebnou podporu spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání s jinými školami, 48 % s nich uvádí spolupráci se ZŠ a 35 % se zahraničními školami.

Graf 36: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Zájem o opatření, která by napomohla rozvoji polytechnické výuky, úzce souvisí s prioritními aktivitami. Z hlediska důležitosti i deklarované potřeby jednotlivých opatření jsou výsledky více opatření velmi podobné. Mezi hlavní priority středních odborných učilišť lze zařadit především zvýšení kvality softwarového vybavení školy a zvýšení počtu a kvality počítačů na škole.

Požadavek na zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku, a také možnost nákupu softwarového vybavení pro podporu

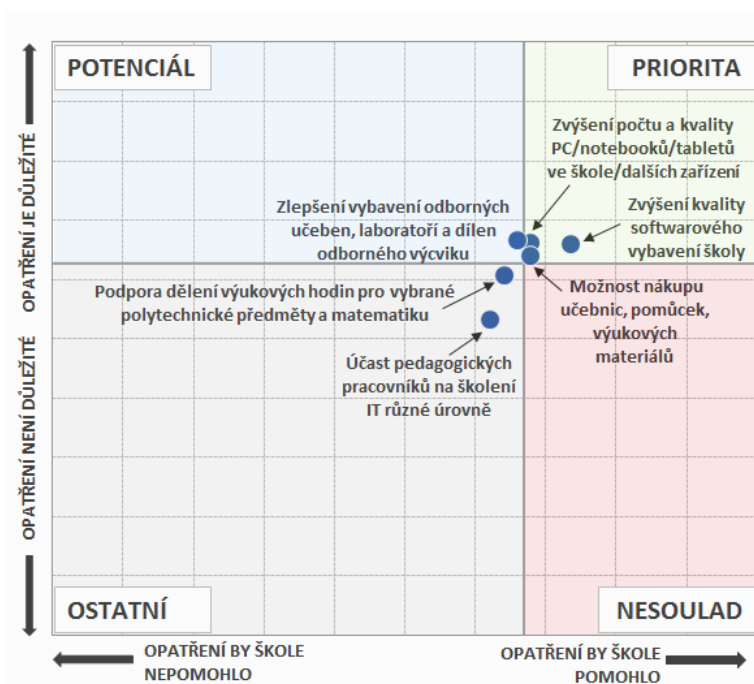
polytechnického vzdělávání, uvádí o něco méně škol, ale současně přisuzují jim značnou důležitost. Představují pro SOU v oblasti podpory rozvoje polytechnického vzdělávání určitý potenciál. Další opatření již školy zmiňují v menší míře a také jim přisuzují nižší míru důležitosti.

V souvislosti s překážkami v oblasti vybavení, které zmínili dvě třetiny středních odborných škol, by rozvoji polytechnické výuky mohlo pomoci především zvýšení kvality softwarového vybavení školy. SOŠ dále uvádějí nutnost zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole (68 %), nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (68 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (66 %) a s tím související zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (60 %), nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (také 60 %) a nákup a příprava materiálů pro výuku (57 %).

Střední odborné školy obdobně jako střední odborná učiliště navrhuje podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (64 %), dále podporu pro nepovinnou výuku matematiky (55 %) a nepovinnou výuku polytechnických předmětů (43 %). Další skupina opatření, která by přispěla k rozvoji polytechnického vzdělávání na středních odborných školách, se týká pedagogických pracovníků školy. SOŠ vidí smysl zejména v účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (62 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (55 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (též 55 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (51 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (47 %) a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (43 %). Na tyto opatření navazuje navrhovaná úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (58 %) a úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (53 %).

Potřebnou podporu spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání uvádí téměř polovina škol, spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi 40 % škol a práce předmětových komisí předmětů polytechnického (matematického) zaměření také 40 % škol.

Graf 37: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, stává se prioritou zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Toto opatření školy zmiňují nejčastěji a přisuzují mu i značnou důležitost.

Mezi další priority SOŠ lze zařadit i zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole i možnost nákupu učebnic a výukových materiálů, protože je uvedlo hodně škol a současně je hodnotí jako velmi důležité.

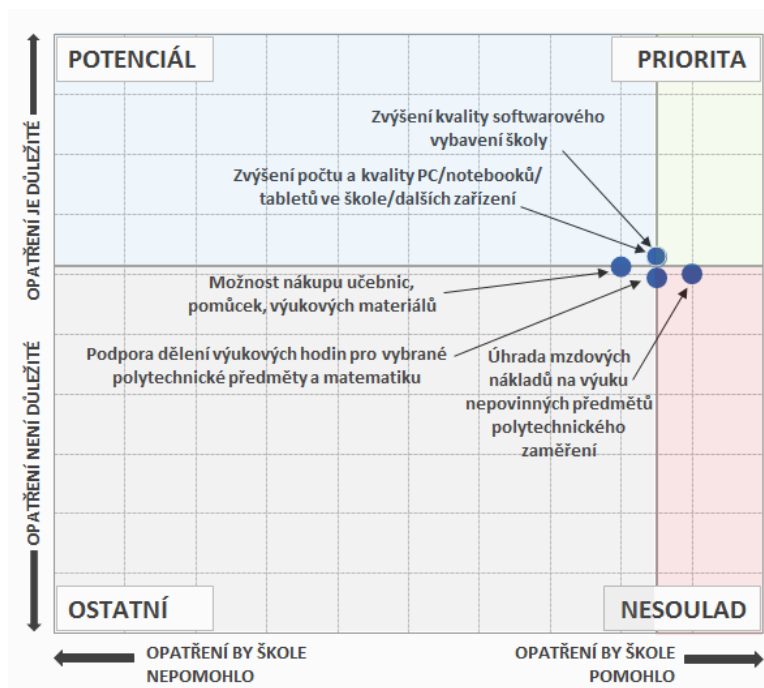
Prostor pro další rozvoj podpory polytechnického vzdělávání může přinést zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku - důležitost tohoto opatření je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nadprůměrná.

Z hlediska opatření, která by gymnáziím pomohla k dosažení jimi zvoleného cíle v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, nejvíce škol navrhuje úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (90 %), zvýšení počtu a kvality desktopů, notebooků, tabletů, nebo dalších zařízení ve škole (85 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (85 %), podpoře dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (85 %) či možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (80 %).

Dvě třetiny gymnázií dále uvedlo, že by jim pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku, zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben, vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách, úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor a podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. Kromě vzdělávání pedagogů v didaktice matematiky je pro gymnázia důležitá i účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (70 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (65 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (55 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (45 %) a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (také 45 %).

Gymnázia, co se týče samotné výuky, kromě podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (85 %), uvádějí i potřebu podpořit nepovinnou výuku polytechnických předmětů a nepovinnou výuku matematiky (obojí 65 %). Z materiálového a finančního hlediska dále uvádějí nutnost nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (60 %), zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (55 %) a nákupu a přípravě materiálů pro výuku (50 %).

Graf 38: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pro gymnázia je prioritou zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole a zvýšení kvality softwarového vybavení škol – vyplývá tak z hodnocení hlediska důležitosti i deklarované potřeby jednotlivých opatření, přičemž těmto opatřením přisuzují nejvyšší důležitost.

Částečný potenciál je obsažen v možnosti nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů – přestože toto opatření není školami tak často zmiňováno, důležitost tohoto opatření lze považovat za nadprůměrnou.

Nejčastěji gymnázii zmiňovanému opatření - úhrada mzdových

nákladů pro výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření – přisuzují gymnázia lehce podprůměrnou důležitost, čímž se toto opatření dostává do jistého nesouladu mezi četností deklarované potřeby a ji přisuzované důležitosti. Obdobně je na tom i podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (88 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (60 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (60 % škol)

Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (55 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (50 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (48 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží, olympiád apod. (75 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (73 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (68 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (63 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (58 % škol)
- Rozvíjíme polytechnické vzdělávání dospělých (38 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (28 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (25 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (65 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (60 % škol)
- Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (60 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (55 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (50 % škol)
- Nedostatečné/neodpovídající prostory (45 % škol)
- Nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (45 % škol)
- Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (43 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (75 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (75 % škol)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (73 % škol)
- Nákup/příprava materiálů pro výuku (73 % škol)
- Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (68 % škol)
- Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (60 % škol)
- Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (60 % škol)
- Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (60 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační (inovace) (60 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (88 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (73 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (65 % škol)

Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (60 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (58 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (58 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (58 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (79 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (66 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (62 % škol)	
Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (62 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (53 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (53 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (45 % škol)		Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (38 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Zapojení žáků do soutěží, olympiád apod. (83 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (64 % škol) - Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (62 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (45 % škol) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (45 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (36 % škol)	- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (66 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (62 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (60 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (60 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (55 % škol) - Nedostatečné/neodpovídající prostory (55 % škol)	- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (74 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (68 % škol) - Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (68 % škol) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (66 % škol) - Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (64 % škol) - Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (62 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (81 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (74 % škol)		úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (74 % škol)	Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (72 % škol)		
Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (64 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (64 % škol)	Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (49 % škol)	
Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (49 % škol)			

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (80 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (75 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (75 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (65 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (60 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (60 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
▪ Zapojení žáků do soutěží, olympiád apod. (100 % škol) ▪ Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (90 % škol) ▪ Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (70 % škol) ▪ Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (60 % škol) ▪ Motivační akce pro žáky ZŠ (55 % škol) ▪ Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (55 % škol)	▪ Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (100 % škol) ▪ Zastaralé vybavení IT pro výuku (70 % škol) ▪ Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (55 % škol) ▪ Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (50 % škol) ▪ Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (45 % škol) ▪ Nedostatečné/neodpovídající prostory (45 % škol) ▪ Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (45 % škol) ▪ Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (45 % škol)	▪ Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (90 % škol) ▪ Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (85 % škol) ▪ Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (85 % škol) ▪ Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (85 % škol) ▪ Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (80 % škol) ▪ Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (75 % škol) ▪ Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (75 % škol) ▪ Vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (75 % škol) ▪ Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (75 % škol) ▪ Podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (75 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (85 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (80 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (80 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (80 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (80 % škol)

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (80 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-10 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 9: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=40)	Průměrná úroveň	32%	+ 15%
	Základní úroveň	88%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	46%	+ 11%
	Pokročilá úroveň	40%	+ 15%
	Nejvyšší úroveň	18%	+ 17%
SOŠ (N=53)	Průměrná úroveň	33%	+ 16%
	Základní úroveň	79%	+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň	48%	+ 8%
	Pokročilá úroveň	45%	+ 15%
	Nejvyšší úroveň	15%	+ 21%
Gymnázium (N=20)	Průměrná úroveň	40%	+ 19%
	Základní úroveň	65%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	51%	+ 9%
	Pokročilá úroveň	56%	+ 16%
	Nejvyšší úroveň	20%	+ 26%
VOŠ (N=7)	Průměrná úroveň	27%	+ 13%
	Základní úroveň	43%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	29%	+ 4%
	Pokročilá úroveň	43%	+ 10%
	Nejvyšší úroveň	11%	+ 20%
Praktická škola (N=11)	Průměrná úroveň	31%	+ 12%
	Základní úroveň	91%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	55%	+ 2%
	Pokročilá úroveň	29%	+ 15%
	Nejvyšší úroveň	20%	+ 15%

*Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí –
podle typu školy*

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	30	75%	70	73%
	Motivační akce pro žáky ZŠ	29	73%	58	60%
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	27	68%	61	64%
SOŠ (N=53)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	44	83%	70	73%
	Motivační akce pro žáky ZŠ	34	64%	58	60%
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	33	62%	61	64%
Gymnázium (N=20)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	20	100%	70	73%
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	18	90%	61	64%
	Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření	14	70%	33	34%
VOŠ (N=7)	Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření	6	86%	33	34%
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	4	57%	70	73%
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	4	57%	61	64%
	Motivační akce pro žáky ZŠ	4	57%	58	60%
	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	4	57%	41	43%
	Spolupráce se ZŠ – využití laboroř, dílen, mediálních laboroř	4	57%	41	43%
Praktická škola (N=11)	Motivační akce pro žáky ZŠ	8	73%	58	60%
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	6	55%	61	64%
	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	5	45%	41	43%

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	26	65%	64	67%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	24	60%	52	54%
	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	24	60%	49	51%
SOŠ (N=53)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	35	66%	64	67%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	33	62%	52	54%
	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	32	60%	49	51%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	32	60%	52	54%
Gymnázium (N=20)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	20	100%	64	67%
	Zastaralé vybavení IT pro výuku	14	70%	48	50%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	11	55%	52	54%
VOŠ (N=7)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	5	71%	64	67%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	5	71%	52	54%
Praktická škola (N=11)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	5	45%	64	67%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	4	36%	52	54%
	Malá podpora ze strany zaměstnavatelů	4	36%	34	35%
	Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů	4	36%	34	35%

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	30	75%	69	72%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	30	75%	68	71%
	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	29	73%	64	67%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	29	73%	57	59%
SOŠ (N=53)	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	39	74%	69	72%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	36	68%	68	71%
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	36	68%	64	67%
Gymnázium (N=20)	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	18	90%	55	57%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	17	85%	69	72%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	17	85%	68	71%
	Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku	17	85%	51	53%
VOŠ (N=7)	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	6	86%	68	71%
	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	6	86%	57	59%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	5	71%	69	72%
	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	5	71%	64	67%
Praktická škola (N=11)	Nákup/příprava materiálů pro výuku	9	82%	57	59%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	8	73%	69	72%
	Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace	8	73%	50	52%

5 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Olomouckém kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítí středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování

a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

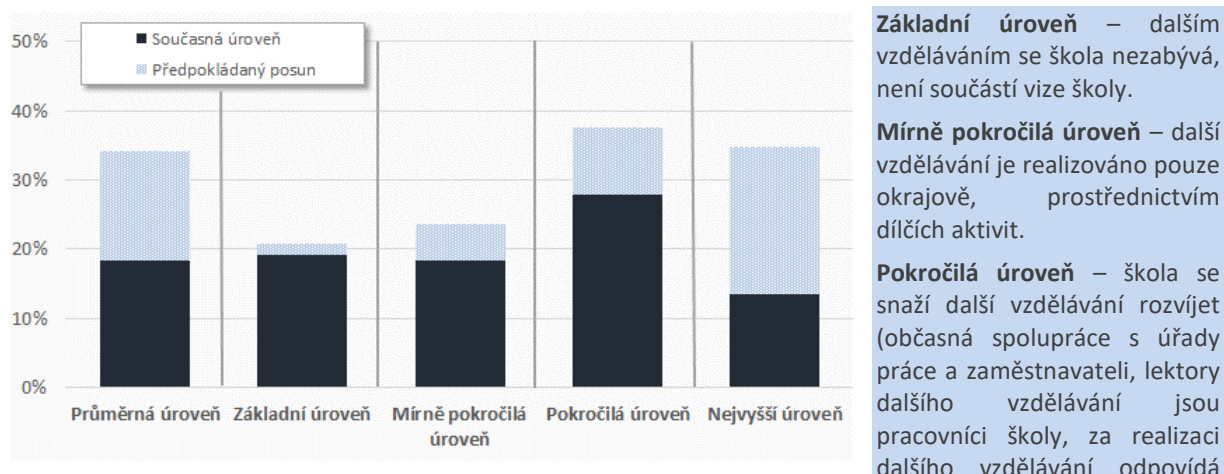
- Školy v této oblasti nejčastěji realizují činnosti odpovídající pokročilé úrovni a snaží se celoživotní učení dále rozvíjet (to se týká především SOU, SOŠ a VOŠ – v případě SOU je patrný vyšší podíl činností také v rámci nejvyšší úrovně). Školy deklarují zájem především o systematické rozvíjení této oblasti a o realizaci aktivit, které spadají do nejvyšší nebo pokročilé úrovně (VOŠ, SOU, SOŠ i gymnázia).
- Školy vyvíjejí aktivitu především v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů (SOŠ, VOŠ, gymnázia a praktické školy), zájmového vzdělávání pro veřejnost (gymnázia a konzervatoř), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (SOU, SOŠ, VOŠ i konzervatoř) a rekvalifikací (především SOŠ). VOŠ dále realizují vzdělávání v oblasti ICT dovedností. SOU a SOŠ se zaměřují i na přípravu ke zkouškám podle NSK.
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by tuto oblast zajišťoval (všechny typy škol), malý zájem dospělých o další vzdělávání (zmiňují všechny typy škol s výjimkou praktických škol a konzervatoře), administrativní náročnost spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (SOU, SOŠ a částečně gymnázia) a malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (SOŠ, VOŠ a konzervatoř).
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (především gymnázia, VOŠ a praktické školy), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (VOŠ, SOŠ i gymnázia), finance na kvalitní materiál (SOU a SOŠ často uváděné i důležité opatření), rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (SOU a SOŠ) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (gymnázia, konzervatoř a částečně i praktické školy). Pro SOU je velice důležité opatření zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení je nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci pokročilé úrovně (28 %), charakteristické snahou škol o rozvoj dalšího vzdělávání. Školy dále vykonávají řadu aktivit na mírně pokročilé úrovni (18 %), pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit. Nejmenší část aktivit školy vykonávají na nejvyšší úrovni (13 %), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je zde pouze na základní úrovni (téměř 19 %).

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 21 %). Méně výrazný posun (o 10 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 5 %.

Graf 39: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz. Příloha 13) **SOU, SOŠ a VOŠ** ve většině případů realizují činnosti, které celoživotní učení podporují a rozvíjí, tj. jsou na pokročilé úrovni (38-40 %). SOU i SOŠ se ve větší míře zaměřují také na aktivity, které v sobě obsahují prvky systematického rozvoje této oblasti (nejvyšší úroveň). V případě SOU, SOŠ i VOŠ lze předpokládat nejvýraznější posun v rámci nejvyšší úrovně, tj. deklarují zájem oblast celoživotního učení systematicky rozvíjí s tendencí stát se plnohodnotnou součástí práce školy.

Gymnázia se z hlediska realizace činností v oblasti celoživotního učení nacházejí především na základní úrovni (33 %), případně ji rozvíjí pouze okrajově (mírně pokročilá úroveň – 23 %). Předpokládaný posun je v případě gymnázií obecně nízký, nejvyšší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (o 15 %) případně mírně pokročilé úrovně (o 10 %).

Konzervatoř rozvíjejí oblast celoživotního učení spíše okrajově (mírně pokročilá úroveň) a přílišný posun v této oblasti neočekává. **Praktické školy** se v rámci aktivit v této oblasti nachází ve velké míře

pouze na základní úrovni (50 %), nicméně mají zájem o posun v této oblasti směrem k dílčím aktivitám (předpokládaný posun v rámci mírně pokročilé úrovně o 15 %).

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení se školy zaměřují především na další vzdělávání pedagogů (48 %). V menší míře školy dále realizují zájmového vzdělávání pro veřejnost (34 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (32 %). Dále část škol nabízí rekvalifikace (29 %), přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (29 %) a na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (26 %). Vzdělávání v oblasti ICT dovedností poskytuje 22 % škol. Pouze v malé míře školy v rámci celoživotního učení nabízejí vzdělávání seniorů (11 %), občanské vzdělávání (jehož cílem je rozvoj občanských kompetencí; 8 %) a češtinu pro cizince (6 %).

Graf 40: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz. Příloha 14) se v rámci aktivit v oblasti celoživotního učení **střední odborná učiliště** zaměřují především na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (53 %) a zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. (53 %). Z dalších aktivit poskytují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (50 %). **SOŠ** se v největší míře zapojují do dalšího vzdělávání pedagogů (51 %), odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (49 %), do příprav na vykonání zkoušky podle NSK a rekvalifikací (45 %).

Vyšší odborné školy realizují činnosti především v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů (57 %), odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (57 %) a rozvíjení ICT dovedností (43 %).

Gymnázia se v rámci této oblasti angažují formou dalšího vzdělávání pedagogů (50 %), nabízejí zájmové vzdělávání pro veřejnost (40 %), případně vzdělávání v oblasti ICT (20 %).

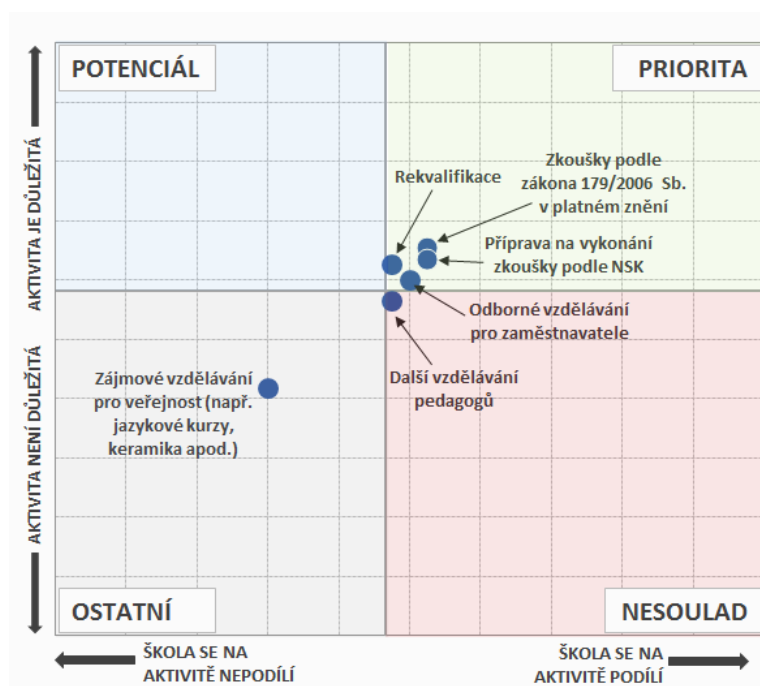
Hlavní aktivitou **konzervatoře** v rámci rozvoje této oblasti je odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a zájmové vzdělávání pro veřejnost. **Praktické školy** se v rámci celoživotního učení zabývají dalším vzděláváním pedagogů (45 %), případně zájmovým vzděláváním pro veřejnost (27 %).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v rámci aktivit v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení zaměřují především na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK a zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (obojí 53 %). Polovina z nich nabízí odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Ve výraznější míře realizují i rekvalifikace (48 %) a další vzdělávání pedagogů (48 %).

V menší míře pak střední odborná učiliště poskytují zájmové vzdělávání pro veřejnost, jako např. jazykové kurzy (30 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností na objednávku firem i zájmové pro občany (18 %). Spíše výjimečně nabízejí vzdělávání seniorů (10 %), češtinu pro cizince (8 %) a občanské vzdělávání (5 %).

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště jsou především zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. a příprava na vykonání zkoušky podle NSK. SOU se na těchto činnostech aktivně podílí a zároveň je hodnotí jako velmi důležité.

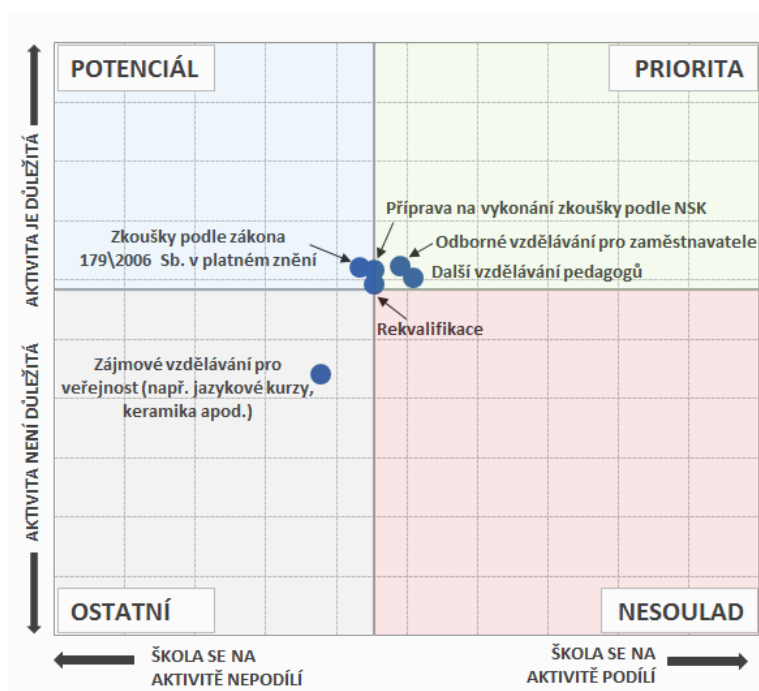
Mezi další priority SOU v oblasti dalšího vzdělávání lze zařadit odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a rekvalifikace. Školy poskytují tyto možnosti vzdělávání poměrně v značné míře a současně jim přisuzují

nadprůměrnou důležitost.

SOU jsou aktivní v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů, ve srovnání s ostatními jmenovanými položkami je tato aktivita vnímána jako méně důležitá. Nachází se v nesouladu mezi počtem vykonávané aktivity vzhledem k tomu, jakou důležitost ji SOU přisuzují.

Střední odborné školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení v největší míře realizují další vzdělávání pedagogů (51 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (49 %). Dále poskytují rekvalifikace (45 %), přípravu na vykonávání zkoušky podle NSK (45 %) a zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (43 %). Rekvalifikacemi a odborným vzděláváním pro zaměstnavatele v oblasti dalšího vzdělávání se zabývají především SOU, SOŠ a VOŠ, tj. typy škol, které poskytují odborné vzdělání na střední, případně vyšší odborné úrovni. Z dalších aktivit, které střední odborné školy realizují v oblasti dalšího vzdělávání, se jedná o zájmové vzdělávání pro veřejnost (38 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (28 %), v menší míře pak ještě vzdělávání seniorů (19 %), občanskému vzdělávání (13 %) a výuce českého jazyka pro cizince (11 %).

Graf 42: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností v rámci rozvoje středních odborných škol jako center celoživotního učení představují priority odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a další vzdělávání pedagogů. Tyto činnosti jsou SOŠ realizovány nejčastěji a jsou hodnoceny jako důležité.

V menší míře SOŠ poskytují přípravu na vykonání zkoušky podle NSK a také rekvalifikace, ale jsou to aktivity pro SOŠ poměrně důležité, nacházejí se tedy na rozhraní priorit a potenciálu, který mohou školy více rozvíjet.

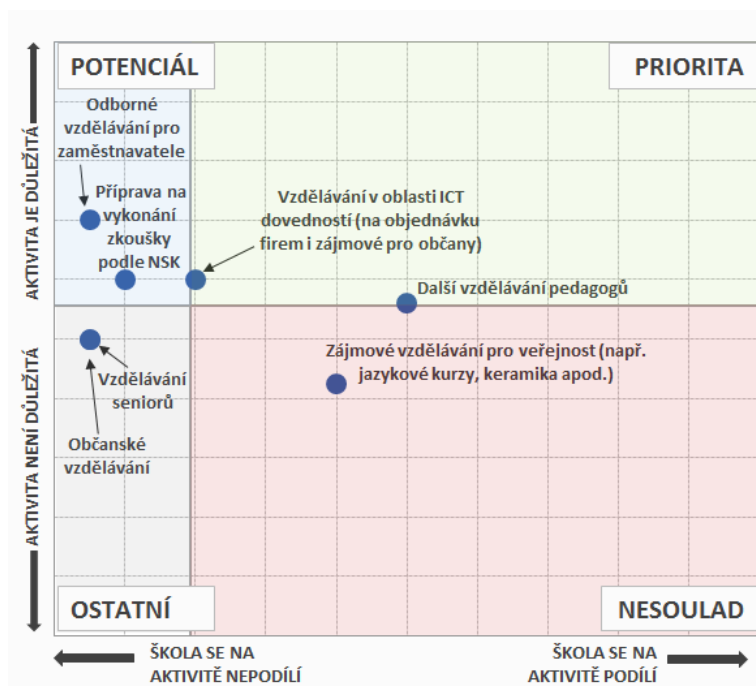
Prostor pro další rozvíjení celoživotního učení se nachází

i v realizaci zkoušek podle zákona 179/2006 Sb., protože ačkoliv tuto činnosti SOŠ považují za důležitou, školy se na této aktivitě tolik nepodílí.

Gymnázia se činností v oblasti dalšího vzdělávání zabývají v menší míře než střední a vyšší odborné školy a také se soustředí na jiné aktivity. Zaměřují se především na další vzdělávání pedagogů (50 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost, jako jsou např. jazykové kurzy (40 %). V menší míře jsou aktivní ve vzdělávání v oblasti ICT dovedností (20 %), která může být na objednávku firem i jako zájmové vzdělávání pro občany a v přípravě na vykonání zkoušky podle NSK (10 %).

Další činnosti zajišťuje pouze malý podíl gymnázií. Gymnázia se vzhledem ke svému zaměření nezabývají aktivitami v oblasti rekvalifikací a realizací zkoušek podle zákona 179\2006 Sb. v platném znění. Pětina gymnázií Olomouckého kraje uvedla, že se aktivitami v oblasti celoživotního vzdělávání vůbec nezabývají.

Graf 43: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia se v oblasti dalšího vzdělávání v největší míře věnují dalšímu vzdělávání pedagogů a tuto aktivitu považují ve srovnání s ostatními za důležitou, lze ji tedy označit za jejich prioritu.

Zájmovým vzděláváním pro veřejnost se zabývají gymnázia také ve větší míře, ale této aktivitě nepřisuzují výraznější důležitost. Nachází se tedy v určitém nesouladu mezi množstvím vykonávaných aktivit v tomto směru a jejich přisuzované důležitosti.

Určitý prostor pro další rozvíjení celoživotního učení lze spatřovat v přípravě na vykonávání zkoušek

podle NSK a odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele. Gymnázia vykonávají tyto aktivity v malé míře, ale považují je však za důležité. Pro gymnázia tedy tyto aktivity představují určitý potenciál v rozvoji oblasti dalšího vzdělávání.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

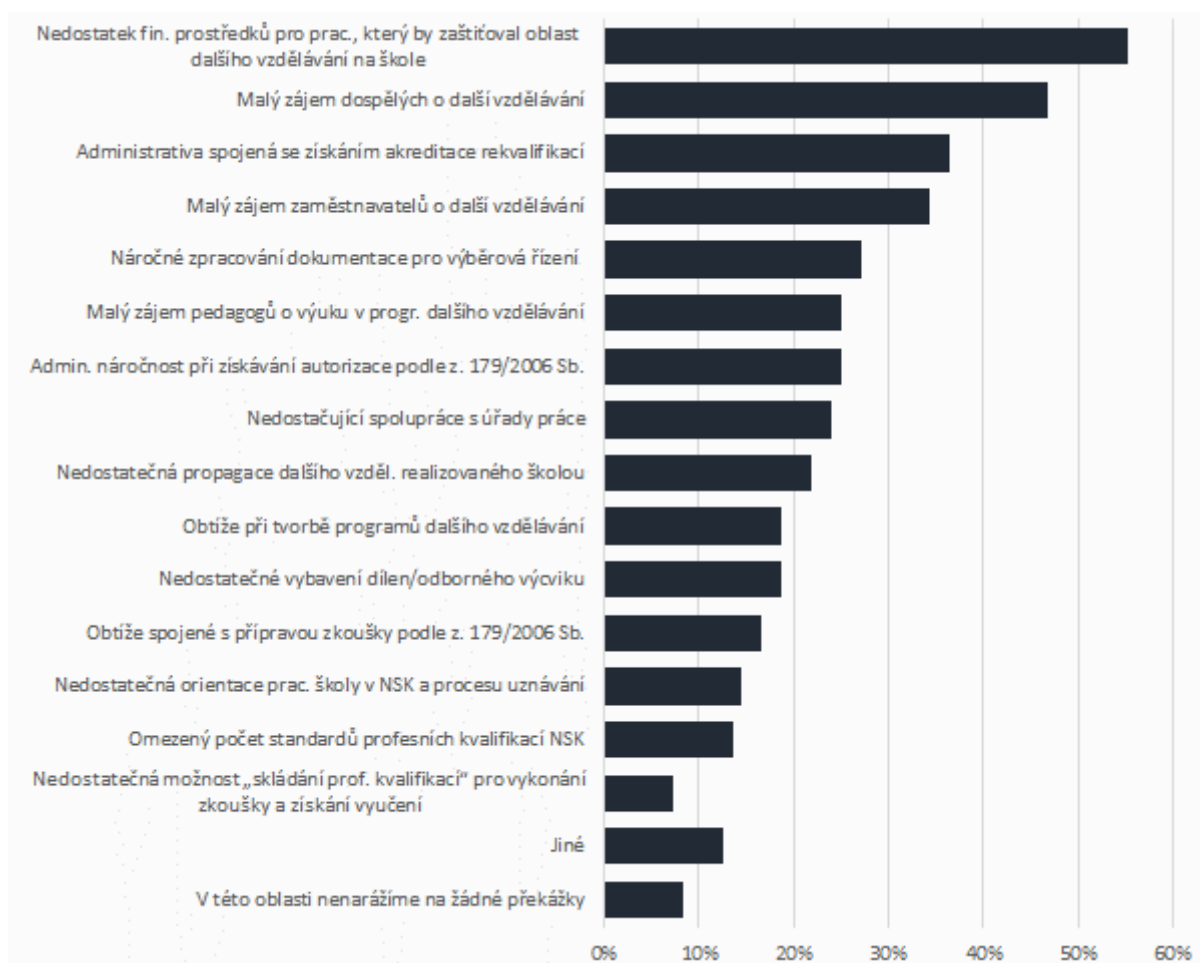
V rámci oblasti celoživotního učení se školy setkávají s celou řadou překážek. Školy naráží především na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na školách (55 %). Uvádějí ale i malý zájem dospělých (47 % škol) a také nízký zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (34 %).

Dále školy upozorňují na bariéry, které se objevují v administrativní oblasti a zajištění dalšího vzdělávání – 36 % z nich poukazuje na problém s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací, 27 % na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) a 25 % na administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb.

Problémy se vyskytují i v dalších oblastech zajištění dalšího vzdělávání – 24 % škol poukazuje na nedostatečnou spolupráci s úřady práce a 19 % škol nemá nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku. Část škol přiznává výskyt překážek i přímo na školách – čtvrtina škol naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, 22 % škol si uvědomuje, že propagace dalšího vzdělávání prováděného školou je nedostatečná a 19 % škol má obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání.

Spíše výjimečně se školy setkávají s obtížemi spojenými s přípravou zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., s nedostatečnou orientací pracovníků školy v NSK a procesu uznávání, omezeným počtem standardů profesních kvalifikací a s nedostatečnou možností skládání profesních kvalifikací pro vykonávání zkoušky a získání vyučení. Pouze 8 % škol neuvádí překážky v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení.

Graf 44: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Mezi jednotlivými typy škol existují rozdíly (viz. Příloha 15). Školy s odborným zaměřením (**SOU**, **SOŠ** a **VOŠ**) pocítují nejvýrazněji nedostatek finančních prostředků pro pracovníky, kteří by tuto oblast na školách zajišťovali (58 % **SOU**, 66 % **SOŠ** a 86 % **VOŠ**), a také narážejí na malý zájem dospělých o další vzdělávání (50 % **SOU**, 64 % **SOŠ** a 71 % **VOŠ**). **SOU** v této souvislosti zmiňují i administrativní náročnost spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (50 %), **SOŠ** a **VOŠ** malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání.

Gymnázia uvádějí nejčastěji nedostatek finančních prostředků pro pracovníka zajišťujícího další vzdělávání (45 %) a malý zájem dospělých o další vzdělávání (35 %). Mezi další problémy patří administrativa spojená se získáním akreditací rekvalifikací a malý zájem pedagogů o výuku v rámci dalšího vzdělávání (obojí 20 %).

Na **konzervatoři** se potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka zajišťujícího další vzdělávání, malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání a s nedostatečnou propagací dalšího vzdělávání realizovaného školou.

Více než čtvrtina **praktických škol** (27 %) na žádné překážky v této oblasti nenaráží, což souvisí i s malou aktivitou praktických škol v této oblasti. Část praktických škol uvádí nedostatek finančních prostředků pro pracovníka zajišťujícího tuto oblast, malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku.

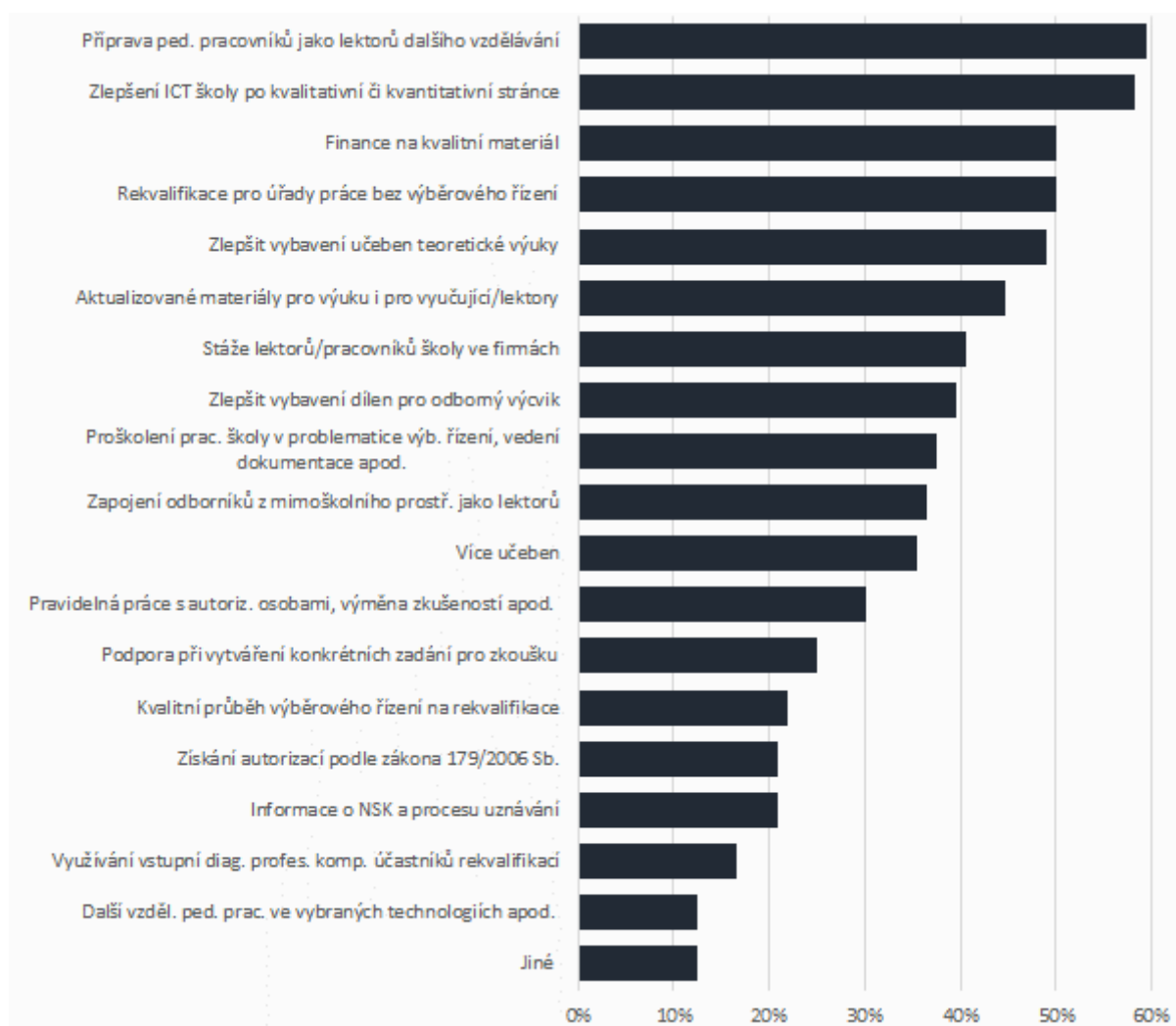
5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Mezi hlavní opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení, patří příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (59 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní a kvantitativní stránce (58 %).

Až polovina škol považuje nedostatek finančních prostředků za hlavní překážku rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Odráží se to i u výběru opatření, u kterých se domnívají, že jim mohou v této oblasti pomoci – školy se domnívají, že rozvoji dalšího vzdělávání na školách pomohou finance na kvalitní materiál. S tím souvisí i požadavek na zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (49 %) a vybavení dílen pro odborný výcvik (40 %). Z hlediska zajištění výuky škol požadují dostatek aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory (45 %) a více učeben (35 %).

Z administrativního hlediska by školám ulehčilo zajištění dalšího vzdělávání, pokud by rekvalifikace pro úřady práce mohly probíhat bez výběrového řízení (50 %) a pracovníci školy by byli proškoleni v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. (38 %).

Graf 45: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Samotné školy si uvědomují důležitost navázání spolupráce s reálným pracovním prostředím a vnímají jako důležité zajištění stáží pracovníků školy ve firmách (41 %), zapojení odborníků z mimoškolního

prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání (36 %) i pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností, aktualizaci jejich vzdělávání apod. (30 %).

V nejmenší míře pak školy uváděly, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohla podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (25 %), kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikaci (22 %), informace o NSK a procesu uznávání (21 %) a získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (21 %).

V oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení se navrhovaná opatření liší podle typů škol (viz. Příloha 16). **Středním odborným učilištím a středním odborným školám** by nejvíce pomohlo, pokud by probíhaly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (75 % SOU, 72 % SOŠ) a měly dostatek financí na kvalitní materiál (68 % SOU a 64 % SOŠ). SOU dále zdůrazňují potřebu zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (70 %), SOŠ by uvítaly zlepšení ICT školy (66 %).

Vyšší odborné školy jednomyslně požadují zlepšení ICT vybavení, část VOŠ také aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (86 %), dále přípravu pedagogů jako lektorů dalšího vzdělávání (71 %) a proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod. (také 71 %).

Pro **gymnázia** je nejdůležitější zkvalitnit přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (80 %), zlepšení ICT vybavení školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (70 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (50 %).

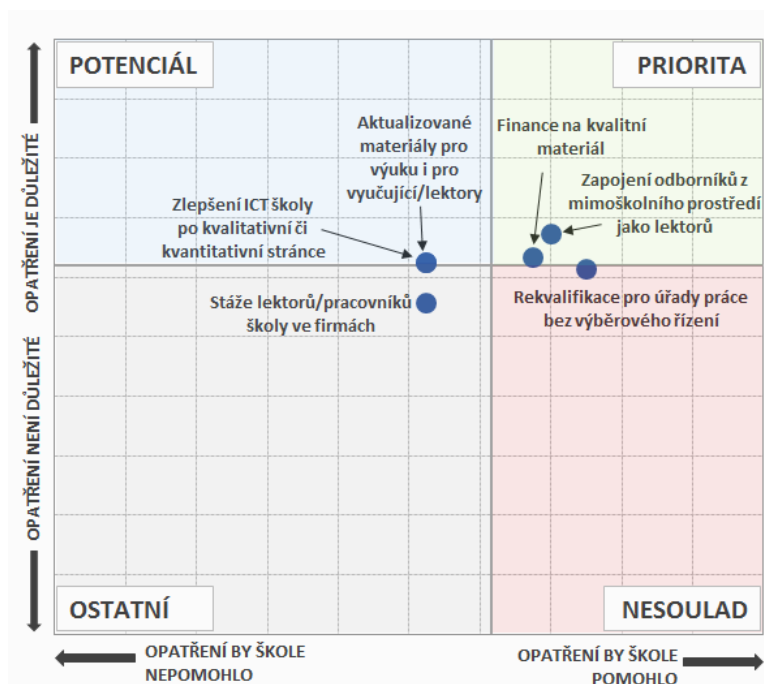
Konzervatoři by nejvíce pomohlo zlepšit vybavení učeben teoretické výuky a více učeben. Také **praktické školy** nejčastěji zmiňují potřebu zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (45 %). Dále uvádějí celou řadu dalších opatření, které jim mohou pomoci v rozvoji školy jako centra celoživotního učení

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v rozvoji škol jako center celoživotního učení. Nejčastěji zmiňovaným opatřením je možnost realizace rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (75 %). Vysoký podíl škol uvádí i potřebu zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (70 %) a dále potřebu zajištění financí na kvalitní materiál (68 %). Až na dalších místech vidí učiliště i možnosti navázání spolupráce s firmami v okolí a s reálným pracovním prostředím a v rozvoji samotných pedagogických pracovníků, tj. v zajištění stáží pro pracovníky školy ve firmách (53 %), přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (45 %) a pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod. (35 %).

Poměrně výrazný podíl středních odborných učilišť uvedl, že by jim v rámci rozvoje dalšího vzdělávání pomohly aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (53 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (53 %) či zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (50 %). Části učilišť by pomohla podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (48 %), dále možnost proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (45 %), či více učeben (40 %).

Graf 46: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti se zmiňovanými opatřeními přihlédlí k jejich důležitosti, můžeme považovat zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů za hlavní prioritu středních odborných učilišť. Školy zmiňují toto opatření v největší míře a současně mu přisuzují i nejvyšší důležitost. Další prioritou středních odborných učilišť jsou finance na kvalitní materiál.

Nejčastěji zmiňovaným opatřením jsou rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. Jelikož SOU těmto rekvalifikačním opatřením přisuzují nižší míru důležitosti,

ocitají se tedy v určitém nesouladu z hlediska četnosti a hodnocené důležitosti.

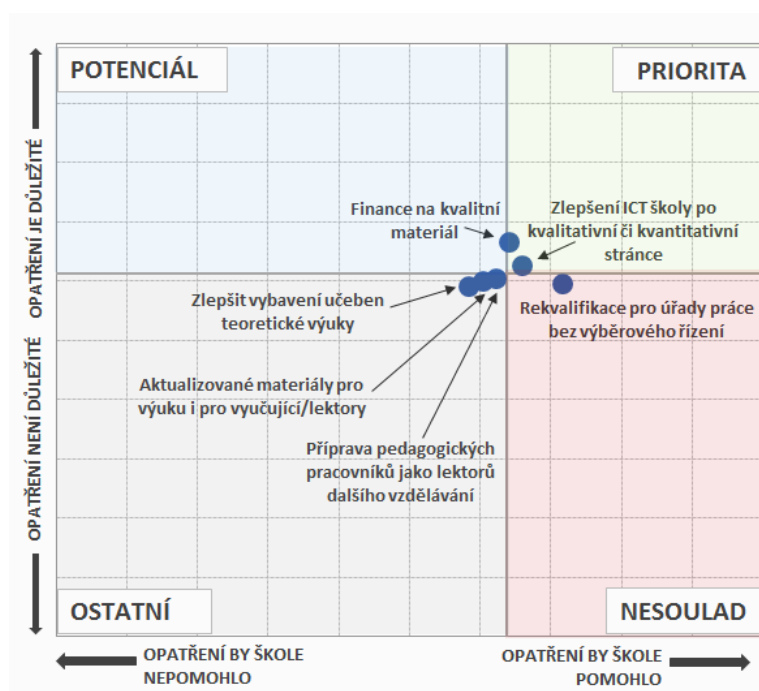
Prostor pro další rozvoj celoživotního učení by částečně mohla přinést aktualizace materiálů pro výuku i zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Ačkoliv nejsou tato opatření zmiňována tak často ve srovnání s těmi, které jsou prioritami, SOU je považují za důležitá.

Opatření, která v oblasti dalšího vzdělávání střední odborné školy nejčastěji uvádějí, jsou možnost rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (72 %), potřeba zlepšit ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (66 %) a finance na kvalitní materiál (64 %). Další oblastí opatření, která by středním odborným školám mohla pomoci, spočívá v samotné lektorské oblasti, tj. v přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (62 %), zajištění stáží lektorů či pracovníků škol ve firmách (57 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (47 %).

Často zmiňovanými opatřeními jsou i aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (60 %), zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (58 %) i učeben teoretické výuky (49 %). Dále část středních odborných škol uvádí potřebu proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (47 %), nutnost více učeben (40 %), pravidelné práce s autorizovanými osobami a výměnu zkušeností či aktualizací jejich vzdělávání apod. (38 %) a podporu při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (34 %).

Téměř třetina SOŠ navrhuje opatření týkající se rekvalifikací, a to zejména zajištění kvalitního průběhu výběrového řízení na rekvalifikace (32 %) a využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (30 %).

Graf 47: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Vzhledem k tomu, že jednou z nejméně frekventovaných aktivit středních odborných škol jsou rekvalifikace a u překážek uvádějí vyšší administrativní zátěž také v souvislosti s procesem zpracování dokumentace potřebných pro výběrová řízení, by školy uvítaly zejména, kdyby rekvalifikace pro úřady práce probíhaly bez výběrového řízení. Současně ale tomuto opatření přisuzují podprůměrnou důležitost a tak se nachází v určitém nesouladu.

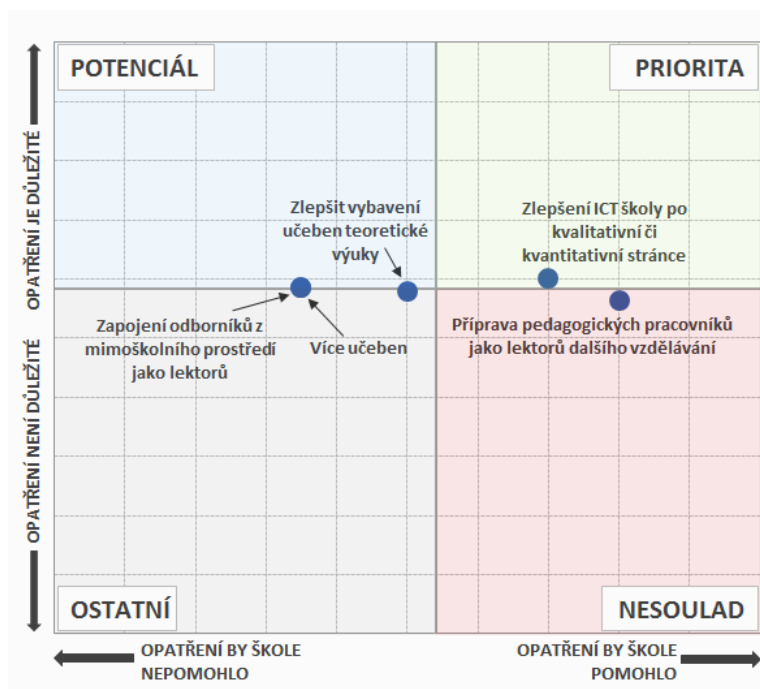
Dalším často zmiňovaným opatřením pro rozvoj středních odborných škol v oblasti dalšího

vzdělávání jsou zlepšení ICT školy pro kvalitativní či kvantitativní stránce a finance na kvalitní materiál. Těmto potřebám přisuzují školy současně značnou důležitost a jsou tedy zcela prioritními opatřeními pro jejich rozvoj v oblasti dalšího vzdělávání.

Potřebu přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, zajištění aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky uvádějí SOŠ v menší míře a také je pokládají za méně důležité.

Z opatření, která by gymnáziím v této oblasti nejvíce pomohla, se nejčastěji jedná o přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (80 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (70 % škol). Dále gymnázia uvádějí potřebu zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (polovina z nich), více učeben (35 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání (35 %). Čtvrtina gymnázia upozorňuje na potřebu zajištění aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory, dále zajištění financí na kvalitní materiál, stáží lektorů a pracovníků školy ve firmách a proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. Pětina gymnázií poukazuje na nutnost zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik a potřebu pravidelné práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod. Zbývající opatření jsou gymnáziu uváděna pouze ve výjimečných případech.

Graf 48: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Rozvoji gymnázií jako center celoživotního učení podle nich pomůže zejména zlepšení ICT školy po kvalitativní a kvantitativní stránce. Je to gymnázií druhé častěji zmiňované opatření v této oblasti a současně tomuto opatření přisuzují nejvyšší důležitost. Pro gymnázia představuje zlepšení ICT vybavení školy prioritu v jejich rozvoji v oblasti dalšího vzdělávání.

Gymnázia nejčastěji jako opatření pro zlepšení rozvoje školy jako centra celoživotního učení uvedly přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, na straně druhé

tomuto opatření přisuzují nižší důležitost.

Zlepšení vybavení učeben teoretické výuky, potřebu více učeben a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů uvádějí gymnázia již v menší míře, ale považují je za poměrně důležité. V těchto aktivitách tedy lze spatřovat určitý potenciál pro jejich rozvoj v oblasti dalšího vzdělávání.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

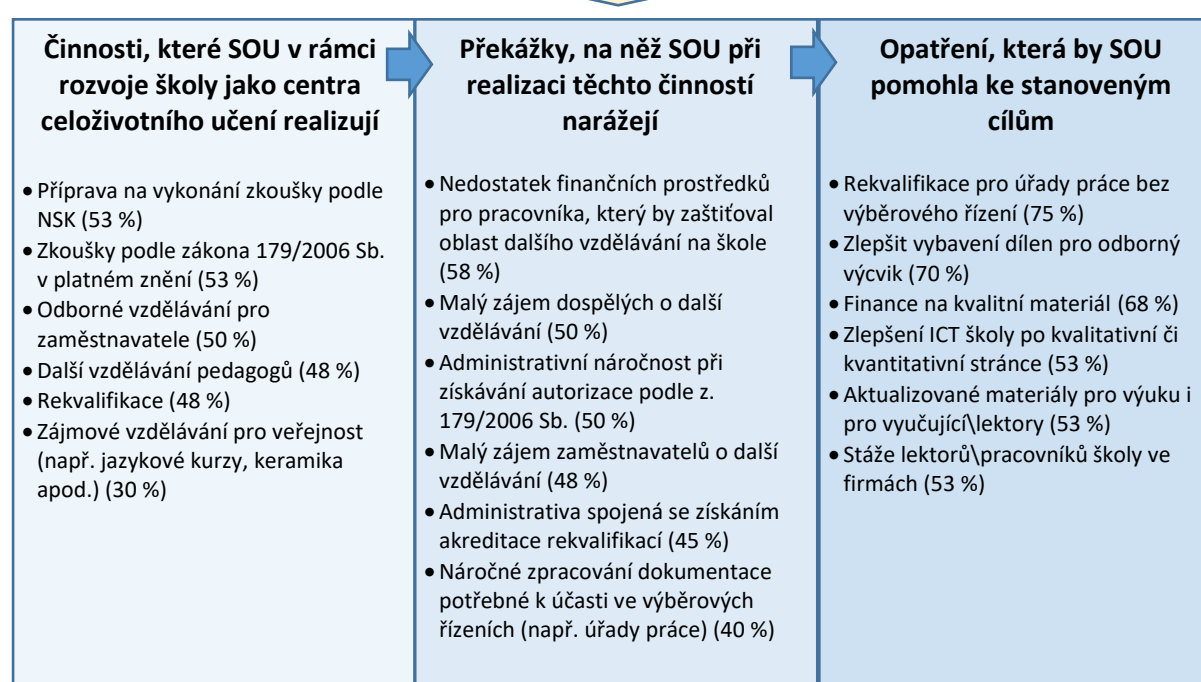
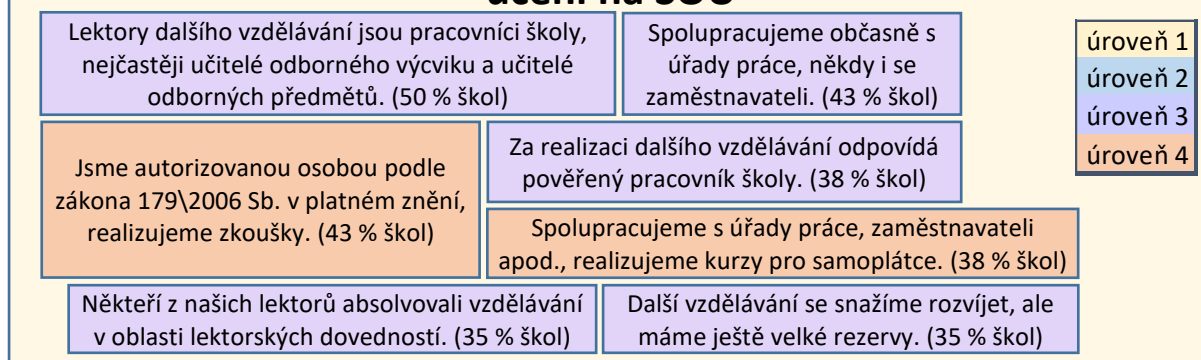
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

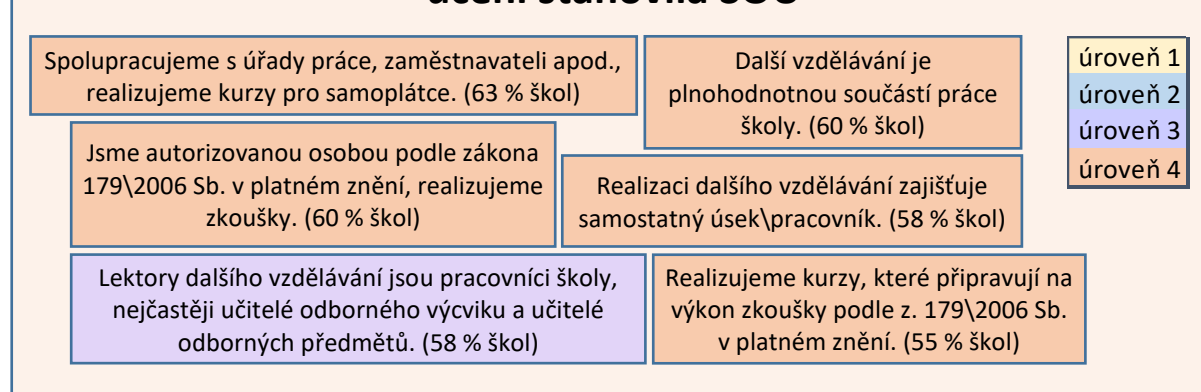
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

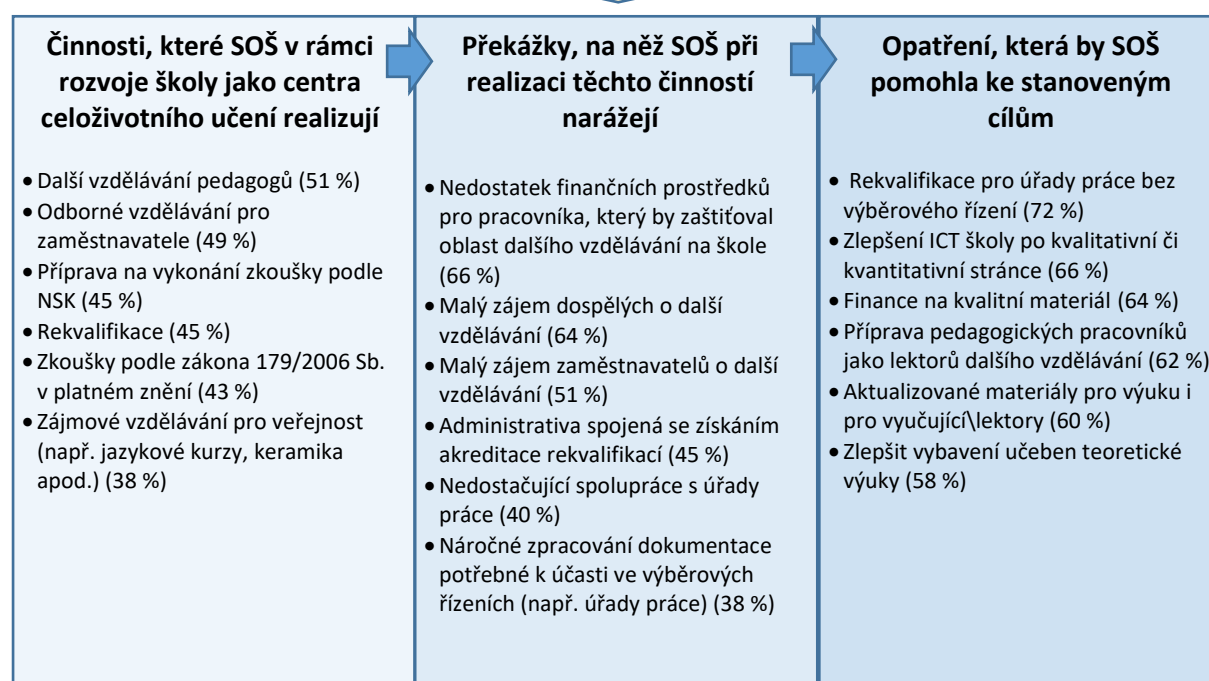
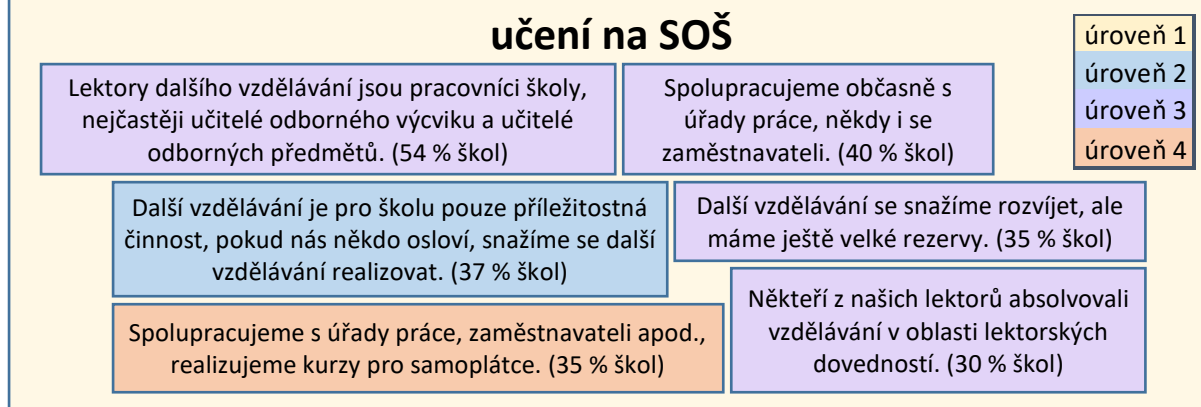

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

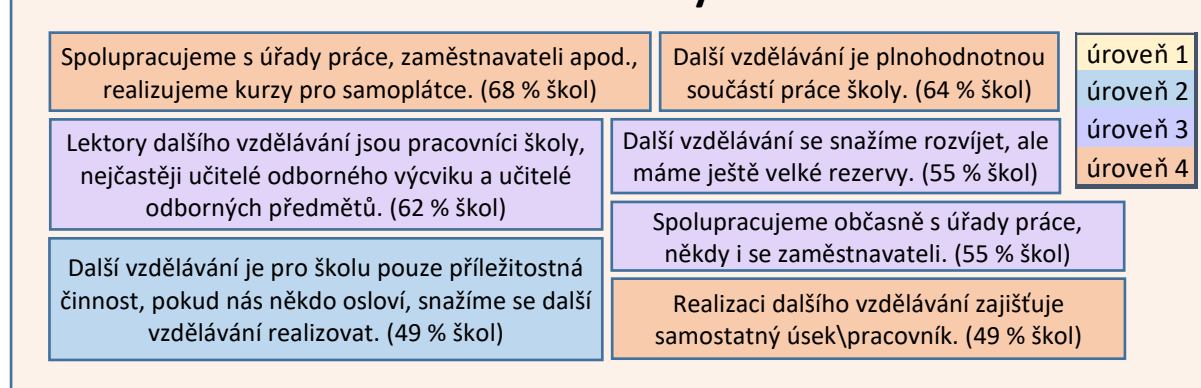

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

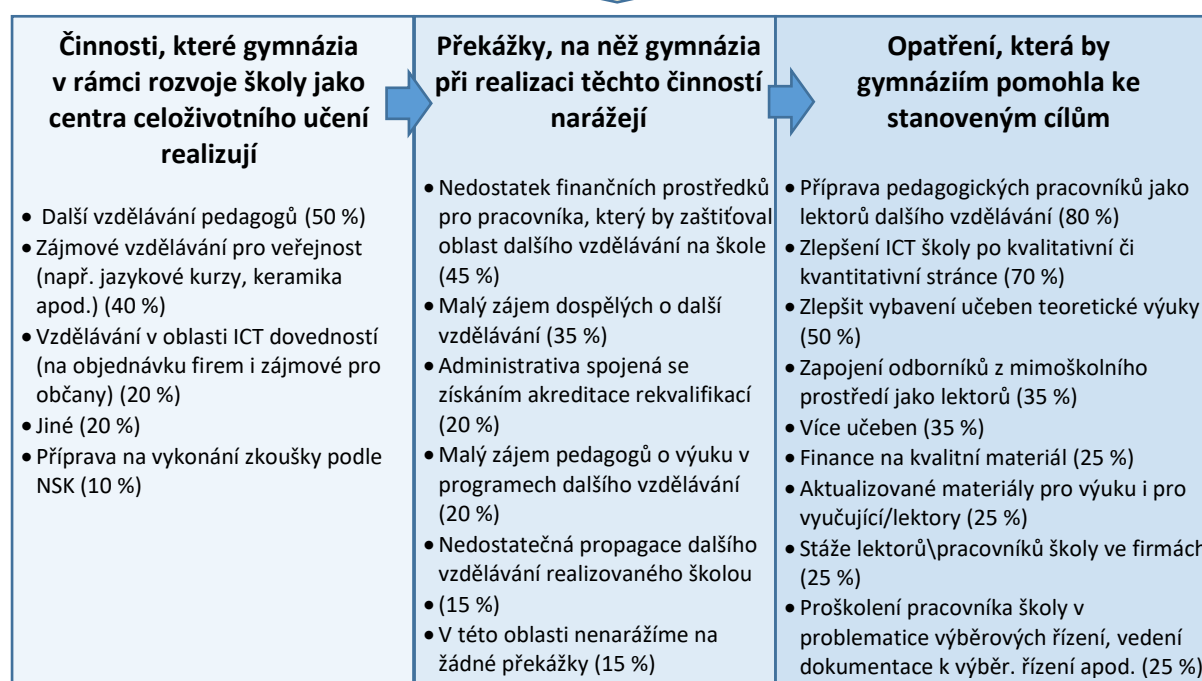
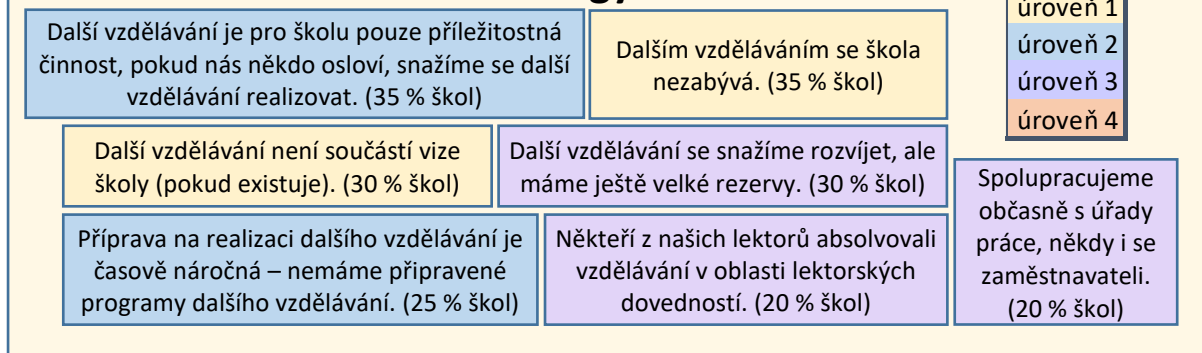

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 13: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=40)	Průměrná úroveň	 26%	 + 18%
	Základní úroveň	 14%	 + 4%
	Mírně pokročilá úroveň	 15%	 + 3%
	Pokročilá úroveň	 38%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 23%	 + 26%
SOŠ (N=53)	Průměrná úroveň	 24%	 + 20%
	Základní úroveň	 5%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 19%	 + 3%
	Pokročilá úroveň	 39%	 + 11%
	Nejvyšší úroveň	 18%	 + 28%
Gymnázium (N=20)	Průměrná úroveň	 11%	 + 12%
	Základní úroveň	 33%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 23%	 + 5%
	Pokročilá úroveň	 17%	 + 10%
	Nejvyšší úroveň	 4%	 + 15%
VOŠ (N=7)	Průměrná úroveň	 19%	 + 28%
	Základní úroveň	 14%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 24%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 40%	 + 19%
	Nejvyšší úroveň	 8%	 + 38%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	 3%	 + 6%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 33%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 0%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 0%	 + 11%
Praktická škola (N=11)	Průměrná úroveň	 12%	 + 4%
	Základní úroveň	 50%	 + 5%
	Mírně pokročilá úroveň	 15%	 + 15%
	Pokročilá úroveň	 14%	 + 6%
	Nejvyšší úroveň	 9%	 + 1%

Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	21	 53%	28	 29%
	Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění	21	 53%	25	 26%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	20	 50%	31	 32%
SOŠ (N=53)	Další vzdělávání pedagogů	27	 51%	46	 48%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	26	 49%	31	 32%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	24	 45%	28	 29%
	Rekvalifikace	24	 45%	28	 29%
Gymnázium (N=20)	Další vzdělávání pedagogů	10	 50%	46	 48%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.)	8	 40%	33	 34%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany)	4	 20%	21	 22%
VOŠ (N=7)	Další vzdělávání pedagogů	4	 57%	46	 48%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	4	 57%	31	 32%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany)	3	 43%	21	 22%
Konzervatoř (N=1)	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	1	 100%	31	 32%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.)	1	 100%	33	 34%
Praktická škola (N=11)	Další vzdělávání pedagogů	5	 45%	46	 48%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.)	3	 27%	33	 34%

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Nedostatek fin. prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzděl. na škole	23	58%	53	55%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	20	50%	45	47%
	Administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb.	20	50%	24	25%
SOŠ (N=53)	Nedostatek fin. prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzděl. na škole	35	66%	53	55%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	34	64%	45	47%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	27	51%	33	34%
Gymnázium (N=20)	Nedostatek fin. prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzděl. na škole	9	45%	53	55%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	7	35%	45	47%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	4	20%	35	36%
	Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání	4	20%	24	25%
VOŠ (N=7)	Nedostatek fin. prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzděl. na škole	6	86%	53	55%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	5	71%	45	47%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	3	43%	33	34%
Konzervatoř (N=1)	Nedostatek fin. prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzděl. na škole	1	100%	53	55%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	1	100%	33	34%
	Nedostatečná propagace dalšího vzdělávání realizovaného školou	1	100%	21	22%
Praktická škola (N=11)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	3	27%	8	8%
	Nedostatek fin. prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzděl. na škole	2	18%	53	55%
	Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání	2	18%	24	25%
	Nedostatečné vybavení dílen/odborného výcviku	2	18%	18	19%

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	30	75%	48	50%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	28	70%	38	40%
	Finance na kvalitní materiál	27	68%	48	50%
SOŠ (N=53)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	38	72%	48	50%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	35	66%	56	58%
	Finance na kvalitní materiál	34	64%	48	50%
Gymnázium (N=20)	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	16	80%	57	59%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	14	70%	56	58%
	Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky	10	50%	47	49%
VOŠ (N=7)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	7	100%	56	58%
	Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory	6	86%	43	45%
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	5	71%	57	59%
	Proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení apod.	5	71%	36	38%
Konzervatoř (N=1)	Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky	1	100%	47	49%
	Více učeben	1	100%	34	35%
Praktická škola (N=11)	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	5	45%	38	40%
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	4	36%	57	59%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	4	36%	56	58%
	Finance na kvalitní materiál	4	36%	48	50%
	Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky	4	36%	47	49%
	Více učeben	4	36%	34	35%

6 Rozvoj kariérového poradenství v Olomouckém kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání:** Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání:** Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské

služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

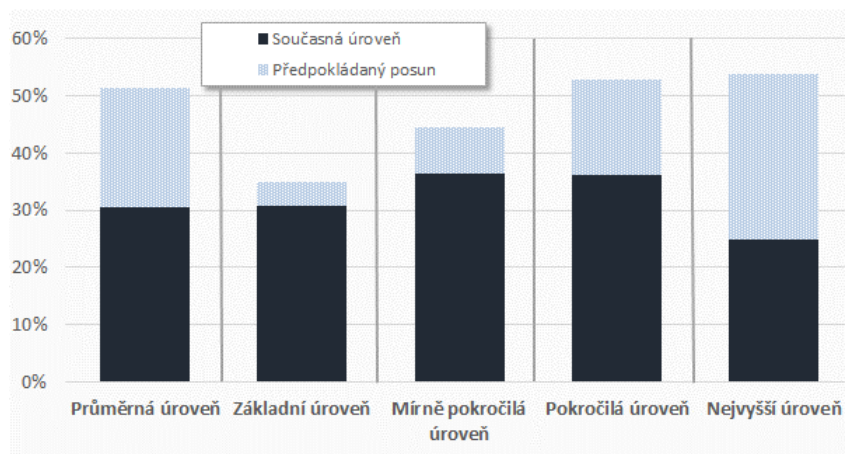
- Školy v rámci kariérového poradenství nejčastěji realizují činnosti, jež je možné zařadit do mírně pokročilé a pokročilé úrovně (praktické školy svými činnostmi výrazně naplňují také nejvyšší úroveň). Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o vytvoření interního systému kariérového poradenství, o systematický přístup a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností/aktivit (v rámci nejvyšší úrovně lze očekávat největší nárůst u VOŠ, SOŠ a konzervatoře).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (všechny typy škol). Školy dále vyvíjejí činnost ve spolupráci se rodiči žáků (SOU, SOŠ, praktické školy a konzervatoř), poskytují individuální služby kariérového poradenství (gymnázia), realizují odborný výcvik/praxi v reálném pracovním prostředí (SOU, SOŠ i VOŠ a přisuzují mu značnou důležitost) a využívají a poskytují kariérové informace (gymnázia, VOŠ i praktické školy). Gymnázia poskytují také individuální služby kariérového poradenství pro žáky. Praktické školy především podporují žáky se sociálním či zdravotním znevýhodněním.
- Školy nejčastěji narážejí na nedostatečné prostředky pro zajištění kariérového poradenství na školách (tento problém zmiňují všechny typy škol s výjimkou praktických škol), na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů (všechny typy škol kromě gymnázií) a na nízkou časovou dotaci poradců pro poskytování služeb kariérového poradce (SOŠ, VOŠ, praktické školy i konzervatoř). Gymnázia dále poukazují na absenci pozice samostatného kariérového poradce a také na nedostatečné technické a materiálové zabezpečení pro kariérové poradenství. SOU a praktické školy se setkávají s malým zájemem ze strany zaměstnavatelů.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (opatření uvádějí všechny typy škol a také mu přisuzují vysokou důležitost). Školy dále zdůrazňují potřebu exkurzí do provozů zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (SOU, SOŠ a praktické školy), vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (především gymnázia, SOŠ a VOŠ) a rozvoje spolupráce s VŠ (VOŠ a gymnázia).

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci kariérového poradenství jsou podíly aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. Školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé úrovně (36 %), pro kterou je charakteristické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do mírně pokročilé úrovně (36 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství. V rámci základní úrovně, ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě, vykonávají střední a vyšší odborné školy necelou třetinu činností (31 %). Nejmenší podíl aktivit (25 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 29 %). O něco méně výrazný posun (o 17 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by dle odpovědí škol měl být do budoucna zaznamenán posun o 8 % a jen k velice nízkému posunu (o 4 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 49: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují

změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz. Příloha 17) v rámci kariérového poradenství realizují, **SOU** a **SOŠ** aktivity, jež lze zařadit především do mírně pokročilé úrovně (38 %). **SOU** i **SOŠ** vyvíjí další činnosti na základní a na pokročilé úrovni. **VOŠ** vykonává nejvíce činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (49 %). Nejvýraznější posun u **SOU**, **SOŠ** i **VOŠ** lze očekávat v nárůstu činnosti v rámci nejvyšší úrovně, tj. školy směřují své činnosti k vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství.

Gymnázia realizují aktivity v rámci pokročilé (39 %) a mírně pokročilé úrovně (38 %). Mají zájem o systematické rozvíjení kariérového poradenství doplněné o další dílčí činnosti (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 29 %).

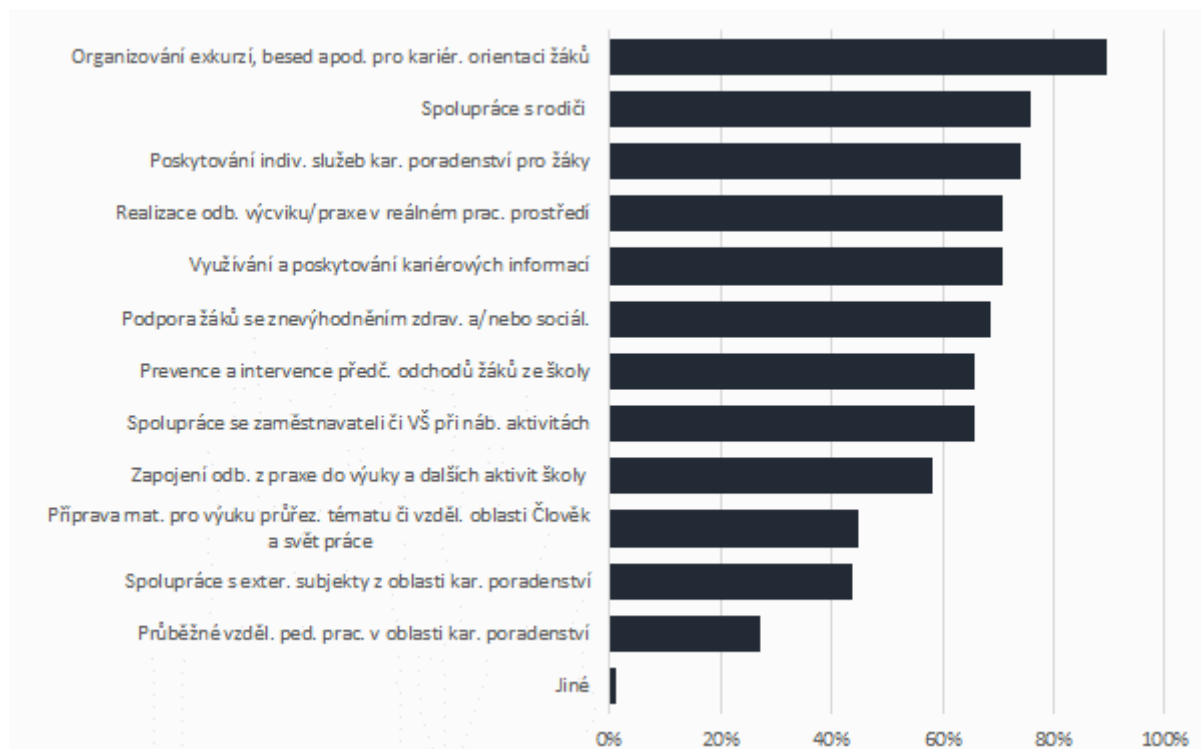
V případě **konzervatoře** je kariérové poradenství realizováno ve své základní podobě (základní úroveň – 50 %). Konzervatoř nicméně má zájem o další rozvíjení kariérového poradenství a vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 57 %). **Praktické školy** se pohybují především v rámci mírně pokročilé (36 %) a pokročilé úrovně (35 %). Největší posun lze očekávat v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 22 %).

6.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Střední a vyšší odborné školy v Olomouckém kraji se v rámci rozvoje kariérového poradenství velice aktivní a v převážné většině se zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (90 %). Častá je ale také i spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy, 76 %), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (74 %), realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí (71 %), využívání a poskytování kariérových informací (71 %) a podpora žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (69 %). Školy se také poměrně často zaměřují na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (66 %) a na spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (66 %). Dále školy zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit (58 %).

V nejmenší míře se školy připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (45 %), spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (44 %) a věnují se průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (27 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z hlediska typu školy (viz. Příloha 18) se v rámci aktivit v oblasti kariérového poradenství **střední odborné školy a střední odborná učiliště** zaměřují především na realizaci odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí (přes 92 %), na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (88 % SOU, 92 % SOŠ) a spolupráci s rodiči (např. při řešení předčasných odchodů ze vzdělávání; 90 % SOU, 85 % SOŠ). **Vyšší odborné školy** jsou v oblasti kariérového poradenství aktivní především v organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků, využívají a poskytují kariérové informace a realizují odborný výcvik či praxi na pracovištích (tyto tři aktivity uvedlo 86 % VOŠ).

Všechny **gymnázia** uvedla, že organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků. Z dalších aktivit především využívají a poskytují kariérové informace (85 %) a poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (85 %).

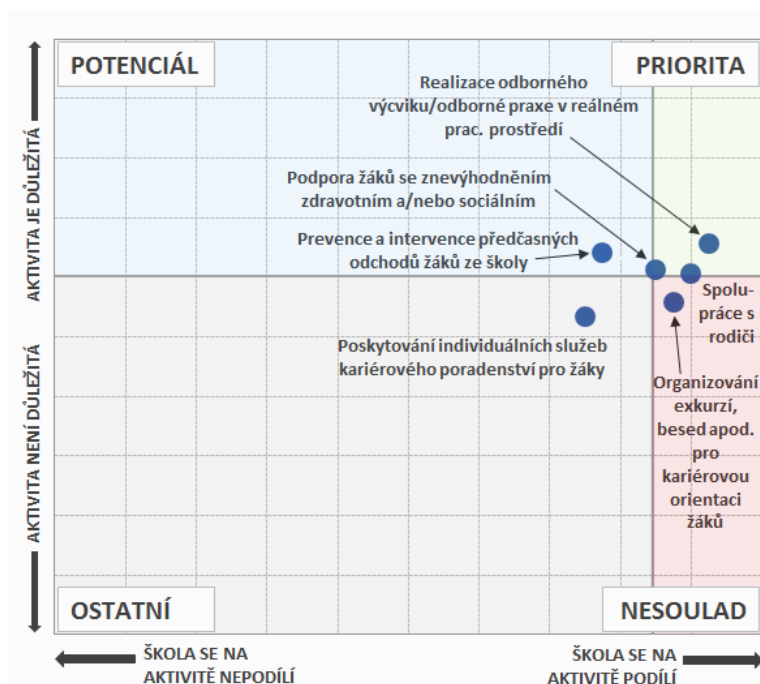
Konzervatoř uvádí celou řadu aktivit, kromě organizování exkurzí a besed spolupracují s rodiči i zaměstnavateli, zapojuje také odborníky do výuky, realizuje odborný výcvik v reálném pracovním prostředí a podporuje žáky se znevýhodněním. Všechny **praktické školy** podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním. Z dalších často zmiňovaných aktivit jsou: spolupráce s rodiči (91 %) a organizace exkurzí a besed a poskytování kariérových informací (82 %).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílí, střední odborná učiliště se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (93 %), spolupráci s rodiči (90 %) a na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (88 %). V hojně míře také podporují žáky se sociálním nebo zdravotním znevýhodněním (85 %).

Školy se dále věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (78 %), poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (75 %), nebo spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (73 %). V menší míře pak střední odborná učiliště využívají a poskytují kariérové informace (65 %), zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (60 %), věnují se přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (60 %) a spolupráci s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (55 %). Relativně nejméně se střední odborná učiliště věnují průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (33 %).

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní prioritu středních odborných učilišť realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Tuto aktivitu zmiňovaly školy nejčastěji a zároveň ji považují za velmi důležitou.

Za další priority lze označit spolupráci s rodiči a podporu žáků se znevýhodněním zdravotním nebo sociálním. SOU tyto aktivity realizují poměrně ve velké míře a považují je za důležité.

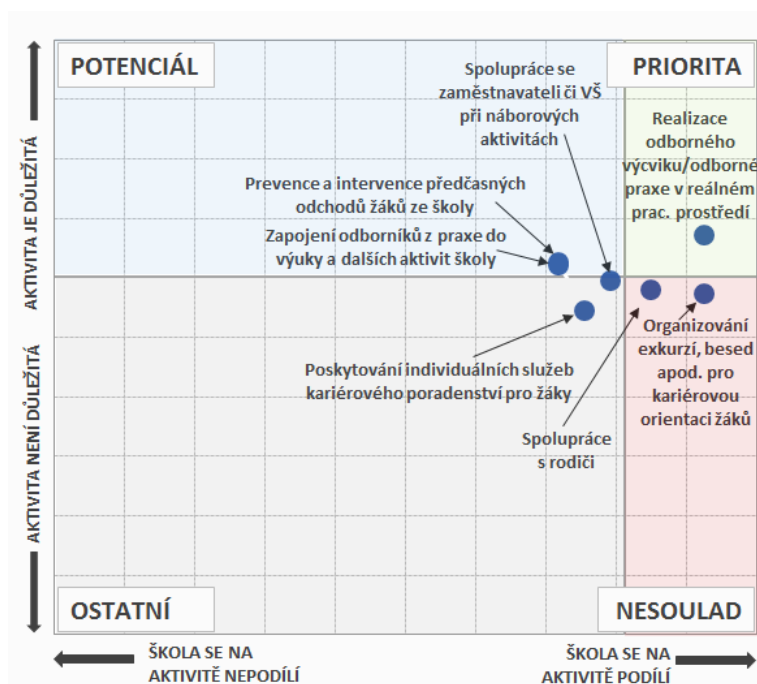
Určitým potenciálem středních odborných učilišť v rozvoji oblasti kariérového poradenství je prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy. I když se na těchto aktivitách SOU, podílejí spíše v menší míře, pokládají je za relativně důležité.

Střední odborná učiliště také organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, nicméně této aktivitě přiřkládají v porovnání s jinými menší důležitost. V tomto případě tedy dochází k jistému nesouladu mezi realizací aktivity a její důležitostí.

Střední odborné školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství nejvíce zaměřují na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (92 %) či organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (92 %). V hojné míře také spolupracují s rodiči (85 %) i se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (79 %), dále poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (75 %), věnují se prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (72 %) a snaží se zapojovat odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (72 %).

SOŠ se rovněž věnují obecnému využívání a poskytování kariérových informací (66 %), podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (64 %). V menší míře jsou střední odborné školy aktivní ve spolupráci s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (49 %), v přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (43 %) a v průběžném vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (38 %).

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní prioritou pro střední odborné školy je realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň mu ve srovnání s ostatními přiřkládají nejvyšší důležitost.

Mezi další opatření, která školám mohou pomoci a jsou pro ně důležitá, patří jednak prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy, jednak zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Tato

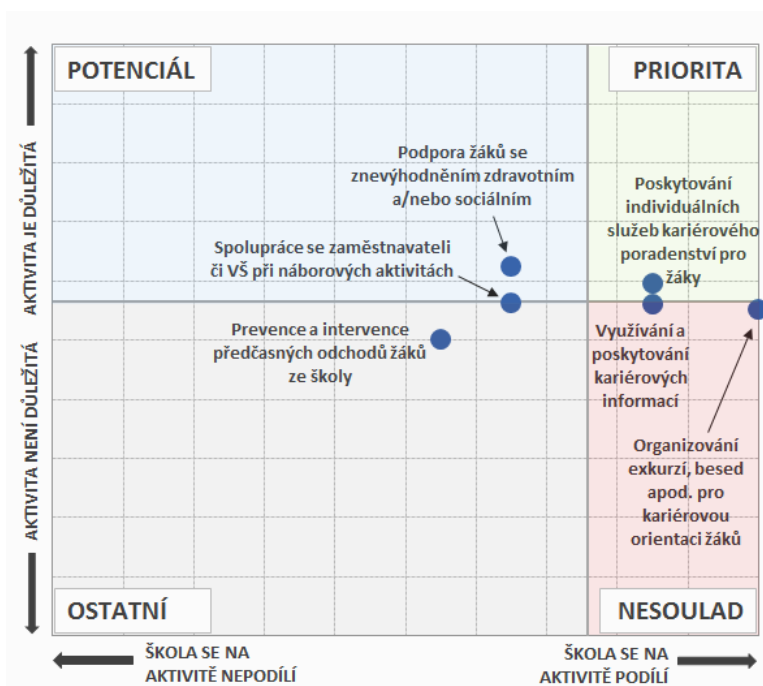
opatření uvedlo menší množství škol, ale jsou pro ně ve srovnání s ostatními nadprůměrně důležitá. Částečný prostor pro další rozvíjení kariérového poradenství školy spatřují SOŠ příp. i ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách.

SOŠ se ve velké míře věnují organizování besed a exkurzí pro kariérovou orientaci žáků a také spolupráci s rodiči, důležitost těchto položek nicméně není až tak vysoká. Tyto aktivity se tak nachází v nesouladu (v nesouladu mezi četností prováděných aktivit a jim přisuzované důležitosti).

Gymnázia se v rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství soustředí především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (všechny gymnázia). V hojné míře školy také poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (85 %) a využívají a poskytují kariérové informace (85 %). Dále se zaměřují na podporu žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (65 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (65 %). V menší míře se zabývají prevencí a intervencí předčasných odchodů žáků ze školy (55 %). Polovina gymnázií spolupracuje s rodiči např. představením profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů ze školy. Poměrně aktivní jsou gymnázia i v přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (45 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (také 45 %).

Třetina gymnázií spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství. Pouze v malé míře se gymnázia věnují také průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (15 %) a realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (10 %).

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách představuje prioritu gymnázií poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky. Do této aktivit se školy zapojují relativně často a zároveň ji ve srovnání s ostatními považují za nadprůměrně důležitou.

Za nejdůležitější aktivitu považují gymnázia zajišťování podpory žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Vzhledem k tomu, že tuto aktivitu vykonává menší podíl škol, představuje pro gymnázia

potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství. Gymnázia také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, nicméně této aktivitě přiřkládají v porovnání s podporou žáků se znevýhodněním menší důležitost, lze je i tak považovat za částečnou prioritu.

Gymnázia jsou v oblasti rozvoje kariérového poradenství nejvíce aktivní v organizování exkurzí, besed nicméně jim přisuzují relativně nižší důležitost, čím se tato aktivita nachází v jistém nesouladu mezi mírou využívání a její přisuzované důležitosti.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj kariérového poradenství na školách, školy nejčastěji zmiňují nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství (66 %). Zároveň školy poukazují na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (54 %) i ze strany zaměstnavatelů (43 %). Jako značně problematická se ukazuje rovněž nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (49 %) či absence pozice samostatného kariérového poradce (40 %).

Třetina středních a vyšších odborných škol se potýká také s nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro kariérové poradenství či s nedostatkem příležitostí pro vzdělávání kariérových poradců. S tím souvisí i problémy části škol s nedostačujícími možnostmi pro zajištění externího kariérového poradenství (31 %) a dále také nedostatečným vzděláním kariérových či výchovných poradců (24 %). Za spíše marginální problémy lze označit nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (13 %), resp. nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (11 %). Na žádné překážky v rámci rozvoje kariérového poradenství nenaráží pouze 2 % škol Olomouckého kraje.

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Při pohledu na jednotlivé typy škol (viz. Příloha 19) **střední odborná učiliště a střední odborné školy** narážejí především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve školách (70 % SOU a 75 % SOŠ) a na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů (73 % SOU a 58 % SOŠ). SOU se setkávají s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (55 %), SOŠ s nízkou časovou dotací poradců pro poskytování služeb kariérového poradenství (66 %). **VOŠ** zmiňují také především nedostatečné finanční prostředky (71 %). Upozorňují dále na nedostatečné technické a materiálové vybavení, nízkou časovou dotaci poradců a malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů.

Gymnázia jsou nejvíce omezena nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství (70 %), absencí pozice samostatného kariérového poradce (40 %) a nedostatečným technickým a materiálovým zabezpečením pro kariérové poradenství (40 %).

V oblasti rozvoje kariérového poradenství uvádí **konzervatoř** celou řadu problémů, na které naráží (viz. Příloha 19). **Praktické školy** upozorňují především na nedostatečný zájem o kariérové poradenství, a to ze strany zaměstnavatelů (64 %) i ze strany žáků a rodičů (45 %).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

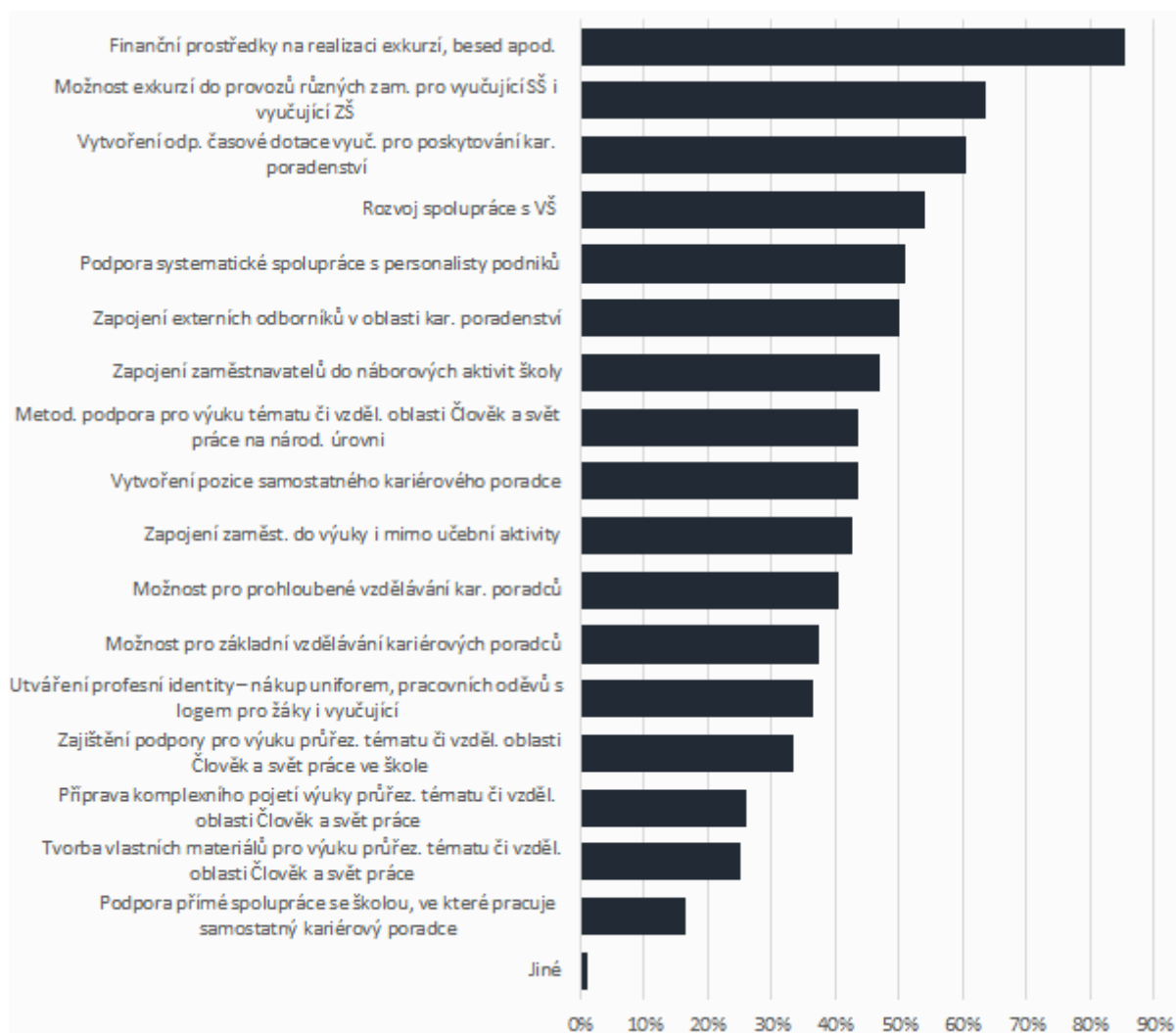
Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji kariérového poradenství, je získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (85 %). Významnou oblastí podpory rozvoje kariérového poradenství je spolupráce se zaměstnavateli, ať už se jedná o možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (64 %), podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (51 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (47 %) či do výuky i mimo učební aktivity (43 %). Za důležité považují školy také vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (60 %). Významný je pro školy také rozvoj spolupráce s VŠ (54 %) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (50 %).

Značný podíl škol by uvítal vytvoření pozice samostatného kariérového poradce či metodickou podporu pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (stejně 44 %). Možnost

pro prohloubené (41 %) nebo základní vzdělávání kariérových poradců (38 %) uvádí také ještě poměrně značný podíl škol. 36 % škol doporučuje přijmout opatření, které by utvářelo profesní identitu (např. nákup uniforem).

Méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o zajištění podpory pro výuku (33 %), přípravu komplexního pojetí výuky (26 %) nebo tvorbu vlastních výukových materiálů pro výuku (25 %). Nejméně často zmiňovaným opatřením, podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (17 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z hlediska typu školy (viz. Příloha 20) by z navržených opatření **SOU** a **SOŠ** nejvíce uvítaly finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (83 % SOU a 89 % SOŠ) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (73 % SOU, 66 % SOŠ). SOU také zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (73 %) a SOŠ vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování služeb kariérového poradenství (70 %). **VOŠ** jednomyslně deklarují potřebu dostatečných finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed a rozvoj spolupráce s VŠ.

Gymnázia poukazují především na potřebné finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (90 %) a také na potřebu rozvíjet spolupráci s VŠ (90 %).

Konzervatoř uvedla celou řadu potřebných opatření (viz příloha). **Praktické školy** deklarují potřebu exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů (82 %), finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed (64 %) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (55 %).

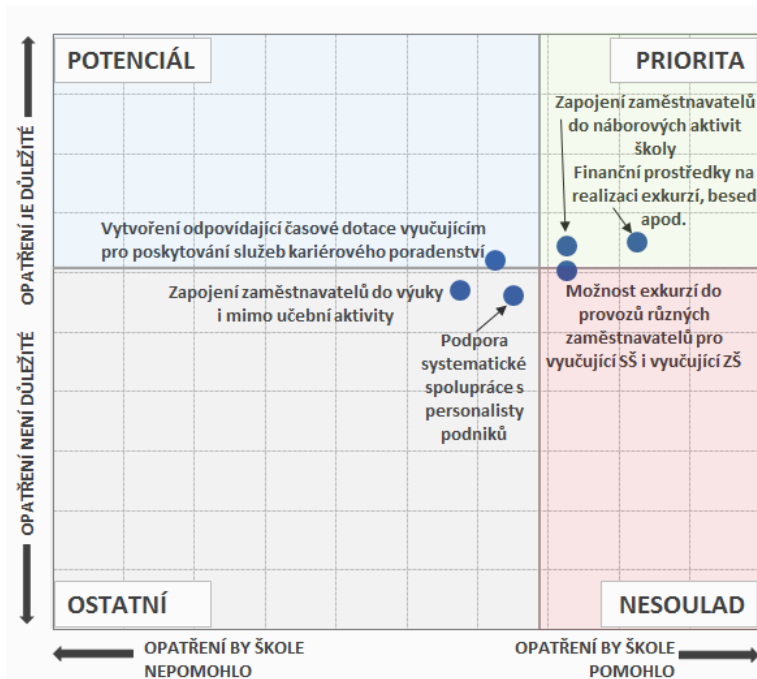
6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Nejčastěji zmiňovaným opatřením středních odborných učilišť, které by jim mělo pomoci v rozvoji kariérového poradenství, jsou finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (83 %). Školy dále zdůrazňují potřebu rozvoje oblasti spolupráce se zaměstnavateli, ať už se jedná o zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (73 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (73 %), podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (65 %) či zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (58 %).

Relativně často střední odborná učiliště zmiňují rovněž opatření, která se vztahují k personálnímu a časovému zajištění kariérového poradenství na škole. Jedná se především o vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (63 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (55 %) či vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (53 %). Více než polovina škol uvádí potřebu metodické podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni a utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (obojí 53 %).

V menší míře uvádějí střední odborná učiliště potřebu možnosti pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (40 %) a pro základní vzdělávání kariérových poradců (38 %) i opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už jde o tvorbu vlastních výukových materiálů (38 %), zajištění podpory pro výuku (38 %) či přípravu komplexního pojetí výuky (35 %).

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu středních odborných učilišť zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je pro ně v porovnání s ostatními nejdůležitější.

Mezi další opatření, které by školám pomohlo a je pro ně nadprůměrně důležité, patří zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy.

Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů, a to jak pro vyučující středních, tak i základních škol uvedl velký podíl škol, ale současně tomuto opatření přisuzují nižší míru důležitosti, nachází se tedy v určitém nesouladu.

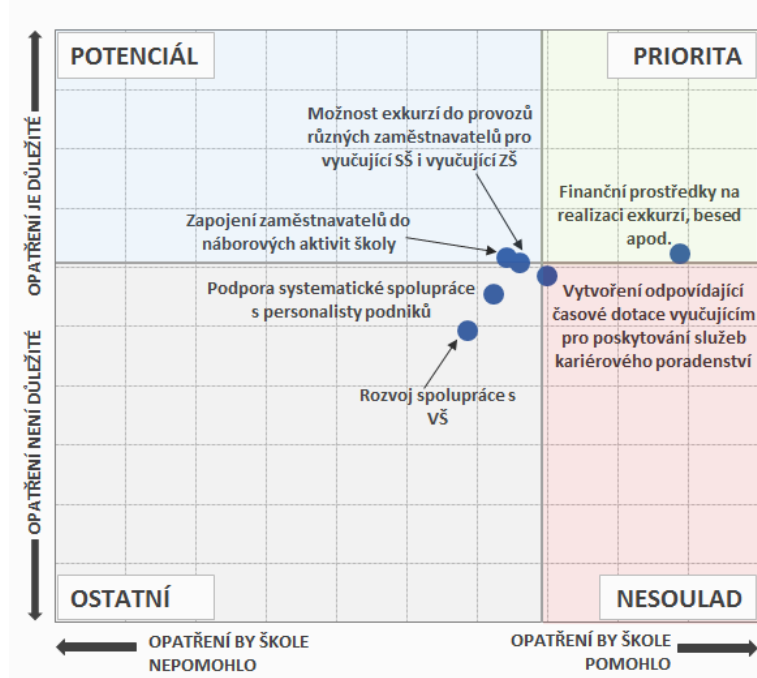
Prostor pro další rozvoj kariérového poradenství by mohlo přinést vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství – přestože není toto opatření tak často zmiňováno ve srovnání s ostatními, SOU mu přikládají velkou důležitost.

Mezi opatření, jejichž důležitost je relativně nižší než v případě prioritních opatření a jsou zároveň školami zmiňována méně často, lze zařadit zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity nebo podporu systematické spolupráce s personalisty podniků.

Pokud jde o opatření, která by středním odborným školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji školy zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (89 %). Dále zdůrazňují i vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (70 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (66 %) či zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (64 %).

Z oblasti spolupráce se zaměstnavateli školy zmiňují také podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (62 %) či zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (55 %). SOŠ navrhuje i rozvoj spolupráce s VŠ (58 %). Polovina škol by uvítala rovněž mít více možností pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců či zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství. Méně často školy uvádějí potřebu metodické podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (45 %), nutnost utváření profesní identity (45 %), dále potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a více možností pro jejich základní vzdělávání (oba 43 %).

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu středních odborných škol zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň mu ve srovnání s ostatními přikládají nejvyšší důležitost.

Možnost exkurzí do provozů zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ i ZŠ a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit škol jsou opatření, která školy zmiňovaly v menší míře, současně jim přisuzují značnou důležitost.

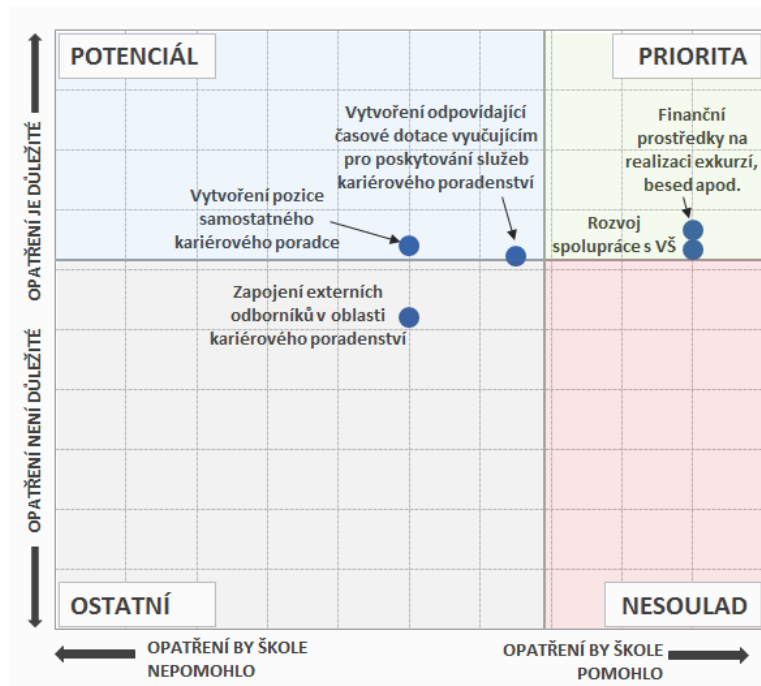
Představují tedy pro střední odborné školy určitý potenciál, který mohou v oblasti rozvoje kariérového poradenství více rozvíjet.

Střední odborné školy ve vysoké míře uváděly i potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, na druhou stranu ji nepovažují za nadprůměrně důležitou – jmenované opatření se nachází v nesouladu z hlediska četnosti a přisuzované důležitosti.

Gymnázia z opatření, která by jim pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. a rozvoj spolupráce s VŠ (oba 90 %). Již v menší míře gymnázia zdůrazňují vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (65 %). Polovině gymnázií by pomohlo vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství. Vzdělávání kariérových poradců a vyučujících je další oblastí, ve které by 45 % gymnázií uvítalo podporu, ať už se jedná o možnost pro základní či prohloubené vzdělávání kariérových poradců, nebo o možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ.

Skupinu opatření, které se týkají průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole, uvedla třetina gymnázií, a to zajištění podpory pro jeho výuku, dále metodické podpory pro výuku na národní úrovni, příprava komplexního pojetí výuky tohoto průřezového tématu a o něco méně než třetina gymnázií (30 %) i tvorbu vlastních materiálů pro jeho výuku. V malé míře gymnázia zmiňovaly i další opatření, které se týkají spolupráce se zaměstnavateli - podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (30 %), zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (25 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (5 %).

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními na podporu rozvoje kariérového poradenství na školách měli zohlednit jejich důležitost, představují největší priority gymnázií zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. a rozvoj spolupráce s VŠ. Tato opatření uvedlo nejvíce gymnázií a zároveň je ve srovnání s ostatními opatřeními považují za nejdůležitější.

Za určitý potenciál lze označit vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství i vytvoření pozice

samostatného kariérového poradce, neboť těmito opatřeními přikládají gymnázia poměrně vysokou důležitost, nicméně je zmiňují méně často než některá prioritní opatření.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

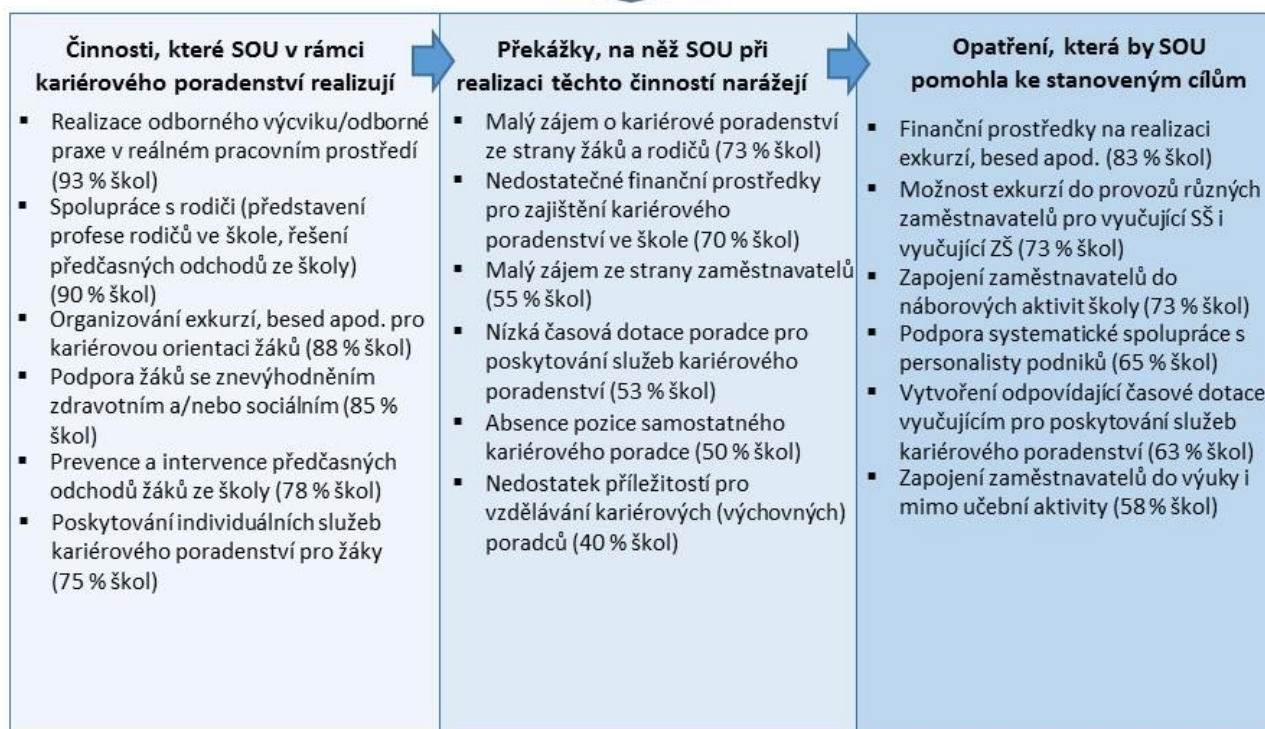
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

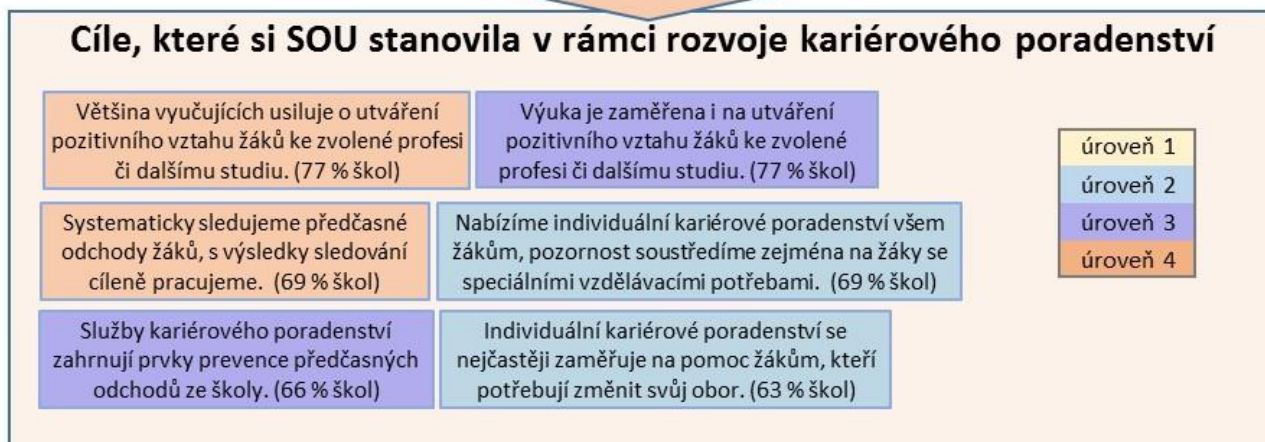
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

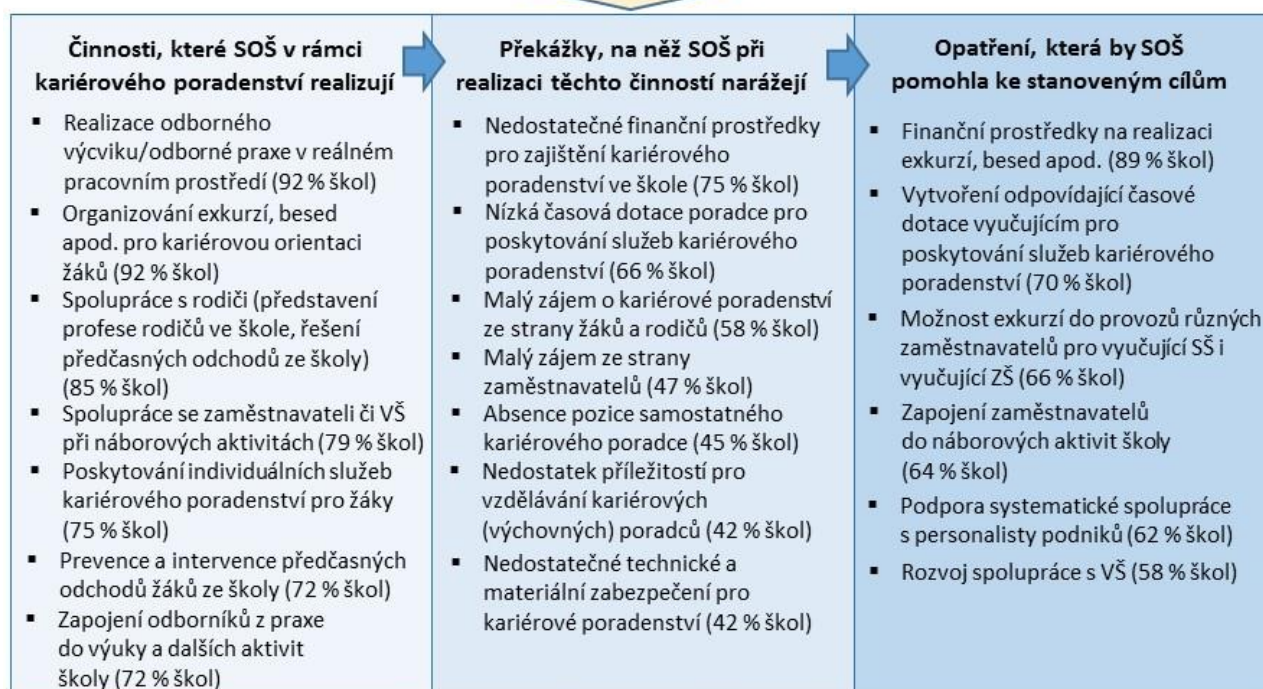

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

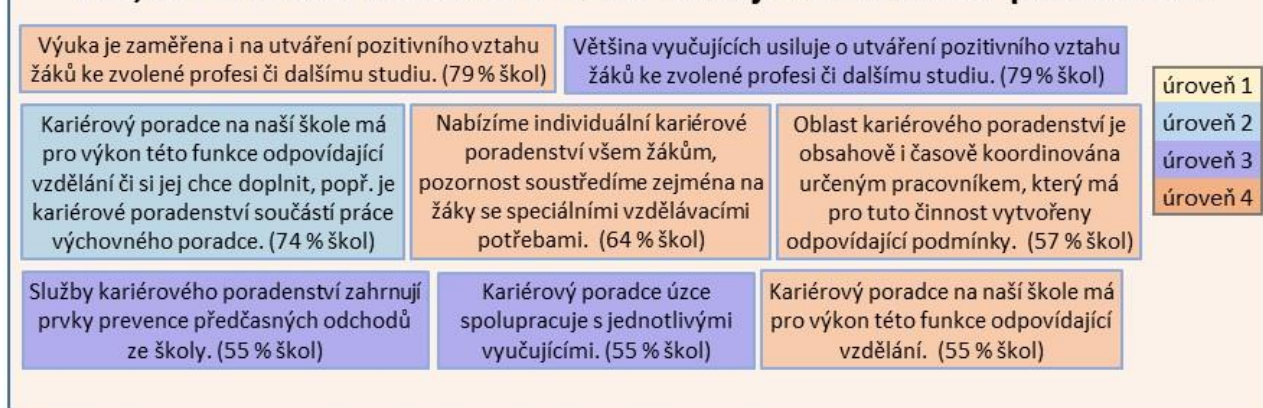

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na gymnáziích

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (80 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (65 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (55 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (50 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (50 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (50 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci kariérového poradenství realizují

- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (100 % škol)
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (85 % škol)
- Využívání a poskytování kariérových informací (85 % škol)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (65 % škol)
- Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (65 % škol)
- Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (55 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (70 % škol)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (40 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (40 % škol)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (30 % škol)
- Nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců (30 % škol)
- Nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (30 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (90 % škol)
- Rozvoj spolupráce s VŠ (90 % škol)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (65 % škol)
- Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (50 % škol)
- Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (50 % škol)
- Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (45 % škol)
- Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (45 % škol)
- Možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (45 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila gymnázia

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (85 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (80 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (70 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (65 % škol)

Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (65 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (65 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (65 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=40)	Průměrná úroveň	29%	+ 22%
	Základní úroveň	38%	+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň	38%	+ 10%
	Pokročilá úroveň	30%	+ 18%
	Nejvyšší úroveň	24%	+ 29%
SOŠ (N=53)	Průměrná úroveň	31%	+ 22%
	Základní úroveň	30%	+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň	38%	+ 7%
	Pokročilá úroveň	36%	+ 17%
	Nejvyšší úroveň	25%	+ 31%
Gymnázium (N=20)	Průměrná úroveň	33%	+ 19%
	Základní úroveň	28%	+ 8%
	Mírně pokročilá úroveň	38%	+ 3%
	Pokročilá úroveň	39%	+ 16%
	Nejvyšší úroveň	27%	+ 29%
VOŠ (N=7)	Průměrná úroveň	29%	+ 23%
	Základní úroveň	14%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	49%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	31%	+ 14%
	Nejvyšší úroveň	22%	+ 39%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	19%	+ 28%
	Základní úroveň	50%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	0%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	33%	+ 0%
	Nejvyšší úroveň	14%	+ 57%
Praktická škola (N=11)	Průměrná úroveň	31%	+ 17%
	Základní úroveň	27%	+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň	36%	+ 11%
	Pokročilá úroveň	35%	+ 15%
	Nejvyšší úroveň	27%	+ 22%

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	37	93%	68	71%
	Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů)	36	90%	73	76%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	35	88%	86	90%
SOŠ (N=53)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	49	92%	68	71%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	49	92%	86	90%
	Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů)	45	85%	73	76%
Gymnázium (N=20)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	20	100%	86	90%
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	17	85%	71	74%
	Využívání a poskytování kariérových informací	17	85%	68	71%
VOŠ (N=7)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	6	86%	86	90%
	Využívání a poskytování kariérových informací	6	86%	68	71%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	6	86%	68	71%
Konzervatoř (N=1)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	1	100%	86	90%
	Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů)	1	100%	73	76%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	1	100%	68	71%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	1	100%	66	69%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	1	100%	63	66%
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	1	100%	56	58%
Praktická škola (N=11)	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	11	100%	66	69%
	Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů)	10	91%	73	76%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	9	82%	86	90%
	Využívání a poskytování kariérových informací	9	82%	68	71%

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	29	73%	52	54%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	28	70%	63	66%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	22	55%	41	43%
SOŠ (N=53)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	40	75%	63	66%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	35	66%	47	49%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	31	58%	52	54%
Gymnázium (N=20)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	14	70%	63	66%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	8	40%	38	40%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství	8	40%	33	34%
VOŠ (N=7)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	5	71%	63	66%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství	4	57%	33	34%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	4	57%	47	49%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	4	57%	52	54%
Konzervatoř (N=1)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	1	100%	63	66%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	1	100%	52	54%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	1	100%	47	49%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	1	100%	38	40%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství	1	100%	33	34%
	Nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců	1	100%	32	33%
	Nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců	1	100%	23	24%
Praktická škola (N=11)	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	7	64%	41	43%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	5	45%	52	54%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	4	36%	47	49%

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	33	83%	82	85%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	29	73%	61	64%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	29	73%	45	47%
SOŠ (N=53)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	47	89%	82	85%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství	37	70%	58	60%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	35	66%	61	64%
Gymnázium (N=20)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	18	90%	82	85%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	18	90%	52	54%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství	13	65%	58	60%
VOŠ (N=7)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	7	100%	82	85%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	7	100%	52	54%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství	5	71%	58	60%
	Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce	5	71%	42	44%
Konzervatoř (N=1)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	1	100%	82	85%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	1	100%	61	64%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství	1	100%	58	60%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	1	100%	52	54%
	Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství	1	100%	48	50%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	1	100%	45	47%
	Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce	1	100%	42	44%
Praktická škola (N=11)	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	9	82%	61	64%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	7	64%	82	85%
	Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství	6	55%	48	50%

7 Podpora inkluzivního vzdělávání v Olomouckém kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model¹ (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky² na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

¹ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

² HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

- Většina škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní nebo mírně pokročilé úrovně (to se týká téměř všech typů škol s výjimkou praktických škol). V případě praktických škol je podíl „naplnění“ jednotlivých úrovní více vyrovnaný, praktické školy se svými činnostmi poměrně rovnoměrně pohybují napříč všemi sledovanými úrovněmi. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o činnosti, jež v sobě nesou prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností.
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (všechny typy škol). Vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (SOU, SOŠ a VOŠ) a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (SOU, SOŠ, gymnázia a praktické školy). Školy se snaží zohledňovat charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (SOU i SOŠ, pro gymnázia je to dokonce prioritním opatřením).
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatečné technické a materiálové zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (zejména SOU, SOŠ a VOŠ) a na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání na školách (SOU, SOŠ, VOŠ i gymnázia). Problémem je i nedostatečné vzdělání vyučujících a vůbec příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání. Praktické školy upozorňují na nedostatečné možnosti pro zajištění asistentů pedagogů a příliš velký počet žáků se SVP ve třídách.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (toto opatření uvádějí všechny typy škol kromě praktických a považují ho za velice důležité). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vzdělávání vyučujících na školách v oblasti metod a forem práce (všechny typy škol s výjimkou konzervatoře), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (SOU a SOŠ), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (především gymnázia). SOU uvádějí i zajištění prostorových dispozic pro realizaci inkluzivního vzdělávání.

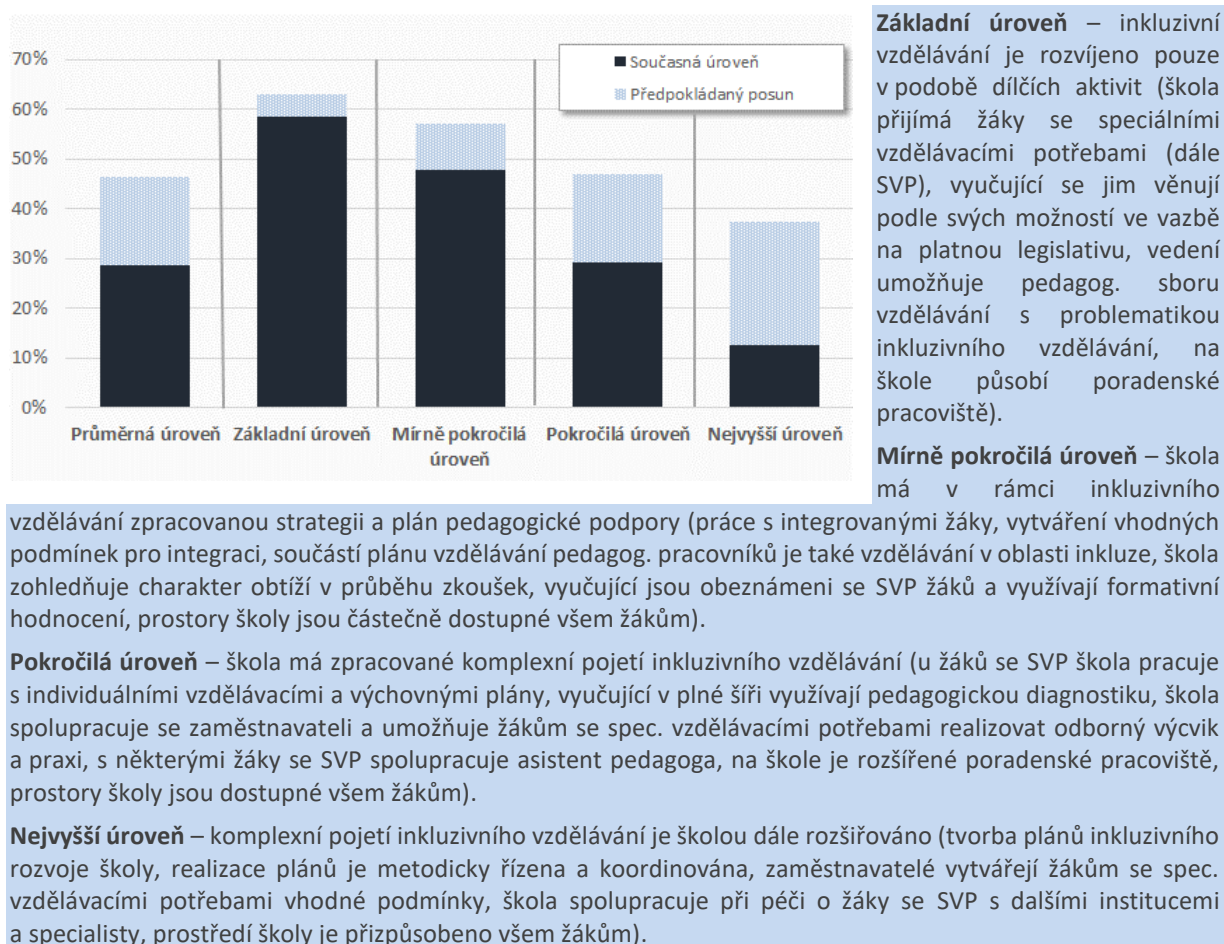
7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy v Olomouckém kraji v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně (59 %), tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit. Školy dále vykonávají řadu aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně (48 %), kdy školy mají již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. Do jisté míry mají školy zpracované také komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (29 %). Nejmenší část aktivit je školami vykonávána na nejvyšší úrovni (13 %), charakteristické dalším rozvíjením komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 25 %), větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 18 %). V rámci mírně pokročilé a základní úrovně je již plánován výrazně menší rozvoj. V rámci mírně pokročilé úrovně je plánován posun o 9 % a v rámci základní úrovně pak o 4 %.

Střední a vyšší odborné školy tedy plánují rozvoj směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále ještě rozšiřováno.

Graf 59: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz. Příloha 21), tak **střední odborná učiliště i střední odborné školy** vykazují nejvíce aktivit, které lze zařadit do základní a mírně pokročilé úrovně, kdy je inkluzivní vzdělávání realizováno buďto formou dílčích aktivit, nebo školy pracují s vytvořenou strategií a plány pedagogické podpory. Největší posun lze očekávat v rámci komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání a jeho dalšího rozvoje (posun na nejvyšší úrovni o 29 % u SOŠ a 26 % u SOU). Také **vyšší odborné školy** nejvíce aktivit v této oblasti vykazují na mírně pokročilé úrovni (škola má zpracovanu

strategii rozvoje) a základní úrovni (inkluzivní vzdělávání rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit). Navýšení počtu aktivit plánují zejména na úrovni pokročilé a i na nejvyšší úrovni, tj. zaměří se na zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Gymnázia inkluzivní vzdělávání rozvíjejí především v rámci základní (63 %) a mírně pokročilé úrovně (60 %). I v jejich případě lze očekávat nejvýraznější posun v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 27 %). **Konzervatoř** rozvíjí inkluzivní vzdělávání pouze v rámci pokročilé úrovně (20 %), formou zpracovaného komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, a v této úrovni předpokládá i navýšení počtu činností.

Praktické školy se svými činnostmi pohybují napříč všemi sledovanými úrovněmi, nejvíce činností spadá do základní či mírně pokročilé úrovně. Výraznější posun lze předpokládat pouze v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 15 %).

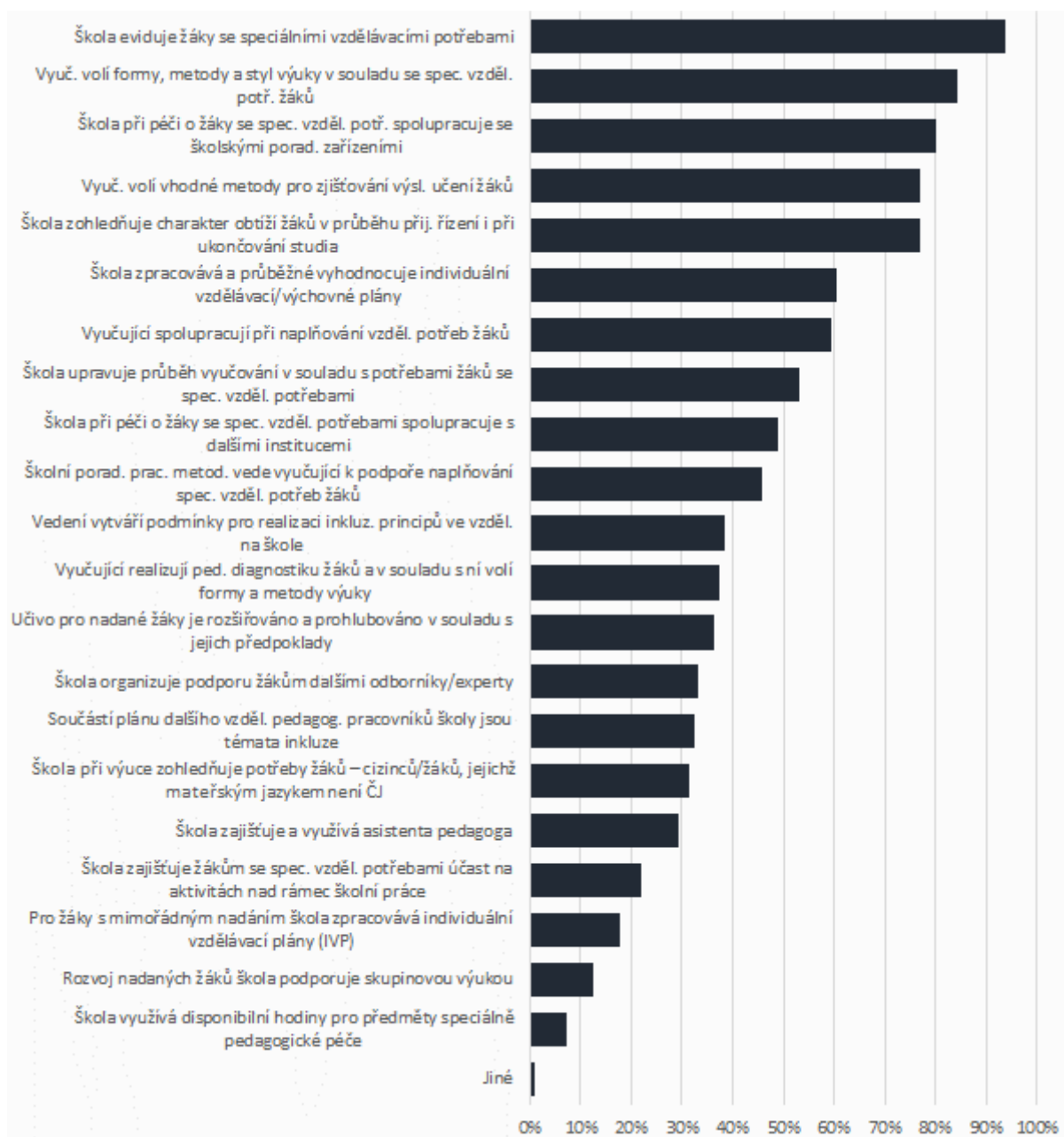
7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy v Olomouckém kraji se v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (94 %). V rámci této oblasti intervence vyvíjejí aktivitu nejen školy, ale také jejich pedagogičtí pracovníci. Ti v nejvyšší míře volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (84 %). Pedagogičtí pracovníci dále ve velmi vysoké míře volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (77 %) a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků) – 59 %.

Mezi další velmi časté aktivity škol se řadí spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (80 %). Školy obvykle zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (77 %), zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány (60 %), upravují průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se spec. vzděl. potřebami (53 %) a spolupracují s dalšími institucemi při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami (49 %). Školní poradenská pracoviště metodicky vedou vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (46 %), vedení škol vytváří podmínky pro realizaci inkluz. principů ve vzděl. na škole (39 %) a vyučující realizují ped. diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (38 %). Část škol (36 %) se věnuje i nadaným žákům a to formou rozšiřování a prohlubování učiva v souladu s jejich předpoklady. Další aktivity vykonává již méně než třetina škol.

U každého typu škol je míra vykonávaných aktivit v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání jiná (viz Příloha 22). **Střední odborná učiliště a střední odborné školy** se zaměřují především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (90 % SOU a 92 % SOŠ) a vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 % SOU a 87 % SOŠ). Dále jsou aktivní ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (85 % SOU a 81 % SOŠ). **Vyšší odborné školy** vedou evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků i vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (vše 86 % škol).

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

Všechna **gymnázia** evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zohledňují charakter obtíží žáků při přijímacím řízení i při ukončování studia. Značná část gymnázií (80 %) uvádí, že při péči o žáky se ŠVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. **Konzervatoř** eviduje žáky se ŠVP, zpracovává individuální plány žáků, organizuje podporu žáků dalšími odborníky, zajišťuje žákům se ŠVP účast na aktivitách nad rámec školy a také rozšiřuje a prohlubuje učivo nadaným žákům.

Praktické školy především zajišťují asistenty pedagogů. Značná část z nich dále eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (91 %) a spolupracuje při péči o žáky se ŠVP s dalšími institucemi (91 %).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

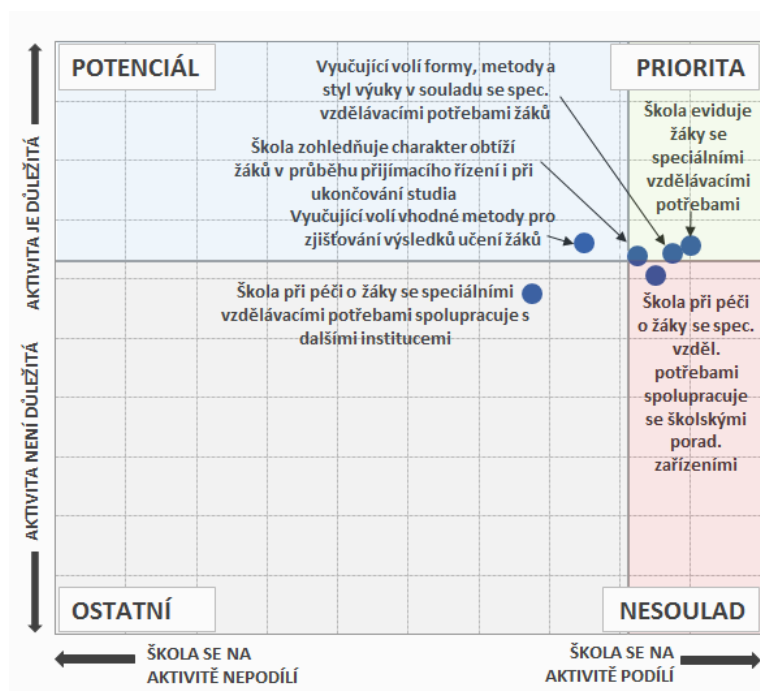
Střední odborná učiliště se v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (90 %). Na úrovni aktivit školy je dále významná spolupráce se

školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (85 %) a zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (83 %). Pedagogičtí pracovníci se podílejí na inkluzivním vzdělávání především prostřednictvím volby forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 %) a také volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků (75 %).

Vysoký podíl škol dále při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi (68 %), zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací či výchovné plány (55 %) a upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (55 %). Téměř polovina SOU uvádí, že vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky. Školy dále organizují podporu žákům dalšími odborníky či experty (43 %), školní poradenské pracoviště metodicky vedou vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (40 %), školy zajišťují a využívají asistenta pedagoga (38 %) a součástí jejich plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou i témata inkluzivního vzdělávání (38 %).

Na druhou stranu, v nejmenší míře se školy věnují aktivitám spojeným s rozvojem mimořádně nadaných žáků (8 %) a využitím disponibilních hodin pro předměty sociálně pedagogické práce (8 %).

Graf 61: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Jak je patrné z přiloženého grafu, pro střední odborná učiliště je prioritními aktivitami evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, volba forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a částečně také volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení. Nejenže školy tyto aktivity ve velké míře realizují, ale zároveň je považují za velmi důležité.

Další SOU často uváděnou aktivitou je spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, této

aktivitě ale přisuzují nižší důležitost, nachází se tedy v jistém nesouladu.

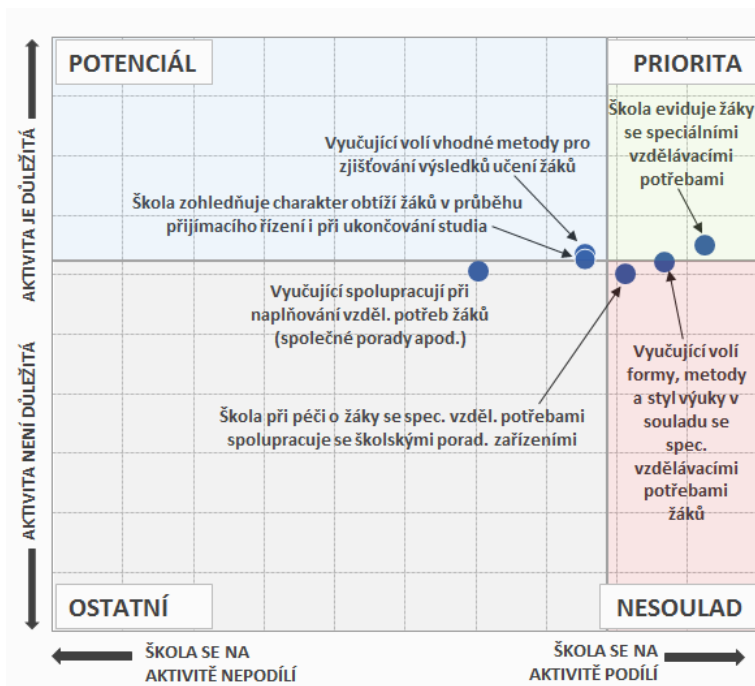
SOU se v oblasti inkluzivního vzdělávání mohou více soustředit na volbu vhodné metody vyučujících pro zjišťování výsledků učení žáků. Ve srovnání s ostatními aktivitami přisuzují této činnosti vysokou důležitost, ale prozatím ji vykonávají v menší míře

Střední odborné školy se v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (92 %). Na úrovni aktivit školy je dále významná spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (81 %). Vysoký podíl škol dále zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia

(75 %) a zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací a výchovné plány (57 %). Polovina škol upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dalších 45 % škol uvádí, že jejich školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků.

Pedagogičtí pracovníci se podílejí na inkluzivním vzdělávání především prostřednictvím volby forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (87 %) a dále také volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků (75 %) a vzájemnou spoluprací při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (60 %).

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představuje pro střední odborné školy prioritu evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tuto aktivitu školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň ji považují ve srovnání s ostatními za velmi důležitou.

Školy ve větší míře uvádějí, že při péči o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a také, že spolupracují se školskými poradenskými zařízeními. Tyto aktivity však školy považují spíše za průměrně důležité, a tak se

nacházejí v určitém nesouladu, v některých případech mohou představovat částečnou prioritu.

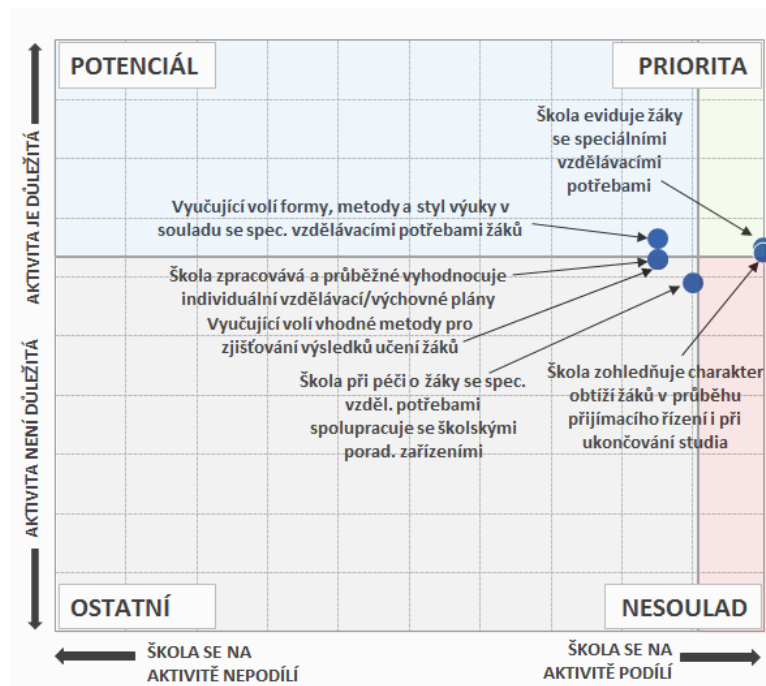
Školy v menší míře dále zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a také deklarovaly, že jejich vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Současně těmto aktivitám přisuzují vysokou důležitost, představují pro školy potenciál v dalším rozvoji inkluzivního vzdělávání.

Všechny gymnázia v oblasti inkluzivního vzdělávání vedou evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Další velmi často zmiňované aktivity škol v této oblasti zahrnují spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (90 %) a zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů (85 %).

Pedagogičtí pracovníci se na realizaci inkluzivního vzdělávání na školách podílejí především volbou forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (85 %), volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení (85 %) a vzájemnou spoluprací při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (55 %).

Velmi často gymnázii deklarovanou aktivitou v této oblasti je rozšiřování a prohlubování učiva určeného pro nadané žáky (75 %). Gymnázia dále ve větší míře upravují organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (60 %). Polovina školních poradenských pracovišť metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků a téměř polovina gymnázií (45 %) zpracovává individuální vzdělávací plány pro žáky s mimořádným nadáním škola, nebo při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců, jejichž mateřským jazykem není ČJ či vedení gymnázií ve větší míře vytváří také podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole.

Graf 63: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představují priority gymnázií evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zohlednění charakteru obtíží v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Jmenované aktivity jsou realizovány největším počtem škol a zároveň je jim přiřkládána nadprůměrná důležitost.

Dalšími významnými aktivitami jsou volba formy, metody a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia

a zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů. Tyto aktivity jsou školami považovány za nadprůměrně důležité, ale vzhledem k tomu, že jsou realizovány menším množstvím škol, představují spíše potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání.

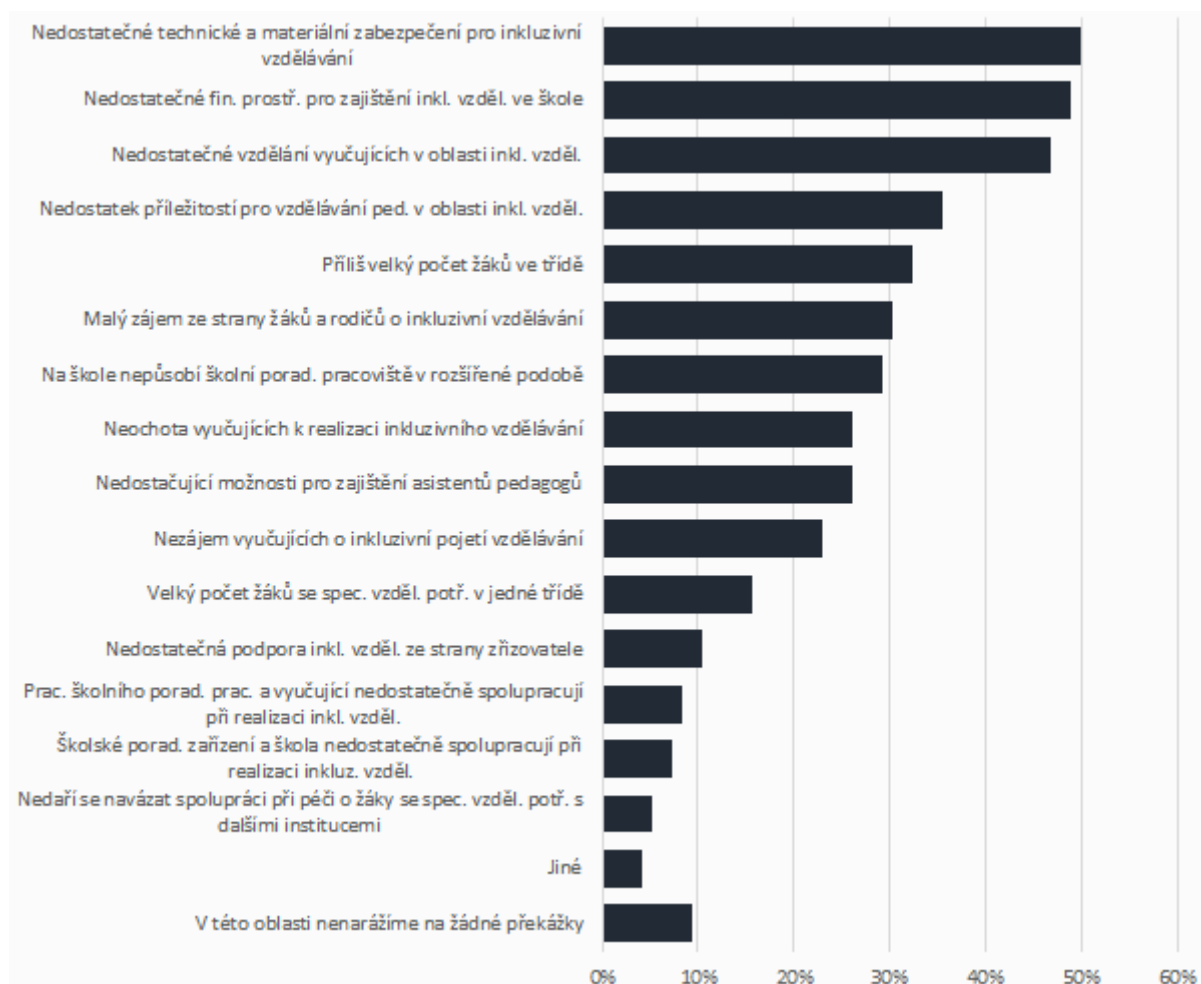
7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem inkluzivního vzdělávání narážejí školy v Olomouckém kraji především na problémy s jeho finančním, materiálním a personálním zabezpečením. Nejvýraznějšími překážkami pro školy tedy jsou nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (50 %), nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (49 %) a nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (47 %). Dalšími výraznými překážkami v této oblasti jsou nedostačující příležitosti pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (35 %), dále příliš velký počet žáků ve třídě (32 %), malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (30 %) a absence školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (29 %). Školy naráží i na nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (26 %).

V menší míře se školy potýkají s překážkami týkajícími se nezájmu o inkluzivní vzdělávání či neochoty k jeho realizaci i ze strany vyučujících (26 %) a jejich nezájmu o tuto oblast (23 %). Pro část škol je problém velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (16 %). V nejmenší míře narážejí školy na překážky spojené s nedostatečnou podporou či spoluprací v oblasti inkluzivního

vzdělávání. Nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele deklarovalo 10 % škol. Pouze malý škol se domnívá, že není dostatečná spolupráce na realizaci inkluzivního vzdělávání mezi školními poradenskými pracovišti a školou (7 %) či vyučujícími (8 %) a 5 % škol uvedlo, že se při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nedaří navázat spolupráci s dalšími institucemi. 9 % škol v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 64: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz. Příloha 23) jsou hlavními překážkami v rozvoji inkluzivního vzdělávání pro **střední odborné školy** a **střední odborná učiliště** nedostatečné materiální a technické zabezpečení (55 % SOU a 60 % SOŠ) a také nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve školách (50 % SOU a 57 % SOŠ). SOU dále uvádějí, že se setkávají s malým zájmem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (45 %), SOŠ s nedostatečným vzděláním vyučujících v této oblasti (58 %). **Vyšší odborné školy** v této souvislosti poukazují především na nedostatečné technické a materiální zabezpečení inkluzivního vzdělávání.

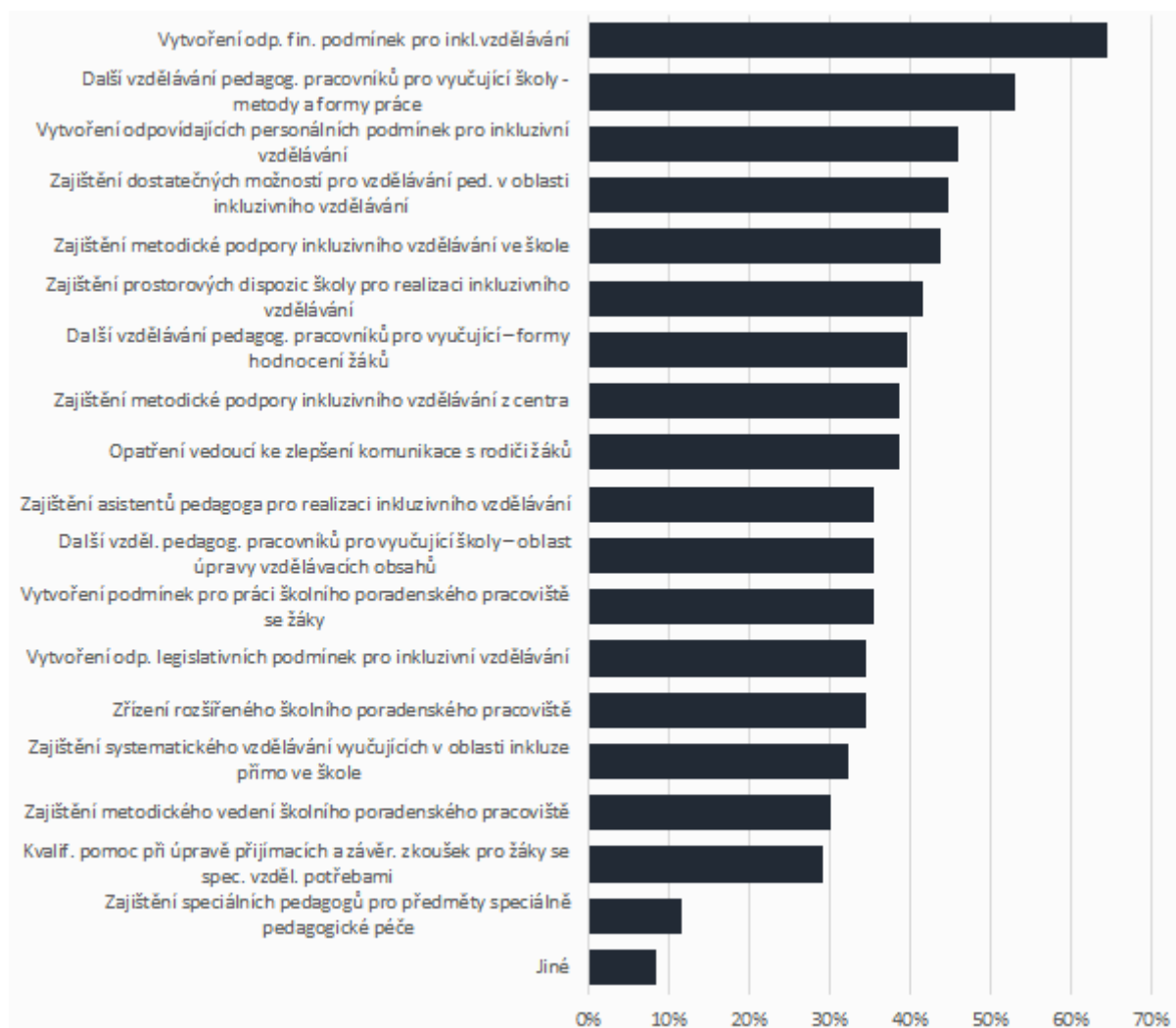
I **gymnázia** se potýkají s nedostatkem finančních prostředků na zajištění inkluzivního vzdělávání (57 %) a s nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (57 %). **Konzervatoř** uvádí jako překážku, že u nich ve škole nepůsobí poradenská pracoviště v rozšířené podobě, vyučující nemají dostatek příležitostí pro vzdělávání v této oblasti a nemají dostatečné možnosti pro zajištění asistentů pedagogů.

Téměř třetina **praktických škol** v kraji neuvádí žádné překážky v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání. Jinak se praktické školy potýkají s nedostačující možností pro zajištění asistentů pedagogů a s velkým počtem žáků se SVP v jedné třídě (obojí 27 %).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Opatřením, které by školám jednoznačně nejvýrazněji pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek (65 %). Dále by velkému podílu škol pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (53 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (46 %) a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (45 %), metodické podpory inkluzivního vzdělávání (44 %) a prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (42 %). Již v menší míře by školám pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na různé formy hodnocení žáků (40 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (39 %) či opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (též 38 %).

Graf 65: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Kolem třetiny škol také deklarovalo, že by jim pomohlo zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (35 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (35 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky

(35 %), vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (34 %) či zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (34 %). Ještě v menší míře školy uvedly potřebu zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (32 %), zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (30 %) a kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (29 %). Pouze desetina škol v kraji deklarovala, že by jim pomohlo zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (11 %).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz. Příloha 24), tak **střední odborná učiliště a střední odborné školy** zdůrazňují potřebu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (70 % z nich), další vzdělávání vyučujících v oblasti metod a forem práce (53 % SOU, 58 % SOŠ) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (53 % SOU, 57 % SOŠ). SOU uvádí ještě zajištění prostorových dispozic pro realizaci inkluzivního vzdělávání (58 %). **Vyšším odborným školám** by nejvíce pomohlo další vzdělávání pedagogů v oblasti metod a forem práce (71 %).

Relativně nejvyšší nároky v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání mají **gymnázia**. Velká část z nich by ocenila vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro realizaci inkluze (85 %), menší část dále další vzdělávání pedagogů v oblasti metod a forem práce (70 %) a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (65 %). **Konzervatoř** uvádí celou řadu potřebných opatření (viz Příloha 24).

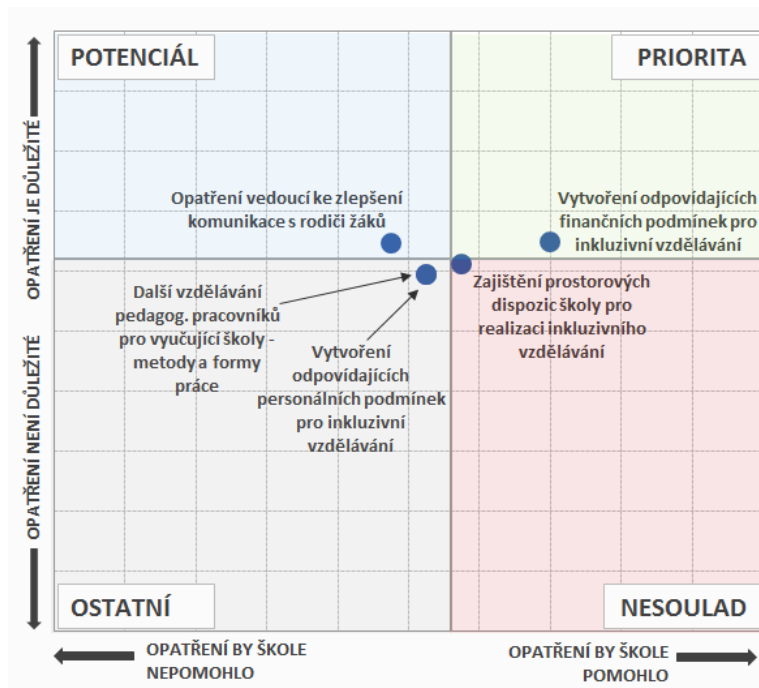
Praktické školy uvádějí jenom několik opatření a to pouze v malé míře – zajištění asistentů pedagoga, další vzdělávání pedagogů v oblasti metod a forem práce a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (u všech pouze 27 %).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v realizaci inkluzivního vzdělávání. Nejčastěji deklarovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (70 %). Dalšími významnými opatřeními jsou zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (58 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (53 %) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (53 %).

Středním odborným učilištím by dále ve větší míře pomohlo také opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (48 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (45 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (45 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (45 %). Dále také zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků (40 %). 35 % SOU navrhuje zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra, vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště či další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů. Třetina škol by pak ocenila kvalifikovanou pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Graf 66: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Jak je patrné z přiloženého grafu, středním odborným učilištím by nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a zároveň mu přikládají nejvyšší důležitost. Představuje tedy pro střední odborná učiliště prioritu dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání.

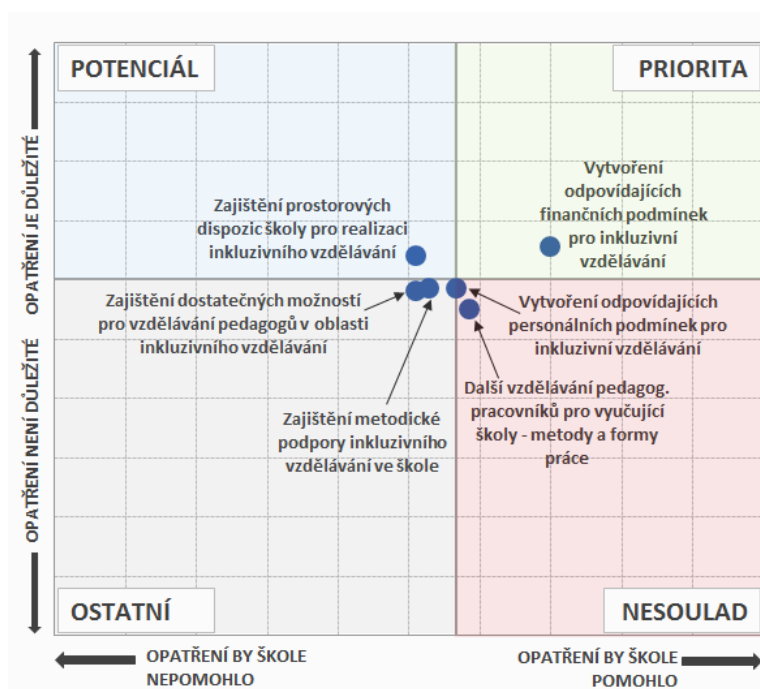
Školy dále často zmiňovaly zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání, ale tomuto opatření zároveň přikládaly menší váhu.

Opatření, které byla sice méně často uváděno, ale zároveň je školami považováno za velmi důležité, je opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Toto opatření tedy představují potenciál rozvoje inkluzivního vzdělávání na středních odborných učilištích.

Největší množství středních odborných škol v souvislosti s překážkami, na které narážejí, uvedlo, že by jim v realizaci inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek (70 %). Nadpoloviční množství škol dále uvedlo, že by jim pomohla opatření související s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (58 %) a vytvořením odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (57 %). Dále by školám výrazněji pomohlo zajištění metodické podpory (53 %) a dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (51 %) i prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (51 %). Téměř polovině škol by pomohlo zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra a přijetí opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. 47 % škol by také pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků.

Již v menší míře by středním odborným školám pomohlo také vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (43 %), zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (42 %) a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (40 %). 38 % škol by pak ocenilo také zajištění asistentů pedagoga a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů; 36 % škol kvalifikovanou pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra.

Graf 67: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představuje prioritu středních odborných škol vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření by pomohlo největšímu počtu škol a zároveň mu školy přikládají největší význam.

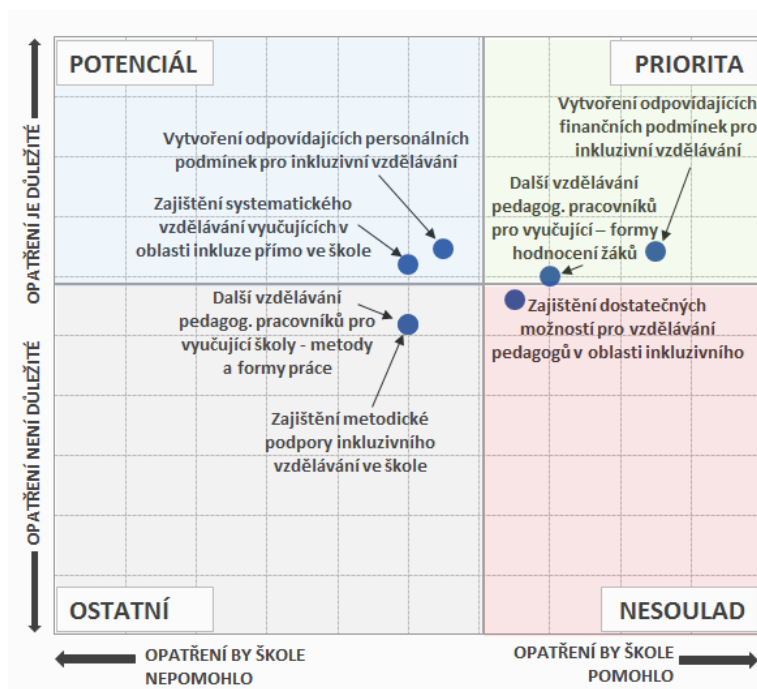
Střední odborné školy v kraji dále považují za důležité zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Toto opatření však byla zmiňováno pouze v menší míře, a představuje tedy spíše potenciál škol pro další rozvoj.

Jistý nesoulad pak vzniká u opatření týkajících se vytvoření odpovídajících personálních podmínek a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Tato opatření byla zmiňována velkým množstvím škol, přesto, že je školy ve srovnání s ostatními opatřeními nepovažují za příliš důležité.

Opatřeními, která by gymnáziím v realizaci inkluzivního vzdělávání nejvíce pomohla, jsou vytvoření odpovídajících finančních (85 %). Další opatření, která školy velmi často zmiňovaly, se týkají jednak dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (70 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogických pracovníků (65 %) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (55 %). Polovina gymnázií uvedla potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů a také zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze a metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole. S těmito opatřeními souvisí také to, že by mnoha gymnáziím pomohlo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (45 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků (45 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (40 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (40 %) a kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímací a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (40 %).

V nejmenší míře pak školy uváděly, že by jim pomohla opatření týkající se zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (35 %), vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (35 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (30 %) a zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (30 %). Čtvrtina gymnázií upozornila i na nutnost zavedení opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků.

Graf 68: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření je pro gymnázia prioritou vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jej ve srovnání s ostatními opatřeními hodnotí jako nejdůležitější. Další prioritní opatření představuje pro gymnázia v Olomouckém kraji další vzdělávání vyučujících v oblasti forem hodnocení žáků či organizace vzdělávání.

Dalšími opatřeními, která byla hodnocena jako nadprůměrně důležitá, jsou vytvoření odpovídajících personálních

podmínek pro inkluzivní vzdělávání a v zajištění systematického vzdělávání vyučujících v této oblasti. Vzhledem k tomu, že tato opatření zmiňovalo v porovnání s prioritními opatřeními menší množství škol, lze je označit za potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na gymnáziích v kraji.

Relativně často zmiňovaným opatřením je i zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v této oblasti, nicméně tomuto opatření gymnázia přisuzují nižší míru důležitosti.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (73 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (70 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (68 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (58 % škol)

Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (53 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (50 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (90 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (85 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (83 % škol)
- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (75 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi (např. nestátní neziskové organizace, Orgán sociálně právní ochrany dětí aj.) (68 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narazí

- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (55 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (50 % škol)
- Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (45 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (43 % škol)
- Nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (38 % škol)
- Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (38 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (70 % škol)
- Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (58 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (53 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (53 % škol)
- Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (48 % škol)
- Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (45 % škol)
- Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (45 % škol)
- Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (45 % škol)

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (75 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (75 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (75 % škol)

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (73 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Školní prostředí je snadno a bezpečně fyzicky přístupné všem žákům. (68 % škol)

Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (63 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (79 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (79 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (68 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (64 % škol)

Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (64 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (57 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (92 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (87 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (81 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (75 % škol)
- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (75 % škol)
- Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) (60 % škol)

Prekážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (60 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (58 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (57 % škol)
- Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (40 % škol)
- Nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (36 % škol)
- Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (36 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (70 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (58 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (57 % škol)
- Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (53 % škol)
- Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (51 % škol)
- Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (51 % škol)

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (85 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (81 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (77 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (70 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (66 % škol)

Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (64 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (64 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (85 % škol)	Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (75 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (75 % škol)	Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (75 % škol)	
Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (70 % škol)	Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (70 % škol)	Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (70 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 % škol) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (100 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (90 % škol) - Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (85 % škol) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (85 % škol) - Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (85 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (70 % škol) - Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (65 % škol) - Příliš velký počet žáků ve třídě (60 % škol) - Nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (50 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (45 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (35 % škol)	- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (85 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (70 % škol) - Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (65 % škol) - Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (55 % škol) - Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (50 % škol) - Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (50 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy – oblast úpravy vzdělávacích obsahů (50 % škol)

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovila gymnázia

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (100 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (95 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (85 % škol)	Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (80 % škol)	
Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (80 % škol)	Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (80 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=40)	Průměrná úroveň	28%	+ 19%
	Základní úroveň	54%	+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň	44%	+ 8%
	Pokročilá úroveň	31%	+ 22%
	Nejvyšší úroveň	12%	+ 26%
SOŠ (N=53)	Průměrná úroveň	25%	+ 20%
	Základní úroveň	60%	+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň	49%	+ 9%
	Pokročilá úroveň	22%	+ 19%
	Nejvyšší úroveň	8%	+ 29%
Gymnázium (N=20)	Průměrná úroveň	29%	+ 19%
	Základní úroveň	63%	+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň	60%	+ 14%
	Pokročilá úroveň	28%	+ 17%
	Nejvyšší úroveň	8%	+ 27%
VOŠ (N=7)	Průměrná úroveň	22%	+ 21%
	Základní úroveň	46%	+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň	50%	+ 4%
	Pokročilá úroveň	13%	+ 29%
	Nejvyšší úroveň	9%	+ 27%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	7%	+ 4%
	Základní úroveň	0%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	0%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	22%	+ 11%
	Nejvyšší úroveň	0%	+ 0%
Praktická škola (N=11)	Průměrná úroveň	49%	+ 9%
	Základní úroveň	66%	+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň	42%	+ 3%
	Pokročilá úroveň	63%	+ 8%
	Nejvyšší úroveň	40%	+ 15%

*Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí –
podle typu školy*

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	36	90%	90	94%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	35	88%	81	84%
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se šk. poradenskými zařízeními	34	85%	77	80%
SOŠ (N=53)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	49	92%	90	94%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	46	87%	81	84%
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se šk. poradenskými zařízeními	43	81%	77	80%
Gymnázium (N=20)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	20	100%	90	94%
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	20	100%	74	77%
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se šk. poradenskými zařízeními	18	90%	77	80%
VOŠ (N=7)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	6	86%	90	94%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	6	86%	81	84%
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	6	86%	74	77%
Konzervatoř (N=1)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	1	100%	90	94%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	1	100%	58	60%
	Učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady	1	100%	35	36%
	Škola organizuje podporu žákům dalšími odborníky/experty	1	100%	32	33%
	Škola zajišťuje žákům se SVP účast na aktivitách nad rámec školní práce	1	100%	21	22%
Praktická škola (N=11)	Škola zajišťuje a využívá asistenta pedagoga	11	100%	28	29%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	10	91%	90	94%
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje s dalšími institucemi	10	91%	47	49%

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	22	55%	48	50%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	20	50%	47	49%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	18	45%	29	30%
SOŠ (N=53)	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	32	60%	48	50%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	31	58%	45	47%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	30	57%	47	49%
Gymnázium (N=20)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	14	70%	47	49%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	13	65%	45	47%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	12	60%	31	32%
VOŠ (N=7)	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	7	100%	48	50%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	4	57%	47	49%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	4	57%	45	47%
Konzervatoř (N=1)	Na škole nepůsobí ŠPP v rozšířené podobě (např. členem týmu psycholog)	1	100%	28	29%
	Nedostatek příležitosti pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání	1	100%	34	35%
	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	1	100%	25	26%
Praktická škola (N=11)	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	3	27%	25	26%
	Velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě	3	27%	15	16%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	3	27%	9	9%

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	28	70%	62	65%
	Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání	23	58%	40	42%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	21	53%	51	53%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	21	53%	44	46%
SOŠ (N=53)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	37	70%	62	65%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	31	58%	51	53%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	30	57%	44	46%
Gymnázium (N=20)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	17	85%	62	65%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	14	70%	51	53%
	Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedag. v obl. inkluzivního vzděl.	13	65%	43	45%
VOŠ (N=7)	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	5	71%	51	53%
	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	4	57%	62	65%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	4	57%	42	44%
	Další vzdělávání pedag. prac. pro vyučující školy – oblast úpravy vzděl. obsahů	4	57%	34	35%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	4	57%	33	34%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra	4	57%	37	39%
	Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	4	57%	33	34%
	Zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště	4	57%	29	30%
Konzervatoř (N=1)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	1	100%	62	65%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	1	100%	42	44%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	1	100%	33	34%
	Zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště	1	100%	29	30%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	1	100%	34	35%
	Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky	1	100%	34	35%
Praktická škola (N=11)	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	3	27%	34	35%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	3	27%	51	53%
	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	3	27%	37	39%

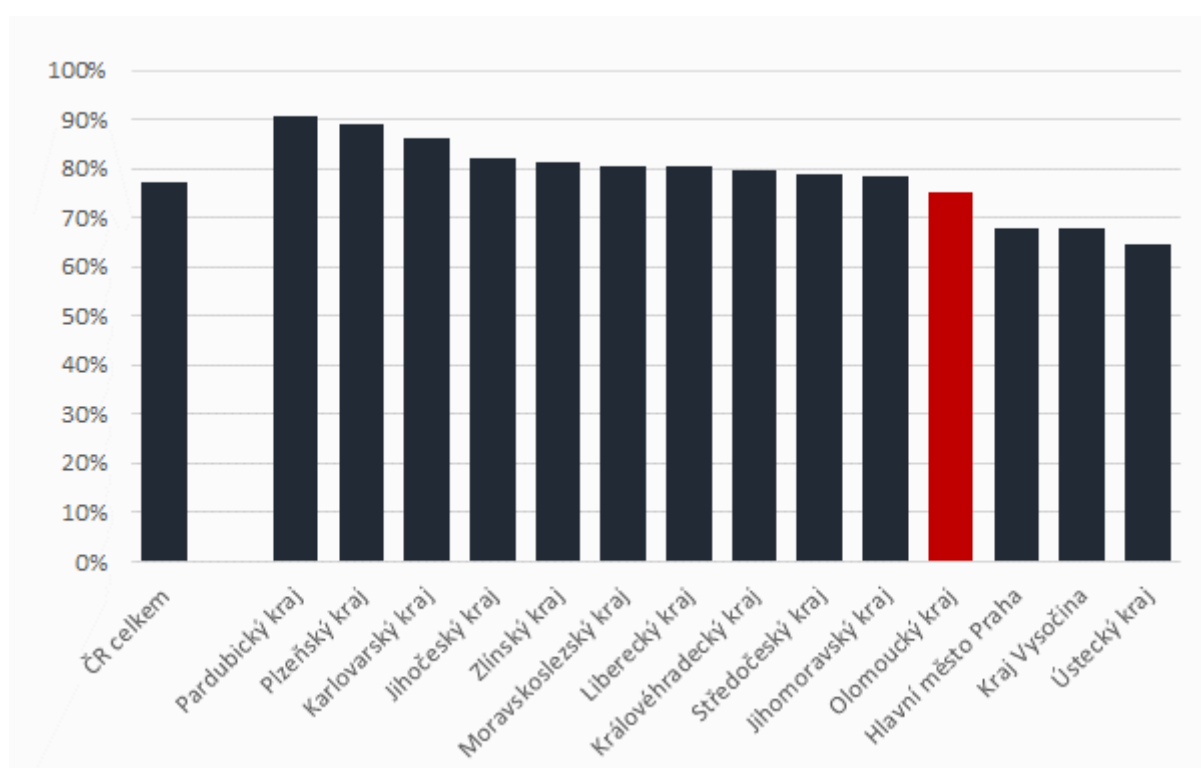
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic v rámci v Olomouckém kraji

Téměř tři čtvrtiny středních a vyšších škol Olomouckého kraje mají zájem o čerpání finančních prostředků na rozvoj infrastruktury (75 %).

Největší zájem o finanční prostředky mají školy v Pardubickém (91 % škol), Plzeňském (89 %) a Karlovarském kraji (86 %). Školy v drtivé většině krajů ve srovnání s celorepublikovými výsledky projevily nadprůměrný zájem o čerpání prostředků na investice. Průměrný zájem o čerpání prostředků na investice pak projevily školy v Jihomoravském kraji (77 %). Nejnižší podíl škol projevily zájem o získání prostředků na investice v Hlavním městě Praha (64 % škol), v Ústeckém kraji (66 %) a na Vysočině (67 %).

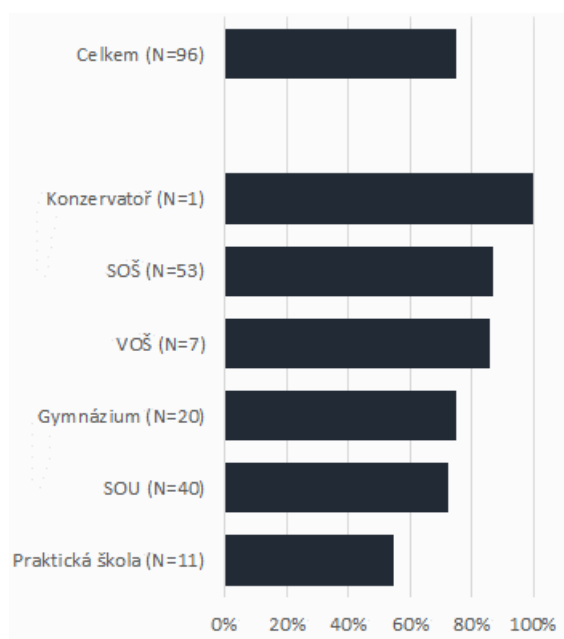
Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

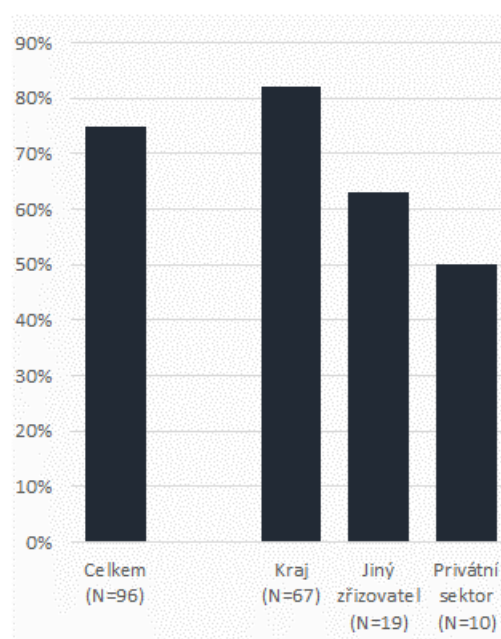
Z hlediska typu školy mají nejvyšší zájem o čerpání prostředků na investice do infrastruktury kromě konzervatoře, především střední odborné školy a vyšší odborné školy, a to 86 %. Následují gymnázia, z nichž projevilo zájem o čerpání prostředků 75 %. Střední odborná učiliště by rovněž rády využily možnosti získat finance na infrastrukturu (73 %). Zájem praktických škol byl o poznání nižší. Pouze 55 % z nich uvedlo, že bude usilovat o získání prostředků na investice.

Pokud se zaměříme na zřizovatele školy, tak je jednoznačně nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků mezi veřejnými školami, jejichž zřizovatelem je kraj (82 %). V menší míře budou o finance na rozvoj infrastruktury usilovat školy, jejichž zřizovatelem je církev, obce, ministerstva nebo stát, nicméně i v této skupině vyjádřila zájem více než polovina škol (63 %). Soukromé školy byly ve svých očekáváních strážlivější, o prostředky hodlá usilovat jen polovina z nich.

Graf 70: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

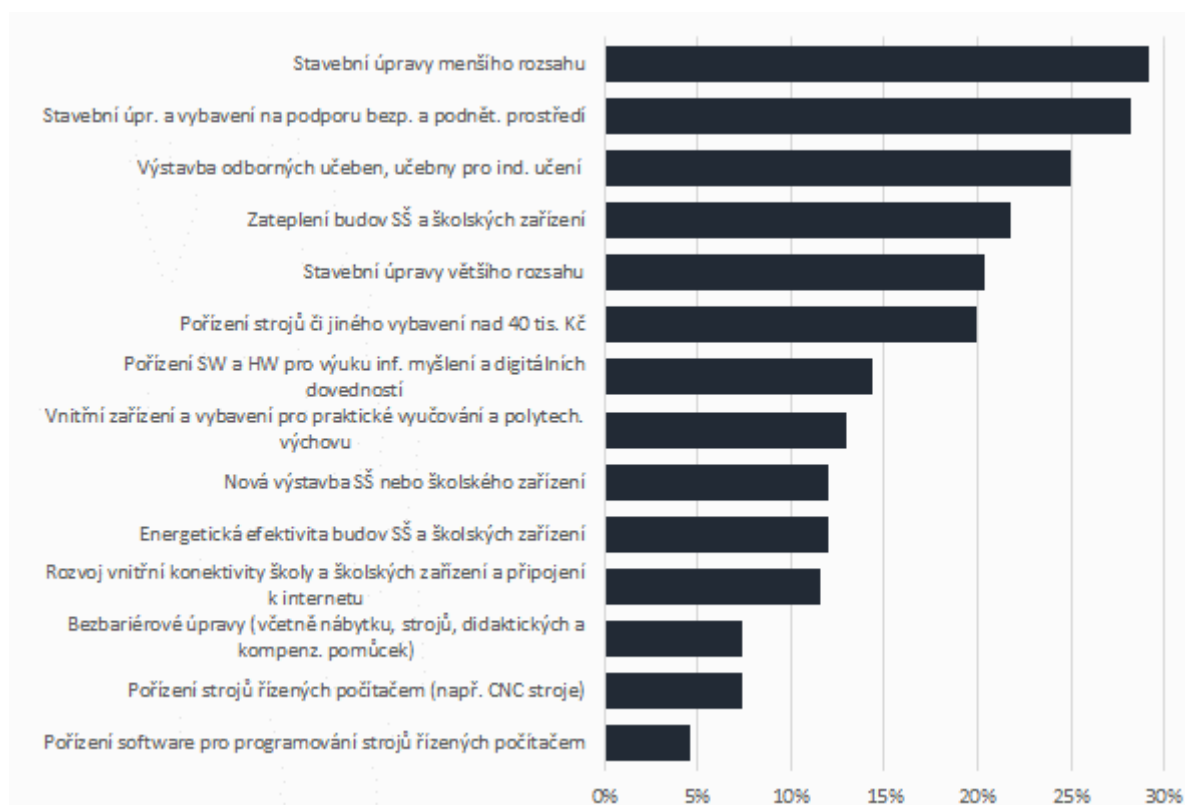
Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Z hlediska preferovaných oblastí čerpání finančních prostředků na investice do infrastruktury projevily školy největší zájem o stavební úpravy menšího rozsahu (29 %). V těsném sledu následuje zájem o stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (28 %).

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Čtvrtina škol má zájem o finanční prostředky na výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení. Zájem školy vyjádřily i o investice na zateplení budov středních škol a školských zařízení (22 %), stavební úpravy většího rozsahu (20 %) a o pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (20 %). Svě neopomenutelné místo v rámci preferovaných oblastí čerpání investičních záměrů má pořízení softwaru a hardwaru pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (14 %).

Školy do jisté míry projevily zájem také o čerpání prostředků v oblasti vnitřního zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (13 %), a také v oblasti nové výstavby budov středních škol nebo školských zařízení (12 %), investic do energetické efektivity budov SŠ a školských zařízení (12 %) a rozvoje vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu (též 12 %). Nejmenší míra zájmu o čerpání finančních prostředků byla zaznamenána v oblasti bezbariérových úprav (7 %), pořízení strojů řízených počítačem (7 %) či pořízení softwaru pro programování strojů řízených počítačem (5 %).

Tab. 3: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	32	37%	47	22%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	28	32%	63	29%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	28	32%	43	20%
SOŠ (N=53)	Stavební úpravy menšího rozsahu	47	34%	63	29%
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení	43	31%	54	25%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	38	28%	47	22%
Gymnázium (N=20)	Stavební úpr. a vybavení na podporu bezp. a podnět. prostředí	16	36%	61	28%
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení	13	29%	54	25%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	7	16%	63	29%
VOŠ (N=7)	Stavební úpravy menšího rozsahu	8	44%	63	29%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	8	44%	43	20%
	Stavební úpr. a vybavení na podporu bezp. a podnět. prostředí	7	39%	61	28%
Konzervatoř (N=1)	Stavební úpravy menšího rozsahu	1	33%	63	29%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	1	33%	43	20%
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení	1	33%	54	25%
Praktická škola (N=11)	Stavební úpr. a vybavení na podporu bezp. a podnět. prostředí	8	44%	61	28%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	5	28%	63	29%
	Stavební úpravy většího rozsahu	4	22%	44	20%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Z hlediska typu školy by **střední odborná učiliště** chtěla investovat především do pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (37 %). Dalšími nejčastějšími oblastmi čerpání pro střední odborná učiliště byly stavební úpravy menšího či většího rozsahu (32 %). **Střední odborné školy** (z nichž mělo o investice do infrastruktury zájem 46 škol) měly zájem o investiční záměry především pro oblasti stavebních úprav menšího rozsahu (34 %), výstavby nových učeben či výstavby a vybavení učeben pro individuální učení (31 %) a zateplení budov SŠ a školských zařízení (28 %).

Gymnázia (z nichž tři čtvrtiny daly najevo zájem o investice do infrastruktury) projevila zájem o čerpání finančních prostředků především v oblastech stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (36 %), výstavby odborných učeben (29 %) a stavebních úprav menšího rozsahu (16 %).

Vyšší odborné školy se zajímaly především o oblast stavebních úprav menšího rozsahu a pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (obojí 44 %). Dále měly vyšší odborné školy zájem také o čerpání finančních prostředků především v oblastech stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (39 %).

Konzervatoř má zájem o čerpání finančních prostředků na stavební úpravu menšího rozsahu, dále na pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč a stavební úpravu a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí. O investice do infrastruktury projevilo zájem také 6 **praktických škol**. Ty měly největší zájem o čerpání prostředků v oblasti stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (44 %). Dalšími oblastmi s velmi vysokým zájmem ze strany praktických škol byly stavební úpravy menšího (28 %) a většího rozsahu (22 %).

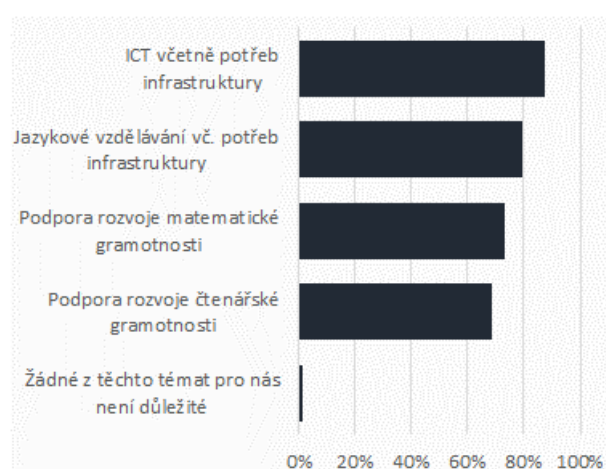
9 Nepovinné oblasti

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro naprostou většinu škol (96 %).

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

Z hlediska uvedených nepovinných oblastí školy nejčastěji považují za důležitou oblast rozvoj ICT včetně potřeb infrastruktury, podpory digitálních kompetencí a konektivity školy. Takto se vyjádřilo 88 % škol.

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí

Na druhém místě školy považují za potřebnou podporu jazykového vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury. Podporu této oblasti považuje za důležitou 79 % škol. Pro přibližně tři čtvrtiny škol jsou podstatnými a důležitými oblastmi i rozvoj matematické (73 %) a čtenářské gramotnosti (69 %).

Zaměříme-li se na nepovinné oblasti a jejich důležitost podle typů škol, pak pro odborné školy (SOU, SOŠ a VOŠ) je nejdůležitější nepovinnou oblastí ICT včetně potřeb infrastruktury.

V rámci **středních odborných učilišť** tuto oblast označilo jako významnou 85 % škol. Dalšími podstatnými nepovinnými oblastmi jsou pro učiliště podpora rozvoje matematické gramotnosti (75 %) a rozvoje jazykového vzdělávání (65 %). V rámci stanovených nepovinných oblastí je pro střední odborná učiliště relativně nejméně důležitá podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, kterou hodnotí jako podstatnou jen 58 % škol.

Střední odborné školy podobně jako učiliště hodnotí jako nejdůležitější nejčastěji oblast ICT (91 %). Téměř stejné procento škol pak označuje jako důležitou i potřebu podpory jazykového vzdělávání (89 %). Ve srovnání s učilišti je tedy podpora jazykového vzdělávání středními odbornými školami vnímána jako důležitější. Relativně méně podstatná je podpora rozvoje matematické (81 %) a čtenářské gramotnosti (75 %).

Gymnázia přikládají velký význam prakticky všem nepovinným oblastem. Všechny gymnázia označily jako důležité jak ICT včetně potřeb infrastruktury, tak podporu rozvoje matematické gramotnosti. Ve srovnání s ostatními typy škol je zde orientace na podporu matematických dovedností jednoznačně nejvýraznější. Pro téměř všechny gymnázia (95 %) je důležitý i rozvoj jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury. Na posledním místě je u gymnázií z hlediska důležitosti opět podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, ovšem ve srovnání s ostatními typy škol naprostá většina gymnázií (90 %) považuje i tuto oblast za důležitou.

Vyšší odborné školy považují za podstatné oblasti rozvoj ICT a jazykové vzdělávání. Naproti tomu podporu čtenářské a matematické gramotnosti označilo jako důležitou jen 57 % škol, což zřejmě souvisí s tím, že se jedná již o terciární vzdělávání.

Konzervatoř považuje za podstatnou oblast jazykové vzdělávání (100 %). Podpora ICT a matematické či čtenářské gramotnosti pro konzervatoř není podstatná.

V případě **praktických škol** je nejpodstatnější oblastí podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (73 %), dále ICT (55 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti (55 %). Na rozdíl od ostatních typů škol je pro praktické školy nejméně podstatnou nepovinnou oblastí jazykové vzdělávání. Jako důležitou oblast jej označilo jen 36 % škol.

Tab. 4: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=40)	ICT včetně potřeb infrastruktury	34	85%	84	88%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	30	75%	70	73%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	26	65%	76	79%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	23	58%	66	69%
SOŠ (N=53)	ICT včetně potřeb infrastruktury	48	91%	84	88%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	47	89%	76	79%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	43	81%	70	73%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	40	75%	66	69%
Gymnázium (N=20)	ICT včetně potřeb infrastruktury	20	100%	84	88%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	20	100%	70	73%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	19	95%	76	79%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	18	90%	66	69%
VOŠ (N=7)	ICT včetně potřeb infrastruktury	7	100%	84	88%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	7	100%	76	79%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	4	57%	70	73%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	4	57%	66	69%
Konzervatoř (N=1)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	1	100%	76	79%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	0	0%	84	88%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	0	0%	70	73%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	0	0%	66	69%
Praktická škola (N=11)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	8	73%	66	69%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	6	55%	84	88%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	6	55%	70	73%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	4	36%	76	79%

9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

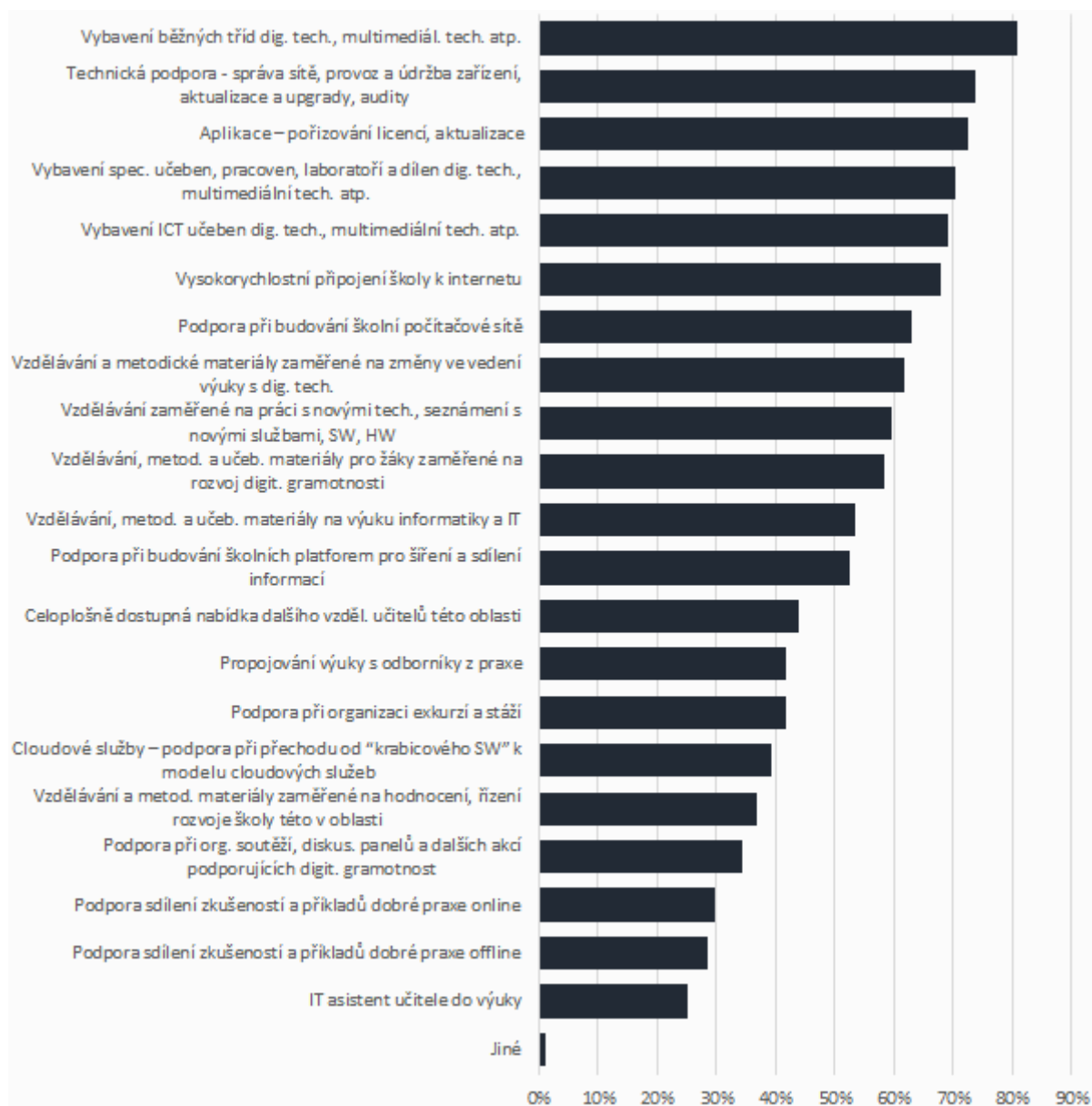
Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury a která uvádějí celkově 81 % škol, je vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou a podobně. Jen s mírně nižší frekvencí školy uvádějí potřebu technické podpory – správu sítě, provoz a údržbu zařízení, aktualizace, upgrady a auditu (74 %) a pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (73 %).

Další skupinu potřebných opatření v oblasti podpory ICT tvoří potřeba vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi (70 %), potřeba vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (69 %), potřeba vysokorychlostního připojení školy k internetu (68 %) a podpora při budování počítačové sítě (63 %).

Celá řada navrhovaných opatření se týká oblasti vzdělávání a metodických materiálů. Konkrétně asi 62 % škol uvádí potřebu vzdělávání a metodických materiálů zaměřených na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi, 60 % potřebu vzdělávání zaměřené na práci

s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a také potřebu vzdělávání, metodických a učebních materiálů pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků (58 %) a na výuku informatiky a IT (54 %). Již méně často zmiňovaným opatřením je podle škol také celoplošně dostupná nabídka dalšího vzdělávání učitelů (44 %) a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, řízení rozvoje školy v oblasti ICT (37 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Pro více než polovinu škol patří k opatřením, která by pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT podpora při budování školních platform pro šíření a sdílení informací (52 %). Další podstatnou oblastí, která by školám měla pomoci v dosažení cílů v oblasti ICT, jsou aktivity orientované na propojení škol s praxí, např. propojování výuky s odborníky z praxe (42 %) a podpora při organizaci exkurzí a stáží (42 %). K poměrně významným opatřením z pohledu škol patří i a cloudové služby, konkrétně podpora při přechodu od „krabicového SW“ k modelu cloudových služeb (39 %).

Více než třetina škol považuje za podstatná i opatření zaměřená na podporu při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost (35 %). V nejmenší míře by pak

školy ocenily podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (30 %) a offline (29 %) a IT asistenta učitele do výuky (25 %).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	26	76%	62	74%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy atp.)	25	74%	57	68%
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	24	71%	68	81%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	24	71%	61	73%
	Vybavení spec. učeben, pracoven, laboratoří a dílen digit. tech., multimediální tech. atp.	24	71%	59	70%
SOŠ (N=48)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	40	83%	68	81%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	40	83%	58	69%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	39	81%	61	73%
Gymnázium (N=20)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	20	100%	68	81%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	16	80%	61	73%
	Vybavení spec. učeben, pracoven, laboratoří a dílen digit. tech., multimediální tech. atp.	16	80%	59	70%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	16	80%	62	74%
VOŠ (N=7)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	6	86%	68	81%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (např. připojení všech budov školy)	6	86%	57	68%
	Podpora při budování školní počítačové sítě (kabelové a bezdrátové rozvody)	6	86%	53	63%
	Podpora při budování škol. platform pro šíření a sdílení informací - ŠIS apod.	6	86%	44	52%
Praktická škola (N=6)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	4	67%	68	81%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	4	67%	58	69%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (např. připojení všech budov školy)	3	50%	57	68%
	Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digit. tech.	3	50%	52	62%

Zaměříme-li se na specifika podle jednotlivých typů škol, pak napříč všemi typy škol s výjimkou středních odborných učilišť patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury, vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou. Toto opatření považuje za podstatné všechny gymnázia, 86 % VOŠ, 83 % SOŠ, 71 % SOU a 67 % praktických škol.

SOU uvádějí jako nejdůležitější opatření technickou podporu (76 %) a zajištění vysokorychlostního připojení k internetu (74 %). Dále vybavení běžných tříd (71 %) i specializovaných učeben (71 %) digitálními technologiemi a multimediální technikou a pořizování licencí a aktualizací pro různé aplikace (též 71 %). SOŠ označují za důležitá opatření kromě vybavení běžných tříd (83 %) i ICT učeben digitálními technologiemi (83 %) a také pořízení potřebných aplikací (81 %).

Vysoký podíl vyšších odborných škol zmiňuje až 4 potřebná opatření: vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, vysokorychlostní připojení školy k internetu, podporu při budování školní počítačové sítě i školních platform pro šíření informací jako např. školní informační systém (vše 86 %). Gymnázia v souvislosti s opatřeními nejčastěji zmiňují vybavení běžných tříd (100 %) i specializovaných učeben (80 %) digitální a multimediální technikou, nákup licencí a aktualizací aplikací (80 %) a technickou podporu (80 %).

Pro praktické školy je stěžejním opatřením vybavení běžných tříd i ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou. Toto opatření považuje za důležité 67 % z nich. Dále je pro polovinu praktických škol podstatné i zabezpečení vysokorychlostního internetu i vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny vedení výuky.

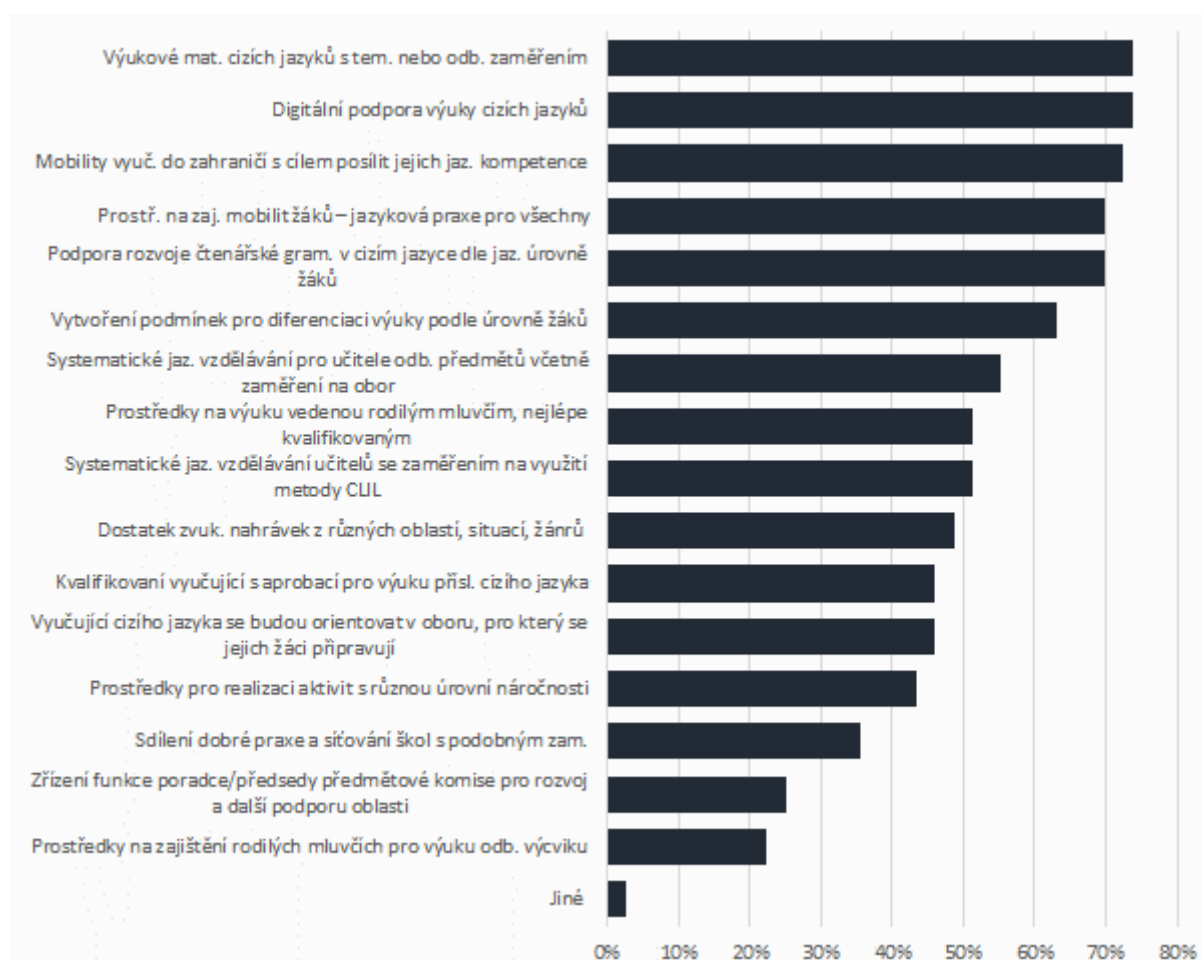
9.3 Opatření pro zlepšení v oblasti jazykového vzdělávání

V rámci jazykového vzdělávání by středním a vyšším odborným školám v Olomouckém kraji jednoznačně nejvíce pomohlo k dosažení zvolených cílů zajištění materiálů pro výuku cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (74 %), digitální podporu výuky cizích jazyků (74 %) a získání prostředků na zajištění mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (72 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit získání prostředků na zajištění mobility žáků do zahraničí (70 %), podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce v závislosti na jazykové úrovni žáků (70 %) či vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (63 %).

Pro školy je dále důležité vzdělávání učitelů, a to především systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (55 %) či systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (51 %). 51 % škol také uvedlo, že by ocenily více prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím, pokud možno kvalifikovaným. Polovině škol dále chybí dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací a žánrů.

Poměrně v značné míře považují střední a vyšší odborné školy za potřebné a užitečné, aby vyučující byl kvalifikovaný s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka a aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (46 %). Části škol chybí prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (43 %).

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Relativně nejméně často zmiňují střední a vyšší odborné školy potřebu sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (36 %), zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (25 %) nebo získání prostředků na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (22 %).

Tab. 6: *Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy*

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	21	81%	56	74%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	20	77%	48	63%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, tech. podpora a příprava vyuč.)	19	73%	56	74%
SOŠ (N=47)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	38	81%	55	72%
	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	37	79%	56	74%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, tech. podpora a příprava vyuč.)	35	74%	56	74%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků	35	74%	53	70%
Gymnázium (N=19)	Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, tech. podpora a příprava vyuč.)	18	95%	56	74%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků	18	95%	53	70%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	17	89%	53	70%
VOŠ (N=7)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	6	86%	55	72%
	Systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL	6	86%	39	51%
Konzervatoř (N=1)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	1	100%	55	72%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	1	100%	48	63%
	Systematické jazyk. vzdělávání pro učitele odborných předmětů	1	100%	42	55%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným	1	100%	39	51%
Praktická škola (N=4)	Kvalifikovaní vyučující s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka	2	50%	35	46%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	1	25%	48	63%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, tech. podpora a příprava vyuč.)	1	25%	56	74%
	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	1	25%	56	74%

Střední odborná učiliště ve značné míře považují za potřebné zajistit výukové materiály s tematickým nebo odborným zaměřením (81 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (77 %) a pomohla by i digitální podpora výuky cizích jazyků (73 %).

Střední odborné a vyšší odborné školy považují za potřebné především zajištění prostředků na mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (81 % SOŠ, 86 % VOŠ), vyšší odborné školy by rovněž uvítaly systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (také 86 %). SOŠ dále uvádějí výukové materiály cizích jazyků (79 %), digitální podporu výuky cizích jazyků a podporu rozvoje čtenářské dovednosti v cizím jazyce podle jazykové úrovně žáků (obojí 74 %).

Gymnázia ve srovnání s jinými typy škol, tak jako i v ostatních nepovinných oblastech, ve velké míře uvádějí celou řadu potřebných opatření pro rozvoj oblasti jazykového vzdělávání. Zdůrazňují především potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků (95 %), podpory rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce (95 %) a v nepatrně menší míře i prostředky na zajištění mobilit žáků v rámci jazykové praxe pro všechny (89 %). Konzervatoř uvádí více opatření (viz příloha) na podporu rozvoje jazykového vzdělávání.

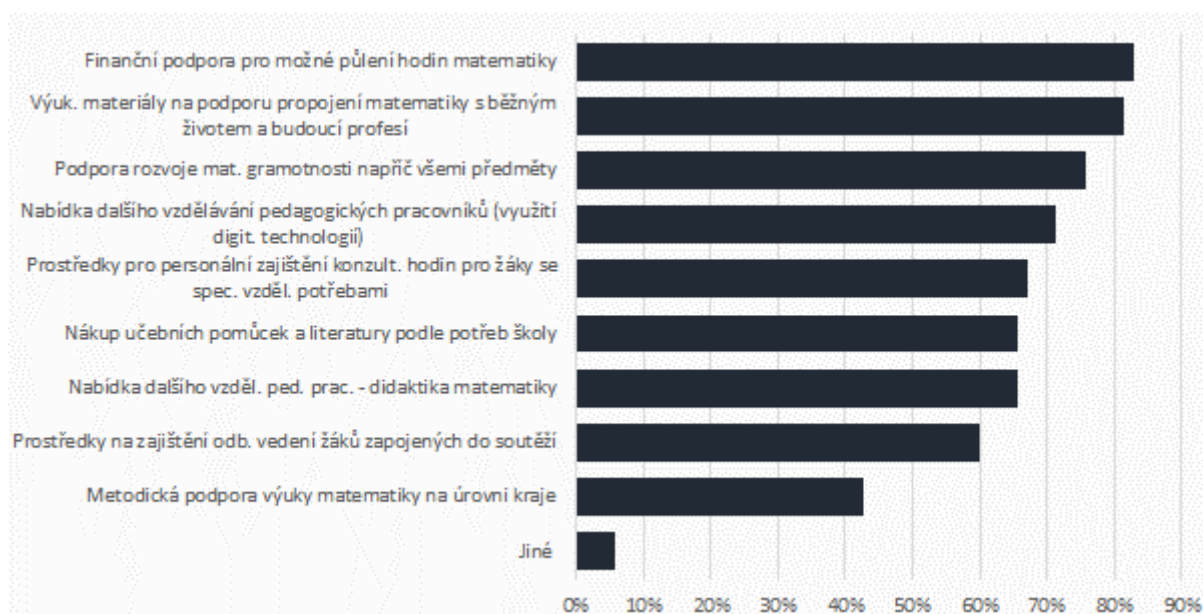
Praktické školy vyjadřují oproti ostatním typům škol poněkud odlišné preference. Uvítaly by především zajištění kvalifikovaných vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka (50 %). V menší míře (čtvrtina z nich) pak považují za potřebné vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků, dále digitální podporu výuky cizích jazyků a zajištění výukových materiálů s tematickým nebo odborným zaměřením.

9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

V rámci zlepšování oblasti matematické gramotnosti by středním a vyšším odborným školám v kraji nejvíce pomohla k dosažení zvolených cílů finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (83 %) a zajištění výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (81 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (76 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (71 %).

Třetina škol považuje za potřebné a užitečnou zajištění prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (67 %), nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (66 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (66 %) a 60 % středních a vyšších odborných škol rovněž zabezpečení prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží. Relativně nejméně často zmiňují školy potřebu metodické podpory výuky matematiky na úrovni kraje (43 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Pokud jde o preferenci jednotlivých opatření v závislosti na konkrétním typu střední či vyšší odborné školy, s výjimkou praktických škol pokládají všechny školy za potřebné především zajištění finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky a střední školy i zabezpečení výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí.

Střední odborná učiliště, střední odborné školy a vyšší odborné školy by rovněž uvítaly podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Gymnázia považují za potřebné také zajištění prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP a další vzdělávání pedagogů, a to jednak ve využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (85 %) a jednak v didaktice matematiky (též 85 %).

Praktické školy vyjadřují oproti ostatním typům škol poněkud odlišné preference. K dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti by jim pomohla především podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (67 %), výukové materiály na podporu propojení matematiky

s běžným životem a budoucí profesí (67 %) a rovněž nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (50 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=30)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	23	77%	58	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	23	77%	53	76%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	22	73%	57	81%
SOŠ (N=43)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	39	91%	58	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	35	81%	53	76%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	35	81%	57	81%
Gymnázium (N=20)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	20	100%	58	83%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	18	90%	57	81%
	Nabídka dalšího vzděl.pedag. – využití digit. technologií při rozvoji matematické gram.	17	85%	50	71%
	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	17	85%	47	67%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky	17	85%	46	66%
VOŠ (N=4)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	4	100%	58	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	4	100%	53	76%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky	4	100%	46	66%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	4	100%	46	66%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	4	100%	42	60%
Praktická škola (N=6)	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	4	67%	53	76%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	4	67%	57	81%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky	3	50%	46	66%

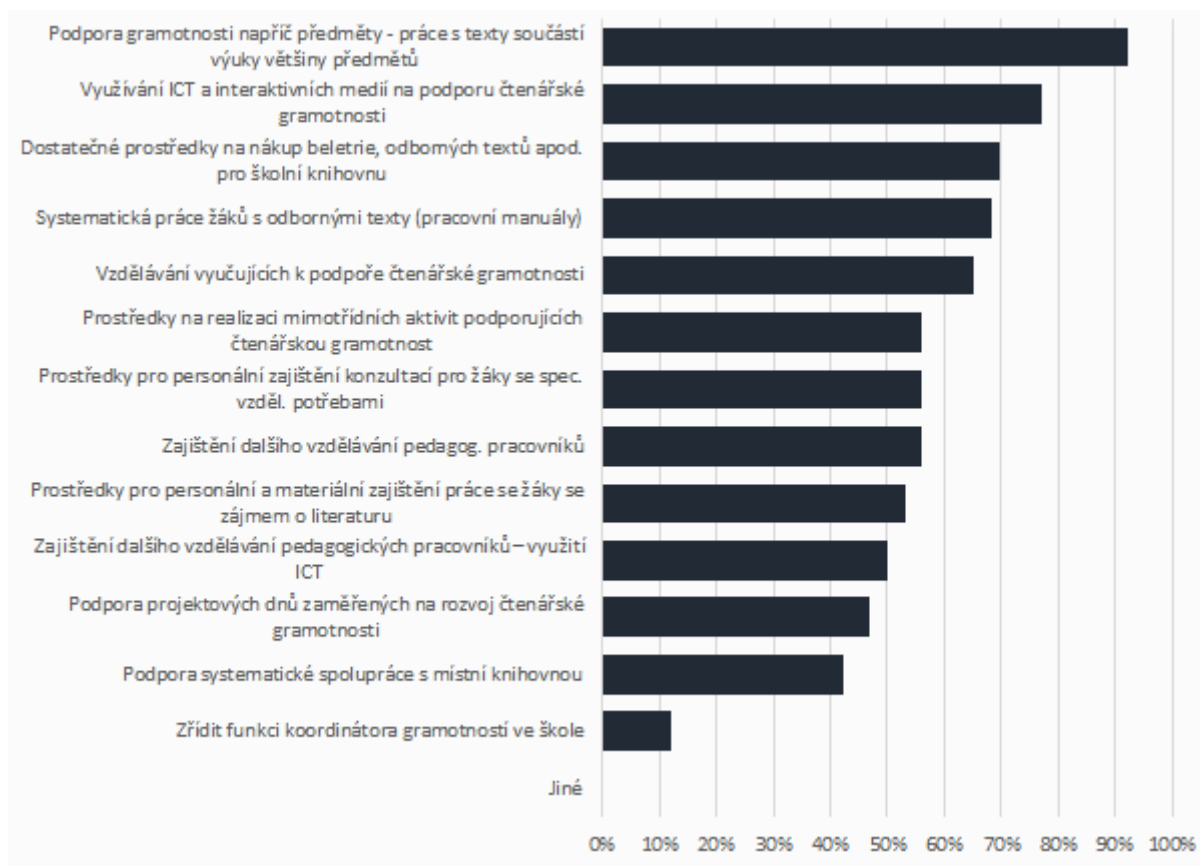
9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

V rámci zlepšování oblasti čtenářské gramotnosti by středním a vyšším odborným školám v kraji nejvíce pomohla k dosažení zvolených cílů podpora gramotnosti napříč předměty, tj. že práce s texty bude součástí výuky většiny předmětů (92 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit využívání ICT a interaktivních médií (77 %), zajištění dostatečných prostředků na nákup beletrie či odborných textů pro školní knihovnu (70 %), podporu systematické práce žáků s odbornými texty, jako jsou např. pracovní manuály (68 %) a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (65 %).

V menší míře považují střední a vyšší odborné školy za potřebné a užitečné zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (56 %) a jejich dalšího vzdělávání v oblasti využití ICT (50 %). Střední a vyšší odborné školy by dále ocenily také zajištění prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (56 %), také na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (56 %) a na personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (53 %).

Relativně nejméně často pak střední a vyšší odborné školy zmiňují potřebu podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (47 %) a podpory systematické spolupráce s místní knihovnou (42 %). Pouze malý podíl škol navrhuje zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (12 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Pokud jde o preferenci jednotlivých opatření v závislosti na konkrétním typu střední či vyšší odborné školy, všechny typy škol pokládají za potřebnou především podporu gramotnosti napříč předměty, tj. že práce s texty bude součástí výuky většiny předmětů.

Střední odborná učiliště, střední i vyšší odborné školy také ve značné míře považují za potřebné, aby žáci systematicky pracovali s odbornými texty (pracovními manuály) a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti. Vyšší odborné školy by dále ocenily také systematickou práci žáků s odbornými texty a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků k podpoře čtenářské gramotnosti i k tomu jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků.

Gymnázia kromě podpory gramotnosti napříč předměty uvítají dostatečné prostředky na nákup beletrie odborných textů apod. pro školní knihovnu (83 %) a na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (též 83 %).

Praktické školy by mimo výše zmíněné dále uvítaly využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (75 %), prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (63 %) a podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (63 %).

Tab. 8: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=23)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	20	87%	61	92%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	18	78%	45	68%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	16	70%	51	77%
SOŠ (N=40)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	37	93%	61	92%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	33	83%	51	77%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	32	80%	45	68%
Gymnázium (N=18)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	17	94%	61	92%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	15	83%	46	70%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	15	83%	37	56%
VOŠ (N=4)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	4	100%	61	92%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	4	100%	51	77%
	Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti	4	100%	43	65%
	Zajištění dalšího vzdělávání pedagog. pracovníků – jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků	4	100%	37	56%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	4	100%	45	68%
Praktická škola (N=8)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	7	88%	61	92%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	6	75%	51	77%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	5	63%	37	56%
	Podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (výpůjčky, literární besedy apod.)	5	63%	28	42%